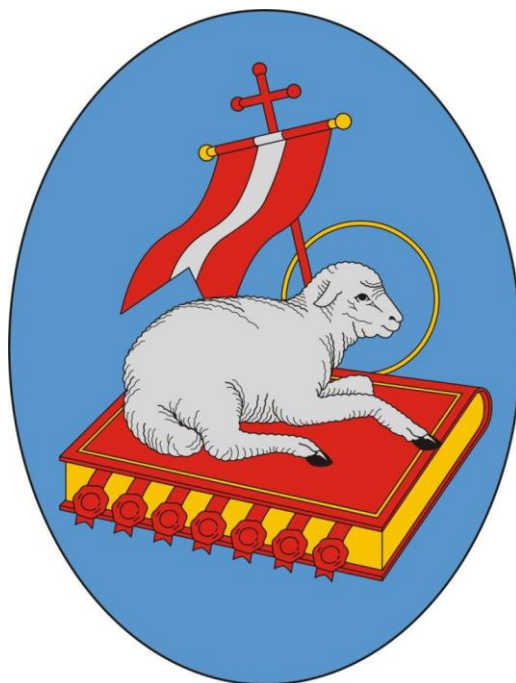

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM
CSANYTELEK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2024-2029.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	53
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	74
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	89
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződése, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	94
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	96
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	97
1. A HEP IT részletei	97
A helyzetelemzés megállapításának összegzése	97
Jövőképünk	99
Az intézkedési területek részletes kifejtése	101
2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	117
3. Megvalósítás	124
3.1 A megvalósítás előkészítése	124
3.2 A megvalósítás folyamata	124
3.3 Monitoring és visszacsatolás	126
3.4 Nyilvánosság	126
3.5 Érvényesülés, módosítás	128
4. Elfogadás módja, és dátuma	128

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)

BEVEZETÉS

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30. napján módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum szerint átdolgozva Csanytelek Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Történeti áttekintés

Csanytelek Árpád-kori település, a földrajzi fekvése volt a legfőbb ok, hogy lakóhelyül választották a területét, hiszen a Tisza halbősége mindig biztosította az élelmüket. A királyság megalapításától kezdve a koronauradalmakhoz tartozhatott, amelyeknek központja Csongrád vára volt. I. Géza a falu későbbi birtokosa a halászfalut a Tisza két partján lévő földjével és halastavával együtt a garamszentbenedeki apátságnak adta, a falu a 15. századig egyházbirtok volt. Az apátság alapító oklevelében szerepel először a falu neve Chonu névalakban. A későbbi oklevelek, amelyeket királyaink minden században újbóli megerősítés céljából kiadtak az új birtokosok részére, mindig más formában említik a falut (Chonu, Chani, Chano, Chantelek). Az alapító oklevél nincs meg eredeti alakjában, hanem II. András király 1217-ben átírat formájában újból kiadatta megerősítő záradékkal. A tatárjárásig jól fejlődött a helység úgy népességben, mint gazdaságilag. A XVIII. század elején már meglévő temploma értékes bizonyíték arra, hogy elég népes hely. A tatárjárás mintha pontot tett volna a falura, a falu élete közel másfél századra elnémult, még 1421-ben is néptelenül álló pusztaság volt. A törökök 1526. szeptember 29-én rabolták ki és égették fel a közeli Pusztaszert. Valószínű, hogy Csany is megsínylette a török garázdálkodást. Egy 1559-es adóösszeírási okirat szerint a falu egy Ali Pír nevű török lovas katona hűbérbirtoka volt. A Sárocsalád 1557-ben Tamás és Albert testvérek hűtlensége miatt elvesztette Csanyt és Sáp falut, de az 1561. évi adójegyzékben mégis az ő nevükön szerepel.

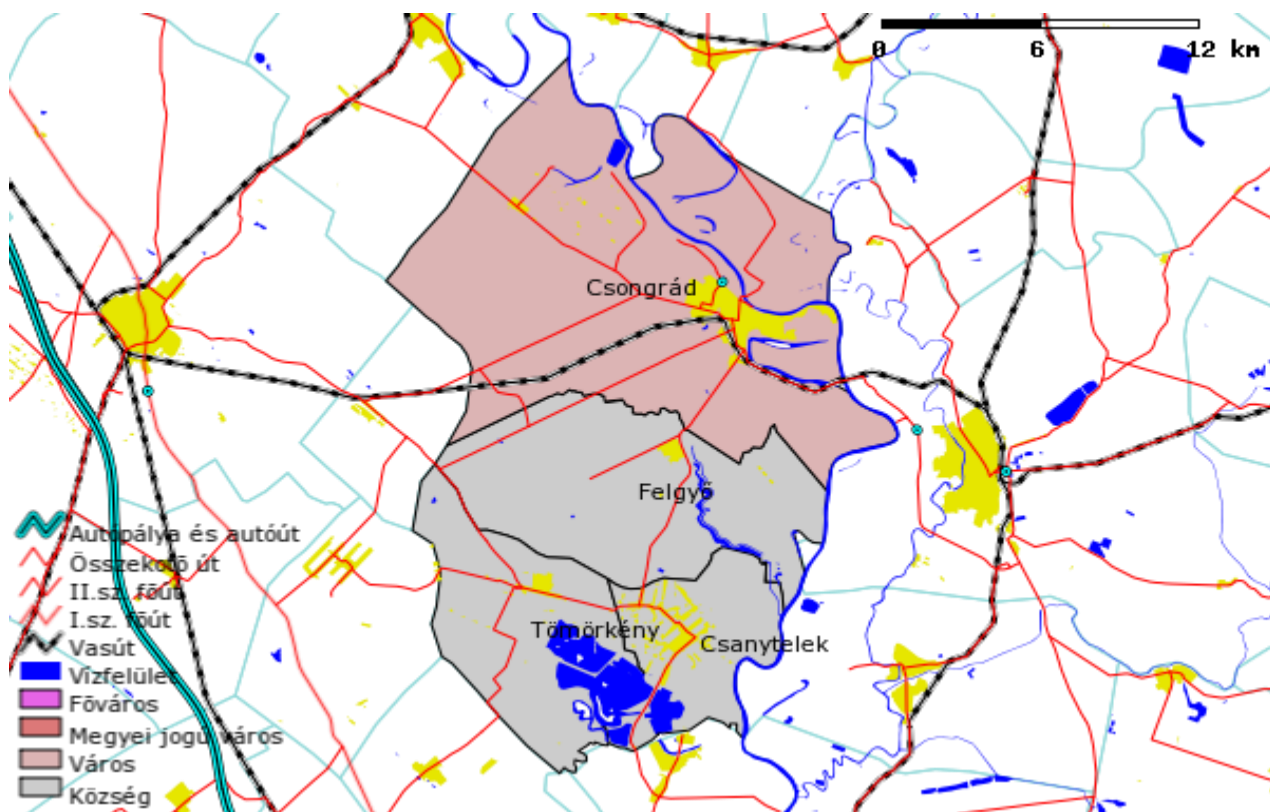
¹ Önkormányzat adott évi költségvetése, Gazdasági program, Önkormányzat rövid-közép és hosszú távú terve, Településrendezési terv,

A török pusztítások Gyula ostroma alkalmával elérték a falut, amely ezután éveken át pusztán állott. 1602 után Lugassy János lippai kapitány Csanyra telepítette embereit. Lugassy egyetlen örököse, Borbála leánya, 1615-ben Bercsényi Imre neje lett, így Csanyt szintén maguknak vallhatták. A Szendrődön tartott 1649. évi részleges gyűlésen rácoktól lakott falunak van feljegyezve. Csany neve 1701-ben a Bercsényi Miklóstól elkobzott javak között tűnt fel, mint pusztta. 1702-ben II. Károly király Csongrád faluval együtt gróf Schlick Lipótnak adományozta. A ma is álló templom 1842-ben épült a plébániával együtt. Az 1848-as forradalom szele Csanyt is elérte. A szabadságharcot követően a község népessége jelentős növekedésnek indult. Ez részben annak is köszönhető, hogy a környező kisebb településeket idecsatolták (Síróhegy, Vidratorok, Fehértó) melyek közül Síróhegy már a község részévé vált, valamint 1937-re az addig Sövényházához tartozó Dilitor, Dögállás, Oláhállás, Sík és Síróhegy nevű külterületi lakott helyek is.

Földrajzi elhelyezkedés

A mai településszerkezet a 20. század elején alakult ki. Csanytelek község Magyarország leghosszabb falujaként Csongrád-Csanád Vármegye északnyugati részén, a Tisza magyarországi szakaszának alsó folyásánál – Budapesttől 154 km-re, Szegedtől 36 km-re, Csongrádtól 14 km-re helyezkedik el. A községet keletről a Tisza, nyugatról Tömörkény község, északról Felgyő község, délről Baks község határolja. Területe 35 km². A község legnagyobb vonzerejét csodálatos természeti környezete jelenti. Az ide látogató embereket a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzethez tartozó Csaj-tó és a tiszai ártér rendkívül gazdag madár- és érdekes növényvilágával, a Tisza folyó pedig szabad strandjával ejti rabul.

Forrás: Wikipédia, KSH 2011.

Forrás: KSH 2011, Teir 2022.

Név	Jogállás	Terület (100ha)	Népesség (fő)
Csanytelek	Község	35	2 537
Csongrád	Város	174	15454
Felgyő	Község	77	1 092
Tömörkény	Község	54	1 632
Összesen		339	20715

Közlekedési infrastruktúra

Csanytelek közlekedési helyzete ellentmondásos, megközelítése alsóbbrendű utakon lehetséges. Közlekedés-földrajzi adottságai jók, a legközelebbi transzeurópai folyosóhoz az M5-ös autópályához való csatlakozás lehetősége adott (a kisteleki csomópont 20 km), a fővárosi és megyeszékhelyi tömegközlekedési kapcsolat közvetve, illetve közvetlenül biztosított, a legközelebbi romániai és szerbiai határátkelők elérhetősége megfelelő, ugyanakkor a legközelebbi vasútállomás 15 km (Csongrád). A folyami hajózásba való bekapcsolódás lehetősége adott, noha a Tisza nem nemzetközi vízi út. A közlekedési infrastruktúra, a létesítmények jelentős részének kiépítettsége, szerkezete, illetve műszaki állapota – túlnyomó többségben – nem megfelelő, s ez korlátozza az adottságok kihasználását. A településünket érintő, Csongrádi kistérség közúti ellátottsága mind a főközlekedési, mind a térszerkezeti mellékutak szempontjából kedvezőtlen. A kistérségben sem autópálya, sem autótűt, sem I. rendű főútvonal nincs. A fő közlekedési tengely az É-D irányú, 4519. számú Csongrád-Felgyő-Csanytelek-Szeged mellékút, amelynek jelentősége a kistérségen belüli kapcsolat, illetve a megyeszékhely elérhetősége tekintetében kiemelkedő. A települést három irányból is meg lehet közelíteni, távolsági és helyközi autóbuszjáratokkal 36 település érhető el átszállás nélkül. Vasútállomással nem rendelkezik a település, helyi tömegközlekedés szintén nincs.

A közutak műszaki állapota balesetveszélyes, a nyomvályús utak aránya a kistérségben az országosnál rosszabb, elsősorban az elégtelen teherbírású utak nagy aránya miatt. További hiányosságot jelent – elsősorban az autóbuszokkal jár mellékútvonalakon – az elégtelen burkolatszélesség, és a felületi hibák. **A települési önkormányzati úthálózat kiépítettsége igen alacsony (70%), a megyében a legalacsonyabbak között van, pedig csapadékos időjárás esetén a burkolatlan utak gyakran járhatatlanok.** Megjegyzendő, hogy Csanytelek lakott területének nagy része külterülethez tartozik, így a valós a lakott terület úthálózatának kiépítettsége ennél is alacsonyabb. A lakosság 30%-a burkolatlan utak mellett él.

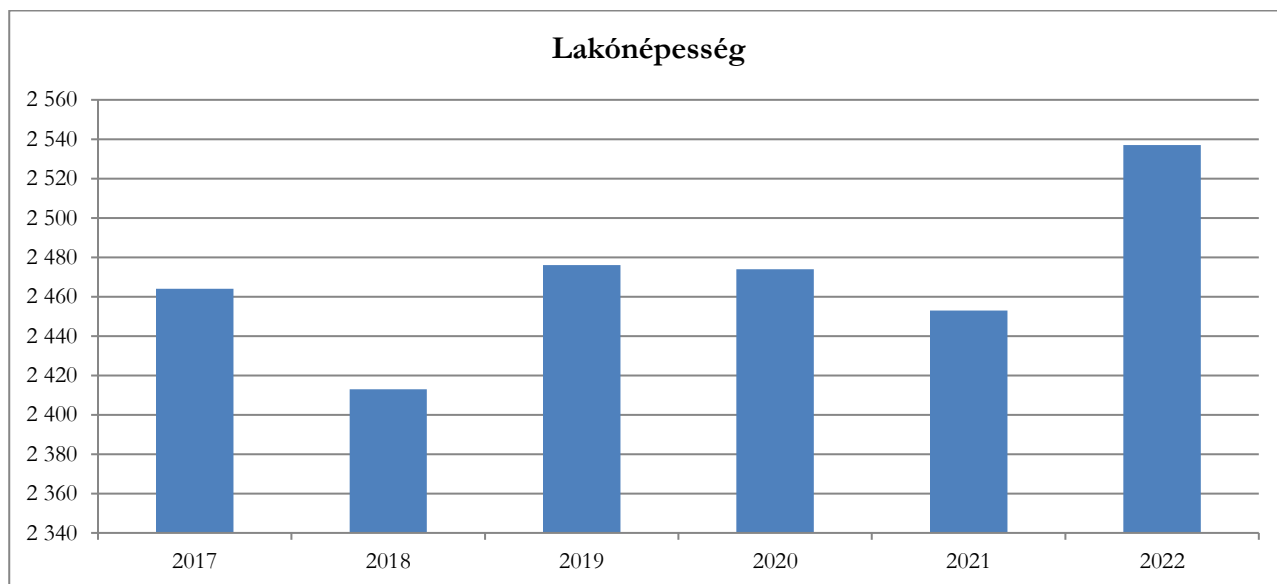
A külterületi földúthálózat kezelési, fenntartási, karbantartási feladatait – források nélkül – az önkormányzat látja el. Ez csapadékos időjárás esetén, szinte megoldhatatlan feladatot jelent. Így a külterületi lakosság és a mezőgazdasági termelés részére nem használhatóak egész évben a földutak. **A kerékpárút hálózat** fejlesztése a 4519. sz. főút mellett végig, (az Euro-Velo hálózat 11. sz. útvonalának részeként Csanytelek-Felgyő között egy (Felgyő településhez tartozó) szakasz kiépítése még hiányzik. A felsőbb szintű területrendezési tervekben – mint tervezett térségi jelentőségű kerékpárút – szerepel a Csanytelek-Pálmonostora-Kiskunfélegyháza vonal, és a Szeged-Csongrád, a Tisza jobb oldali árvízvédelmi töltésén vezetett vonal, mint a kerékpárút-hálózat része.

Konzorciumi együttműködés keretében eredményesen lezárult az Ópusztaszer-Baks-Csanytelek-Felgyő-Tömörkény településeket összekötő kerékpárút tervezésére kiírt közbeszerzési eljárás, a szerződést 2023.11.13. napján írták alá az érintett települések polgármesterei a két kiválasztott céggel. Jelenleg a tervezésnél tart a 4,2 milliárd forint összegű projekt, amely Ópusztaszer-Baks-Csanytelek-Felgyő és Tömörkény község között létesülne 20 kilométer hosszan, ezzel Szegedtől-Csongrádig kiépített lenne a kerékpárút-hálózat. A tervezők már megkezdték a területbejárásokat, a közeljövőben pedig elindulhatnak az egyeztetések. Nagyjából egy év múlva lehetnek készen az engedélyes tervek, ezt követően írják majd ki a közbeszerzési eljárást a kivitelezési munkákra.

A település demográfiai helyzete

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	2 464	bázis év
2018	2 413	97,93%
2019	2 476	102,61%
2020	2 474	99,92%
2021	2 453	99,15%
2022	2 537	102,55%

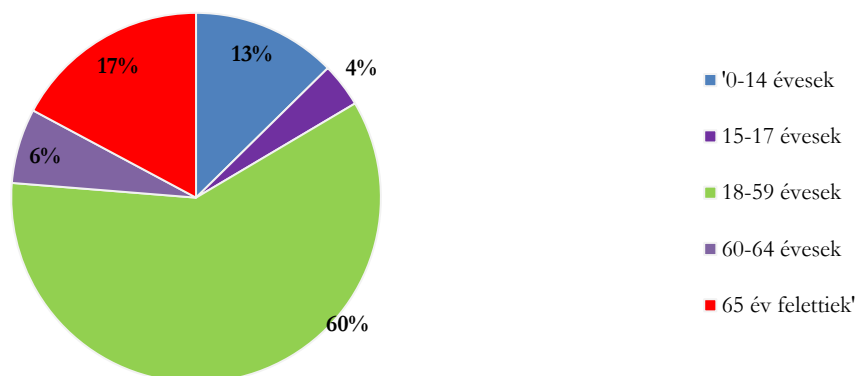
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

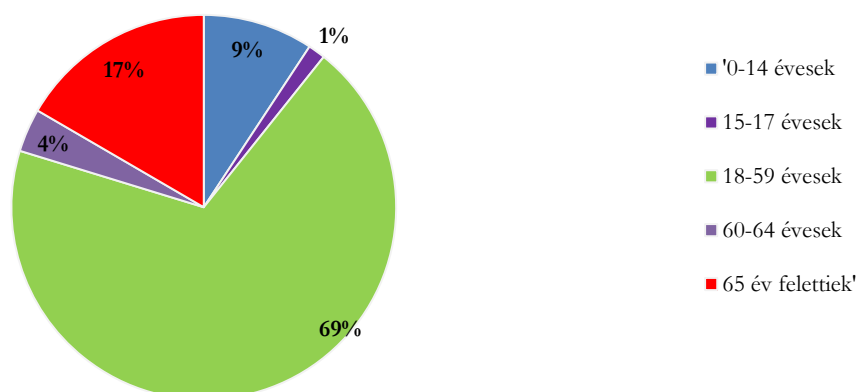
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1298	1361	2659	48,82%	51,18%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			86	3,23%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	164	198	362	6,17%	7,45%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	50	31	81	1,88%	1,17%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	776	1475	2251	29,18%	55,47%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	85	78	163	3,20%	2,93%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	223	355	578	8,39%	13,35%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

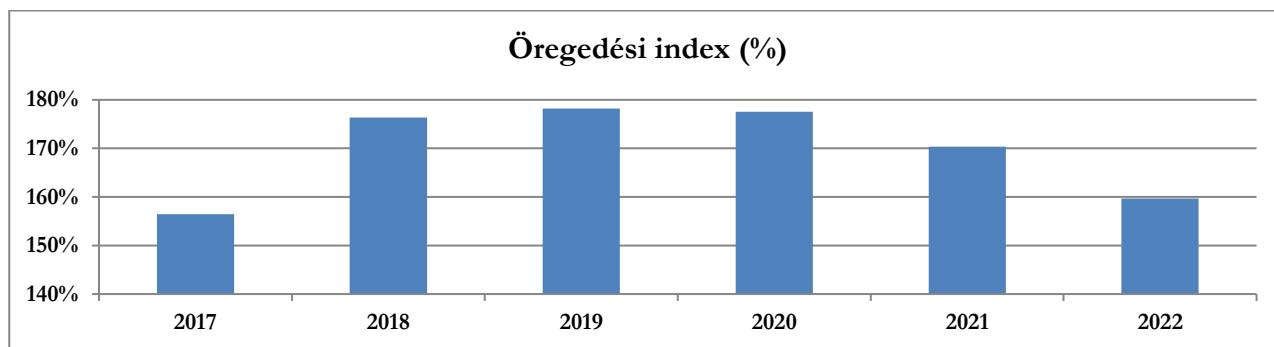
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

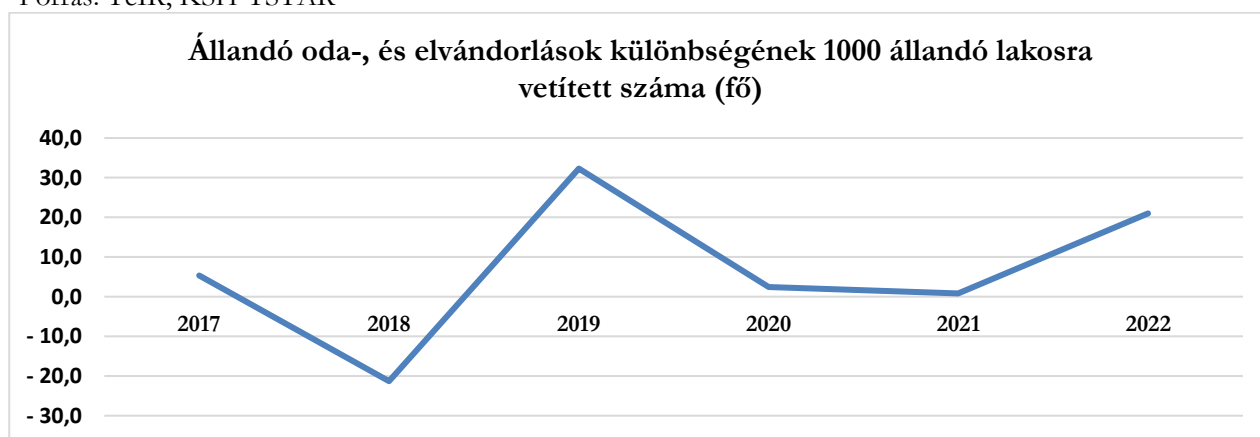
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	532	340	156,47%
2018	545	309	176,38%
2019	547	307	178,18%
2020	570	321	177,57%
2021	569	334	170,36%
2022	578	362	159,67%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

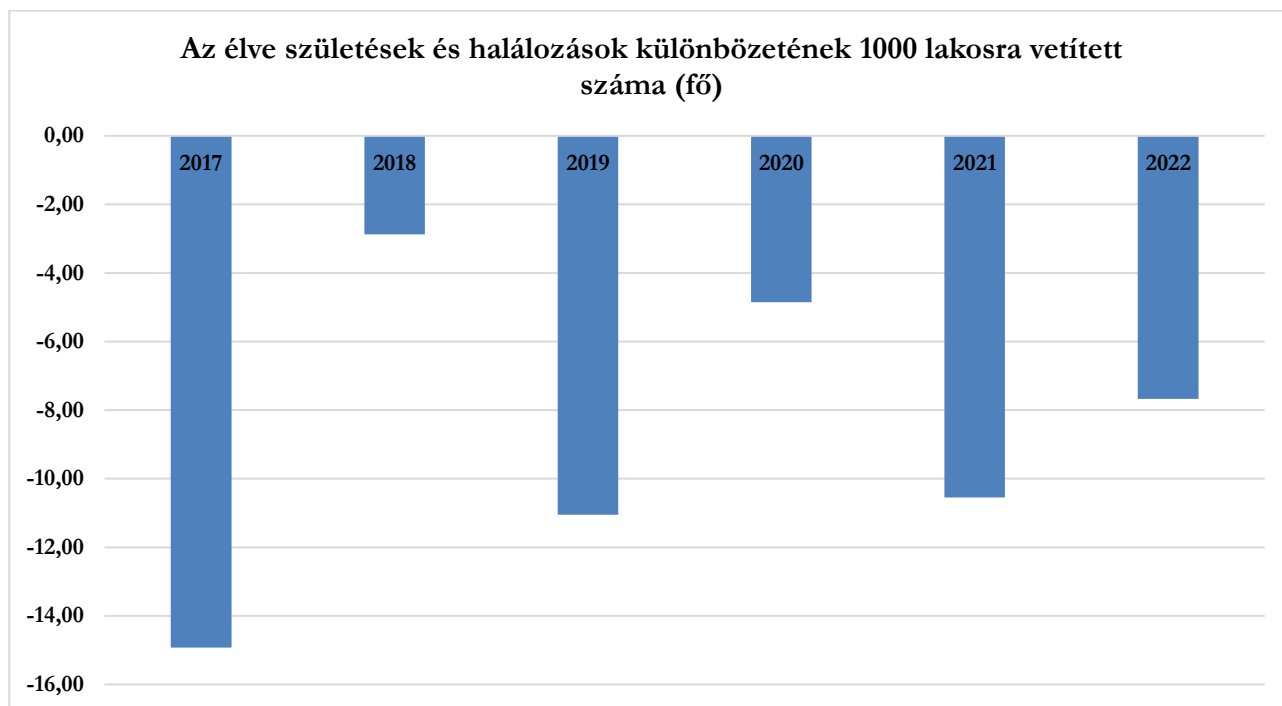
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	5,3
2018	-21,3
2019	32,3
2020	2,4
2021	0,8
2022	21

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-14,93
2018	-2,87
2019	-11,05
2020	-4,85
2021	-10,55
2022	7,67

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség számát vizsgálva a nemek közötti különbség 2,36 %-os mértéket mutat a nők javára. A korcsoportos megoszlás alapján jelentős arányú eltérés látható a nők és a férfiak között. A 0-14 éves lakosság között a női lakosság száma a magasabb, a 15-17 éves korosztály esetén ez az arány megfordult a férfiak javára, a 18-59 éves lakosság esetén ez az arány megfordul a nők javára, a 60-64 éves lakosság esetén ismételten visszafordul a férfiak javára, azonban a 65. év feletti lakosságnál a nők javára kiugróan magasabb számot mutat. A szám adatok tükrében megállapítható, hogy a nők aránya a férfi állandó népességhez viszonyítva magasabb. A születések számának hosszan tartó csökkenése a gyermekkorúak arányának csökkenéséhez, az időskorúak arányának növekedéséhez, azaz a népesség előregedéséhez vezet. Ezt a jelenséget az öregedési index teszi szemléletessé, ami azt mutatja, hogy száz fő 14 év alatti gyermekkorúra mennyi 65 éven felüli jut. Fenti adatokból látható, hogy településünk előregedőnek számít, mert magasabb a 65 éven felüliek száma. Az előregedés a munkaképes korú lakosság arányának fokozatos csökkenését és az eltartottak arányának növekedését eredményezi. Mindent összevetve kijelenthető, hogy a településünk lakossága folyamatosan csökken, ezen túlmenően pedig viszonylag kedvezőtlenül alakul a lakosság kormegoszlása is. A népességfogyás legfontosabb okaként elemzésünk eredményeként a természetes fogyás folyamatát nevezhetjük meg.

Gazdasági jellemzők

A település gazdasági helyzetét főként versenyképessége szempontjából vizsgáljuk. A versenyképesebb gazdaság növeli a foglalkoztatást, a jövedelmeket, az életszínvonalat, így közvetlenül befolyásolja az itt élők életminőségét.

A Csongrádi kistérség nem tartozik a megye versenyképesebb gazdasággal rendelkező kistérségei közé. Csanyteleknek egy ilyen versenyképességi jellemzőkkel bíró környezetben kell versenyképesebbé válnia, ahol a települések adottságai között sem a legelőnyösebbek az adottságai. De bármilyenek is legyenek adottságaink, ezzel kell gazdálkodni, s mindent meg kell tenni a település fejlődése érdekében, hiszen Enyedi György akadémikust idézve „a siker fenntartásáért nap min nap meg kell küzdeni – csak a hanyatlás megy magától”.

Vállalkozói aktivitás

Egy térség gazdasági életében, a versenyképesség alakulásában legfontosabb szerepe a vállalkozásoknak van, az elsődleges tényezője, hogy a jövedelmek a vállalkozásokban keletkeznek, azaz a gazdaság eredményessége, a foglalkoztatás és a jövedelmek alakulása döntően tőlük függ. A térség vállalkozási struktúrája a kilencvenes években alakult át. A régi nagyvállalatokat privatizálták, többségük külföldi tulajdonba került, vagy kisebb gazdasági társaságokká alakult. A településre főleg a kisvállalkozások, a kistermelők, a kistérségre a kis- és középvállalkozások jellemzőek. Ezek egy-két kivételtől eltekintve – nem tudnak kapcsolódni a világ érték-lánc rendszeréhez, sem beszállítóként, sem partnerként. A versenyképesség egyik jellemzője a vállalkozási aktivitás. Csanytelek vállalkozó aktivitása elmarad a megyei átlagtól. A településen működő vállalkozások többsége mezőgazdasági kényszervállalkozó, hiszen nincs más lehetősége.

ÉRTÉKEINK, KÜLDETÉSÜNK

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó szabályozás (1083/2006/EK rendelet) kiemel két olyan horizontális elvárást, amelyet minden pályázat tervezése során figyelembe kell venni: az egyik az esélyegyenlőség a másik pedig a fenntartható fejlődés. Az Európai Bizottság javaslatára és a sajátos magyar adottságok és problémák figyelembe vételével 5 olyan terület került kijelölésre, melyek hozzájárulhatnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hazai helyzetének javulásához. A települési esélyegyenlőségi helyzetelemzés és program kidolgozásakor az 5 célcsoport esélyegyenlőségi helyzetét vizsgáljuk meg a települési ellátórendszerhez történő hozzáférés tükrében.

- **Családbarát körülmények megteremtése, erősítése települési szinten**

A fogalom legszűkebb értelmezése szerint a családbarát intézkedések elsősorban a kisgyermeket nevelő szülőket hivatottak segíteni abban, hogy mind munkájukat, mind családi-háztartási kötelezettségeiket el tudják látni. A gyermekek társadalmi helyzetének javítása, a gyermekszegénység elleni küzdelem és a családjukból kiemelt gyermekek integrációja kulcsfontosságú a szegénység és a kirekesztődés újratermelődési folyamatainak megállításában.

Az oktatásban is szükséges a szegregációs iskolai gyakorlatok elleni küzdelem és a hátrányos helyzetű tanulók oktatási esélyeinek növelése. A gyermeket nevelő családok jövedelemteremtő képességének támogatása és anyagi biztonságának megőrzése miatt különös hangsúlyt kell helyezni a gyermekjóléti és a családokat segítő támogató szolgáltatásokra. Ahhoz, hogy a szülők munkaerőpiacra történő visszatérését elősegítsük, fokozott hangsúlyt kell helyezni a gyermekek napközbeni ellátására. Szintén fontos terület még a gyermekbántalmazás elleni küzdelem és a gyermekek jogainak figyelembevétele.

- **Nemek (férfiak és nők) közti esélykülönbségek csökkentése**

A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt helye úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keresetet jelentő és alacsonyabb

presztízsű állások betöltői között, a vertikális szegregációerősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és a férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlőségének alapvető feltételei közé tartoznak a családi- és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése.

- **A fogyatékkal élők életminőségének javítása, az akadálymentesítés előrehaladása**

A **fogyatékos népesség** belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés. Rajtuk kívül haszonélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is. Az esélyegyenlőség szempontjainak vizsgálatánál két tényező kerül értékelésre: az építési beruházások esetében a fizikai akadálymentesítés, a többi fejlesztés esetében a fogyatékkal élők számára biztosított információk hozzáférése az eszközök, szolgáltatások használatához (vakbarát számítógépes és egyéb eszközök, könnyen érthető kommunikáció, stb.).

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételét korlátozza vagy gátolja. (lásd: *A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-a*). A fogyatékkal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást.

- **Romák életminőségének és munkapiaci esélyeinek javítása**

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely kisebbségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti.

(Lásd: *a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. 11. § (1)-(3) bekezdését*). A roma népesség foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, jövedelmi és lakhatási helyzetére vonatkozó mutatók messze elmaradnak a nem roma lakosság mutatóitól. A romák integrációjának érdekében első lépésként a következő intézkedések meghozatalára kerülhet sor: az életminőség javítása érdekében integrált oktatás és képzés elősegítésére, a foglalkoztatás növelésére, és az információs társadalomba való integrációra.

- **Más sajátos élethelyzetű csoportok társadalmi esélyeinek javítása**

A fő esélyegyenlőségi célcsoportok mellett a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése tartozik a program fő céljai közé. Az egyik ilyen fő veszélyeztetett csoport a gyermekek. A gyermekek szegénységének kockázatát növelő tényező közé tartozik a szülő kereső foglalkozásának hiánya, a

nagycsaládban való nevelkedés, illetve a nem megfelelő, egészségtelen lakóhely. A gyermekszegénység kezelésének egyik kulcskérdése a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelése, de természetesen további eszközök jelentenek a pénzbeli és természetbeni támogatások, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások. A másik kiemelt társadalmi csoport az idős emberek csoportja. A magyar társadalom előregedő társadalom. Az előregedés kihívásaira adott válaszok az „aktív öregedés” ezért nálunk is egyre inkább a figyelem középpontjába kerül. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése.

CÉLOK

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) átfogó célja

Csanytelek Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
 - a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
 - a diszkriminációmentességet,
 - szegregációmentességet,
 - a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP-IT tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének (HEP-IT) célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program jelentősége

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőségét a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követése és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMZÉSE (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet bemutatása

Az alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósítását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása;
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.);
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szocvtv.);
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.);
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény);
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.);
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.);
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás bemutatása

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartott gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi. **Csanytelek Község Önkormányzatának esélyegyenlőség területét érintő hatályos rendeletei a következők:**

- **2023.09.01. napjától hatályos az önkormányzat által nyújtott szociális ellátásokról szóló módosított 9/2018. (VI.29.) önkormányzati rendelete**, mely szabályozza az önmaga ellátását vagy családja létfenntartását más módon biztosítani nem képes személy részére nyújtandó támogatások jogosultsági feltételeit és összegét. A Képviselő-testület polgármesterre átruházott hatáskörben a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került személyek részére rendkívüli vagy rendszeres támogatást, a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez jegyzőre átruházott hatáskörben rendszeres települési támogatásként nyújtható lakásfenntartási támogatást nyújt.
- **2023.11.01. napjától hatályos a természetben nyújtott szociális célú tüzelőanyag támogatásra való jogosultságról szóló 15/2023. (X. 27.) önkormányzati rendelet**, mely szabályozza a településen élő azon szociálisan rászorulóknak számára a téli fűtési idény alatti tüzelőanyag biztosításának jogosultsági feltételeit és eljárásrendjét.
- **2023.05.01. napjától hatályos a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásról, azok igénybevételéről és a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjáról szóló módosított 14/2018. (XI. 29.) önkormányzati rendelet**, mely szabályozza a településen működő gyermekjóléti ellátások igénybevételi lehetőségét, meghatározza azok térítési díjait.
- **2023.09.05. napján lépett hatályba a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről valamint a fizetendő intézményi térítési díjakról szóló módosított 3/2017. (II. 28.) önkormányzati rendelet**, mely szabályozza a településen működő szociális ellátások igénybevételi lehetőségeit, meghatározza azok térítési díjait.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011. évben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014. évben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.], 2021. évben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- **Új Roma Stratégia (2019-2030)**
- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)**

- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021.)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban leképződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek. A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a Helyi Esélyegyenlőségi Programokra a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.**

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a Helyi Esélyegyenlőségi Program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseink összhangjáról.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Fejlesztési Programok 2021-2027

- **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz);**
- **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz);**
- **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz);**
- **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz);**
- **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz);**
- **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz);**
- **Végrehajtás Operatív Program Plusz (VOP Plusz);**
- **Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz).**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program települési viszonylataiban történő kapcsolódási pontjait vizsgálva Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete 55/2019. (X.29.) Ökt. határozatával jóváhagyott Csanytelek Község Önkormányzata rövid-, közép- és hosszú távú gazdasági programjának (2019-2024.) kihatását vizsgálhatjuk. A jövőképpen megfogalmazott tartalmak és fejlesztendő területek koherensek az esélyegyenlőségi csoportokat hátrányosan érintő és tekintetükben kiemelten vizsgálendő területekkel. A fejlesztési tevékenység célja a település

versenyképességének – a foglalkoztatás és a jövedelmek – növelésével, az életkörülmények jobbításában és a népességsökkenésben pozitív változások előidézése. Csanytelek község lakosainak számára csakúgy, mint a környező községek esetében a mezőgazdaság jelenti a fő megélhetési formát. Ezért Csanytelek esetében is hangsúlyozottan az egyéb fejlesztésre váró területek mellett a **mezőgazdaság fejlesztése, segítése a legfőbb feladat. A mezőgazdasági termelésből kiszorulni kényszerülő lakosok számára az alternatív munkalehetőségek megkeresése elengedhetetlen.**

Rövid távú fejlesztési program

- **Vidékfejlesztési program** keretében **külterületi földutak szilárd burkolatú kiépítése** pályázati részvétellel,
- **Helyi termékek értékesítését szolgáló piac működtetése,**
- **Környezet-gazdálkodással kapcsolatos feladatok folyamatos megoldása,**
- **Radnóti úti védett platánsor korona felújítása,**
- **Járda felújítási, építési program ütemezett folytatása,**
- **Kerékpárút kiépítése a település közigazgatási határain belül (konzorciumban),**
- **Településközpont rehabilitációjának folytatása,**
- Az „Európai Csanytelekért” Közalapítvány támogatásával a Volentér János tér további rendezése
 - a közpark fejlesztése keretében kandeláberek, virágtartók beszerzése, öntözőrendszer kiépítése, eszközök beszerzése, virágágyások felújítása, rózsatövek cseréje,
- A Polgármesteri Hivatal épületének belső felújítása, külső irattár kialakítása,
- Az integrált közösségi színtérként (IKSZ) működő Faluház külső környezetének parkosítása (fás- és lágyszárú növények beszerzése), parkoló kialakítása, látvány térelemek beszerzése, parkoló kiépítése a volt vendéglő épületének helyén (IKSZ, hivatal, óvoda) középületei előtti várakozás alatt a gépjárművel elhelyezésére,
- **Földutak, belvízelvezető csatornák karbantartása, szükség szerinti felújítása,**
- **Szennyvíz csatornázás lehetőségének megteremtése a település külterületi részén,**
- **Felszíni vízelvezető szárny-csatorna rendszer** pályázati támogatással való kiépítése (TOP) 3. üteme,
- **Civil szervezetek támogatása** a hatályban lévő helyi önkormányzati rendeletnek megfelelően (a helyi Polgárőrség kiemelt anyagi támogatása által a Rendőrőrs támogatása),
- **Munkahelyteremtés** aktív korúak részére a Kossuth utcai (volt KTSZ) **varroda épületében,**
- **Önkormányzati ingatlanok bérbeadással történő hasznosítása,**
- **Jelzőrendszeres szolgáltatás továbbfejlesztése a helyi Polgárőrség bevonásával,**
- **Egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése, védőoltásokhoz anyagi támogatás biztosítása,**
- **Ügyfélbarát ügyintézési rendszer kiépítése a Polgármesteri Hivatalban,**
- **Start-munka minta programban további részvétel** (mezőgazdasági termelés fóliás, szabadföldi) helyi vállalkozásokkal történő koordinálása, kiterjesztése környezetvédelmi programok megvalósításával,
- **Önkormányzati tulajdonú eszköz, gép- és járműpark fejlesztése,**

- **Belvízvédelemmel összefüggő eszközpark bővítése,**
- **Felsőoktatásban résztvevő helyi (szociálisan rászoruló) hallgatók támogatása,**
- **A település digitális térképe beszerzése,**
- **Agrár Ipari-park közművekkel való ellátása, hasznosítása, hűtőház működtetése,**
- **Közterületek térburkolatának megújítása (alkalmas pályázat felhasználásával),**
- **Önkormányzati tulajdonú lakások (pályázat szerinti támogatással) és szolgálati lakás felújítása,**
- **Az önkormányzati tulajdonú portalanított utak karbantartása, felújítása,**
- **Autóbuszvárók, hirdetőtáblák karbantartása, felújítása, parkosítása,**
- **Szelektív- és zöld hulladékgyűjtés rendszerének társulás általi működtetése,**
- **Szociális, bűnmegelőzési és közösségi szolgáltatások fejlesztése,**
- **Közlekedésbiztonság javítása (közlekedési táblák folyamatos cseréje), gyalogátkelőhely kialakítása a Radnóti utcán,**
- **Önkormányzati tulajdonú intézmények energia hatékonysági fejlesztések kezdeményezése,**
- **Mini Bölcsődei szolgáltatás fejlesztése,**
- **Községi értéktár és kiállító terem létrehozása,**
- **Sólya pálya és infrastruktúrája működtetése a Tisza érintett szakaszán.**

Közép-távú fejlesztési program

- **Munkahely teremtés lehetőségeinek folyamatos feltárása,**
- **Közétkeztetést szolgáló konyha fejlesztése pályázati programok keretében időszakosan,**
- **Agrár-ipari park rendeltetésszerű, folyamatos működtetése,**
- **Sportlétesítmény felújítása (fűtőkorszerűsítés) és egyéb fejlesztései,**
- **Önkormányzati tulajdonú ingatlanok energia-racionalizációs programjának folyamatos végrehajtásához önerő biztosítása, térségi pályázat függvényében,**
- **Homokbeton alapú önkormányzati utak felújítása pályázati lehetőségektől függően,**
- **Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi utak folyamatos korszerűsítése, felújítása,**
- **Ifjú házask számára gyermekvállalási, illetve lakáshoz jutási támogatási rendszer kialakítása,**
- **Köztemető infrastruktúrájának fejlesztése (a tulajdonossal folyamatosan együttműködve).**

Hosszútávú fejlesztési program

- **Infrastrukturális lemaradás felszámolása:**
 utak pormentesítési programjának folytatása,
 külterületi szennyvízcsatornázás kivitelezése,
 lakott területek felszíni vízelvezető csatornázása,
- **A település gazdálkodási struktúrájának átalakítása:**
 munkahelyteremtés (a kertészet alternatívájaként),

megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának elősegítése,
ipari munkahelyek létesítése és megtartása aktív korúak számára (Kossuth Lajos utcai megvásárolt üzemépületben),
kiserőmű kategóriába tartozó naperőmű létesítése önkormányzati rezsi csökkentése érdekében,

➤ **Falusi turisztikai vonzerőfejlesztés pályázati támogatások felhasználásával:**

Tömörkény községgel közös turisztikai lehetőségek fejlesztése,

Kiskunsági Nemzeti Parkkal közös madár megfigyelőhely kiépítése,

Csongrád-Csanád vármegyével közös turisztikai fejlesztés a Tisza-partján (kikötő, parkoló stb.)

A megfogalmazott programok olyan mennyiségű feladatot jelentenek, amelyek megvalósítása hosszantartó együttműködést és nagy összetartó erőt igényel. Természetesen a programok köre nyitott, számuk bővíthető és értelemszerűen módosítható.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Alsó-Tisza-Menti Önkormányzati Társulás

Csanytelek, Felgyő, Tömörkény községek és Csongrád város önkormányzatai képviselő-testületei Magyarország helyi önkormányzatiról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 87. § alapján társulási megállapodást kötöttek abból a célból, hogy a lakosok az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben és jobb színvonalon juthassanak hozzá és a társulás keretében történő együttműködéssel adottságaik és lehetőségeik optimális kihasználásával, források közös megszerzésével, mind magasabb szintű ellátást, szolgáltatásokat biztosítsanak.

A képviselő testület 172/2014 (XII.18) határozatban döntött a csatlakozási szándékról, az Alsó-Tisza-menti Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa 2015. február 13. napján a 2/2015. (II.13.) Atmöt. határozatával elfogadta a szándékot.

A Társulás jogi személy, a **pénzügyi-számviteli, tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátása, döntés előkészítése és végrehajtási szervezési feladatait, igazgatási feladatokat a Csanyteleki Polgármesteri Hivatal látja el, külön feladat-ellátási megállapodás és annak mellékletei alapján.**

A Társulást Tagönkormányzatok Képviselő-testületei az alábbiakban felsorolt közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében a társulási megállapodásban rögzített eljárásban és módon szervezik és oldják meg, hangolják össze a Tagönkormányzatok alábbi feladatait, hatásköreit:

Csongrád Város Önkormányzata Képviselő-testülete 56/2015. (III. 19.) Ökt. határozata alapján:

- a szociális étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás, családsegítés,
- a nappali ellátás szolgáltatás (idősek nappali ellátása),
- a tanyagondnoki szolgáltatás,
- a támogató szolgáltatás,

- a pszichiátriai betegek közösségi ellátása,
- a szenvedélybetegek közösségi ellátása,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a fogyatékosok nappali intézménye,
- a gyermekjóléti szolgálat,
- a gyermekek átmeneti otthona intézménye.

Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete 35/2013. (V. 10.) Ökt. határozata alapján:

- területfejlesztési feladatok (terület- és településfejlesztés),
- turizmus, határon átnyúló együttműködés,
- belső ellenőrzés,
- egészségügyi feladatok,
- óvodai nevelés,
- sport- és ifjúsági ügyek,
- szociális ellátással kapcsolatos feladatok,
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgáltatás, ifjúságvédelmi feladatok,
- rendészeti feladatok (közbiztonsági együttműködés – külön megállapodás szerint),
- állategészségügyi feladatok,
- esélyegyenlőségi program megvalósítása,
- pénzügyi, gazdasági feladatok,

Tömörkény Község Önkormányzata Képviselő-testülete 37/2013. (V. 10.) Kt. határozata alapján:

- területfejlesztési feladatok (terület- és településfejlesztés),
- turizmus, határon átnyúló együttműködés,
- belső ellenőrzés,
- egészségügyi feladatok,
- sport- és ifjúsági ügyek,
- szociális ellátással kapcsolatos feladatok,
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgáltatás, ifjúságvédelmi feladatok,
- rendészeti feladatok (közbiztonsági együttműködés – külön megállapodás szerint),
- állategészségügyi feladatok,
- esélyegyenlőségi program megvalósítása,
- pénzügyi, gazdasági feladatok.

Felgyő Község Önkormányzata Képviselő-testülete 30/2013. (V. 9.) Kvt. határozata alapján:

- területfejlesztési feladatok (terület- és településfejlesztés),
- turizmus, határon átnyúló együttműködés,
- belső ellenőrzés,
- egészségügyi feladatok,

- óvodai nevelés,
- sport- és ifjúsági ügyek,
- szociális ellátással kapcsolatos feladatok,
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgáltatás, ifjúságvédelmi feladatok,
- rendészeti feladatok (közbiztonsági együttműködés – külön megállapodás szerint),
- állategészségügyi feladatok,
- esélyegyenlőségi program megvalósítása,
- pénzügyi, gazdasági feladatok.

2.3. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis, és a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett a helyben rendelkezésre álló nyilvántartások adatai, és az intézmények által szolgáltatott adatok is hasznos információval szolgáltak. A releváns adatok rendelkezésre állnak, kutatások nem készültek. Csanytelek **2537** lélekszámú település, ezért az esélyegyenlőségi szempontból érintett társadalmi csoportok helyzete viszonylag jól követhető.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység összetett társadalmi jelenség, meghatározói a társadalmi és kulturális hátrányok, alacsony vagy már nem piacképes végzettség, szocializációs hiányosság, egészségi állapot, gyerekek száma a családban.

Szegénység, társadalmi kirekesztődés

2020-ban a Covid19-járvány következtében kismértékben nőtt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya.

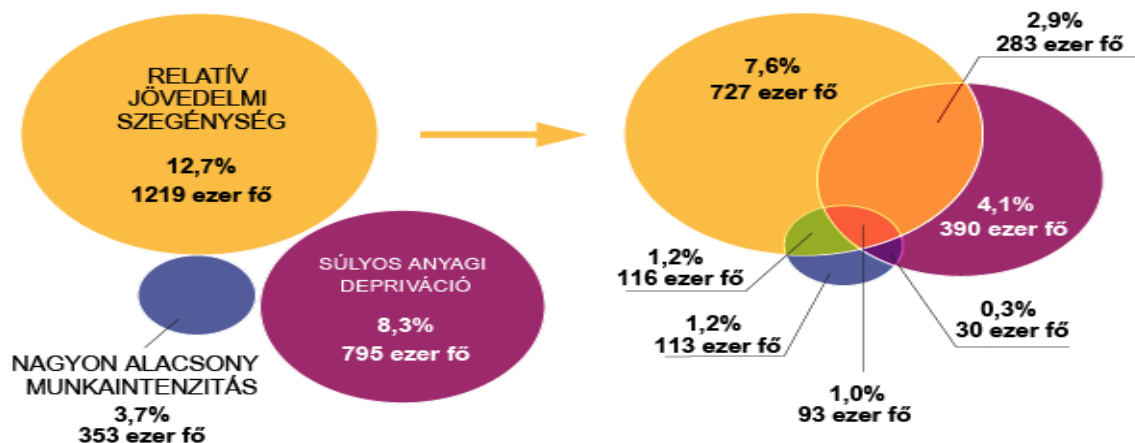
A szegénységet az Európai Unió valamennyi tagállamában egységesen mérik, ennek fő mutatója a *szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett* népesség aránya (AROE: At Risk of Poverty or Social Exclusion), amely az alábbi részindikátorokkal együttesen vizsgálja a jövedelmet, az anyagi nélkülözést, valamint a munkaerőpiaci kirekesztődést:

1. **Relatív jövedelmi szegénységi arány** (olyan háztartásban élők aránya, ahol a nettó jövedelem nem éri el a medián jövedelem 60%-át)
2. **Súlyos anyagi depriváció** (olyan személyek aránya, akik meghatározott 9 tétel közül legalább 4-ben anyagi okból hiányt szenvednek)
3. **Nagyon alacsony munkaintenzitás** (olyan háztartásban élők aránya, ahol a 18–59 éves háztartástagok a lehetséges munkaidő kevesebb mint 20%-át töltik munkával)

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettnek tekintjük azokat, akik a három dimenzió közül legalább egyben érintettek. 2020-ban a Covid19-járvány gazdasági hatásai negatívan érintették a háztartások egy részének jövedelmi és munkaerőpiaci helyzetét. Ennek következtében 2019-hez képest 51 ezer fős növekedés mellett 1 millió 752 ezer főt érintett a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata. Az érintettek aránya 0,4 százalékponttal nőtt, és a teljes népesség 18,2%-át

tette ki. Ezen belül a relatív jövedelmi szegénységi arány 12,7, a súlyos anyagi depriváció 8,3, a nagyon alacsony munkaintenzitás mutatója pedig 3,7% volt 2020-ban.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma és aránya dimenzióként külön, illetve a dimenziók együttes figyelembevételével, 2020.

Forrás: KSH „a háztartások életszínvonala című 2020. évi kiadványa”

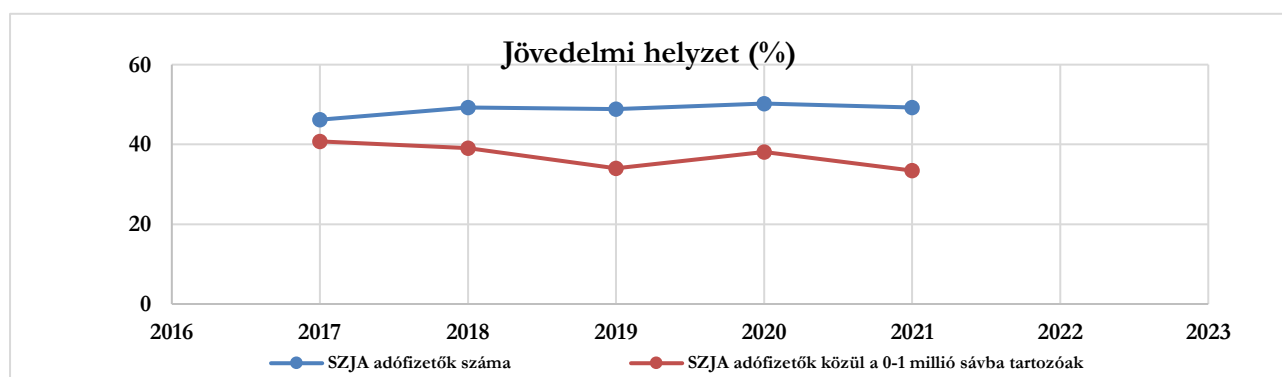
A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fed teljesen egymást.

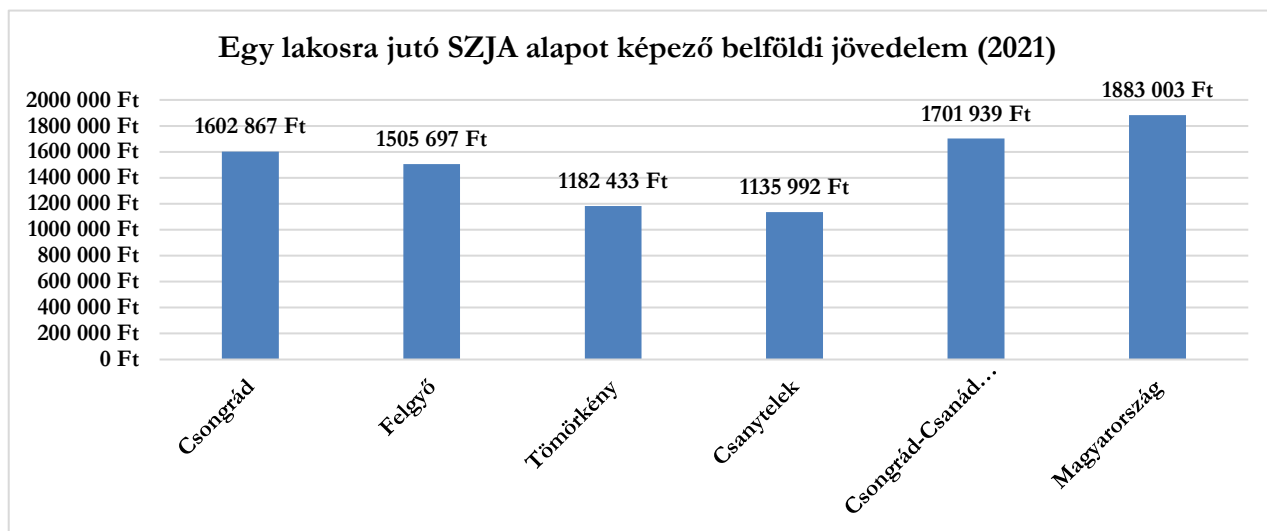
Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak kíméletlen érvényesülése miatt. Forrás: Cserti Csapó Tiobor – Orsós Anna

Mélyszegénység, gyermekszegénység, a cigányok – romák helyzete és esélyegyenlősége

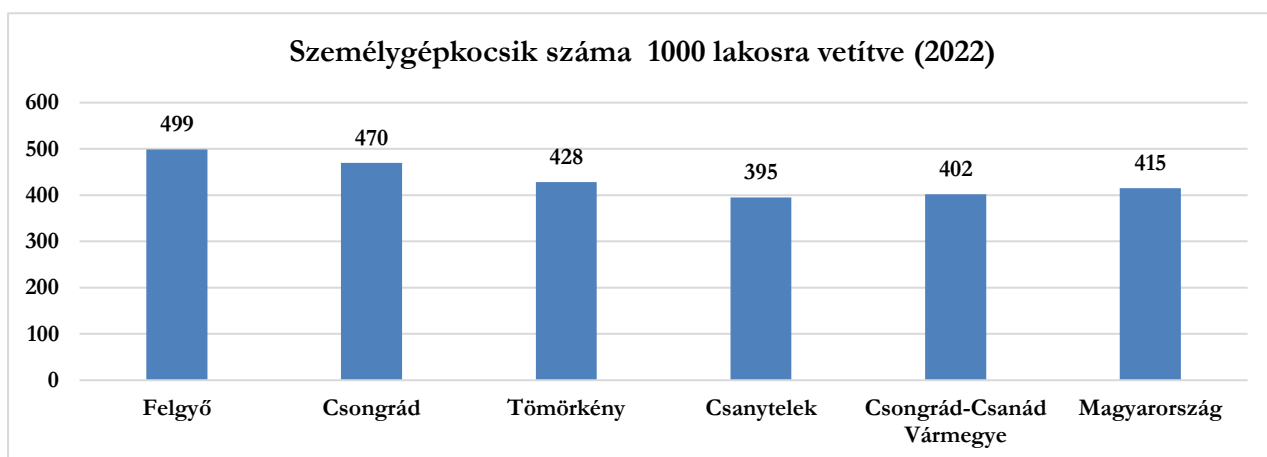
3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	46,2	40,76
2018	49,23	39,08
2019	48,83	34,04
2020	50,25	38,13
2021	49,22	33,44
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR

A Csongrádi Járáson belül Csanytelek lakosságának jövedelme az országos átlagnak csupán 60%-a, mely tükrözi a foglalkoztatottsági helyzetet (valószínű a bejelentés nélküli alkalmi munkavállalás is az oka), és az alacsony iskolázottság miatti alacsony bérezést. A vagyonszámolóhoz végzett személygépkocsik számának elemző vizsgálata során megállapítható, hogy településünkön az 1000 főre jutó személygépkocsik száma az országos átlagnak a 90%-a, melyből valószínűsíthető, hogy a településen a munkába jutás kritériuma a személygépkocsi, így minőségtől függetlenül szükséges a személygépkocsik tulajdonlása, ami nem feltétlenül jelent vagyoni tekintetben jelentős értéket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

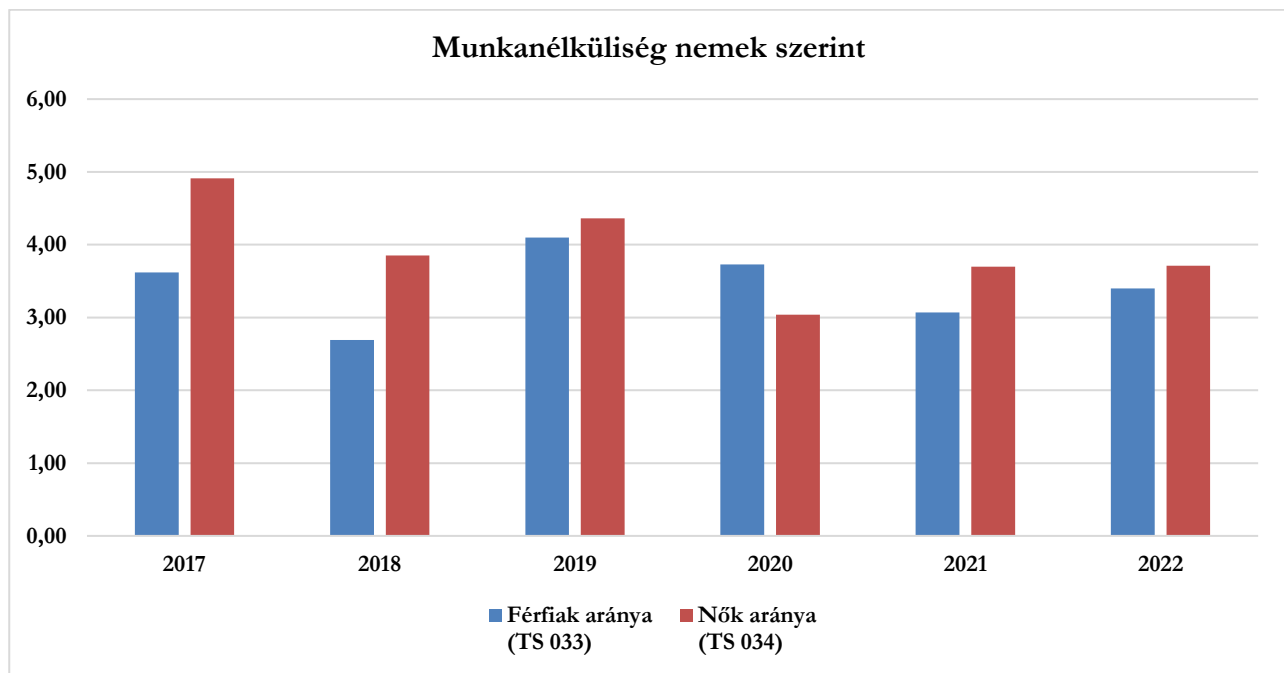
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ftl.) és a

Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük a térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	3,62%	4,91%	4,27%
2018	2,69%	3,85%	3,27%
2019	4,1%	4,36%	4,23%
2020	3,73%	3,04%	3,39%
2021	3,07%	3,7%	3,39%
2022	3,4%	3,71	3,56%

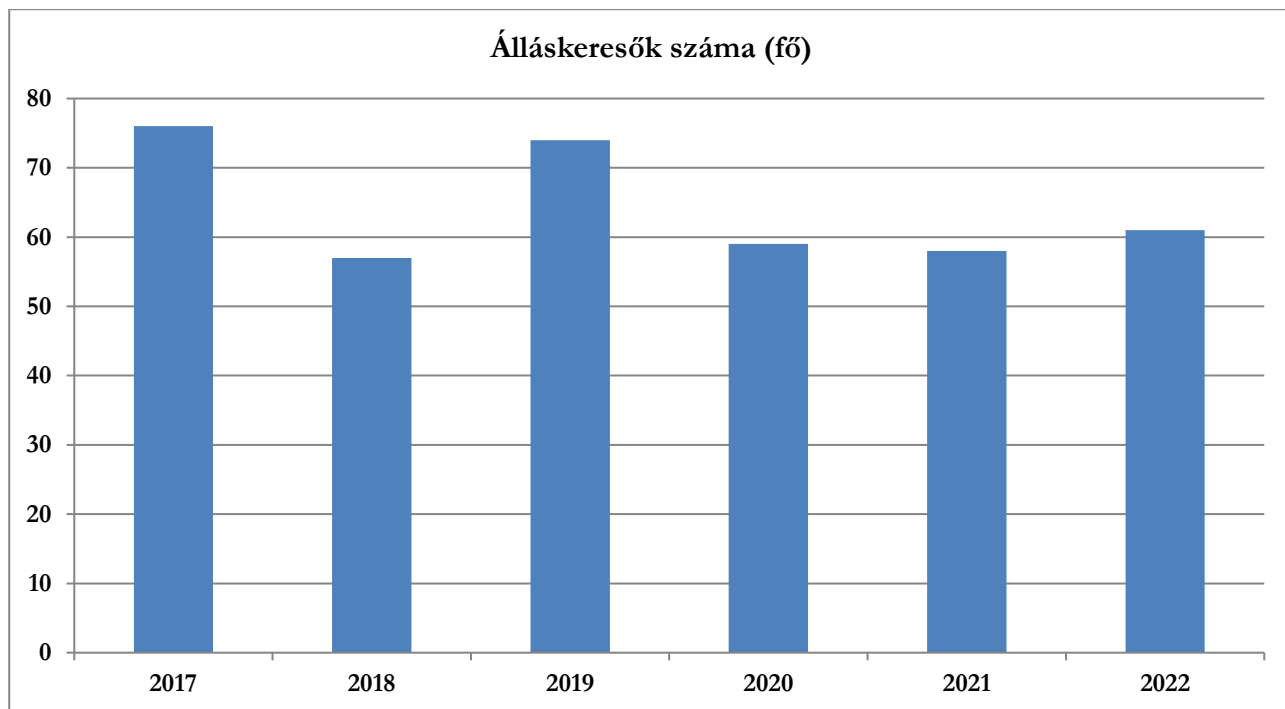
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

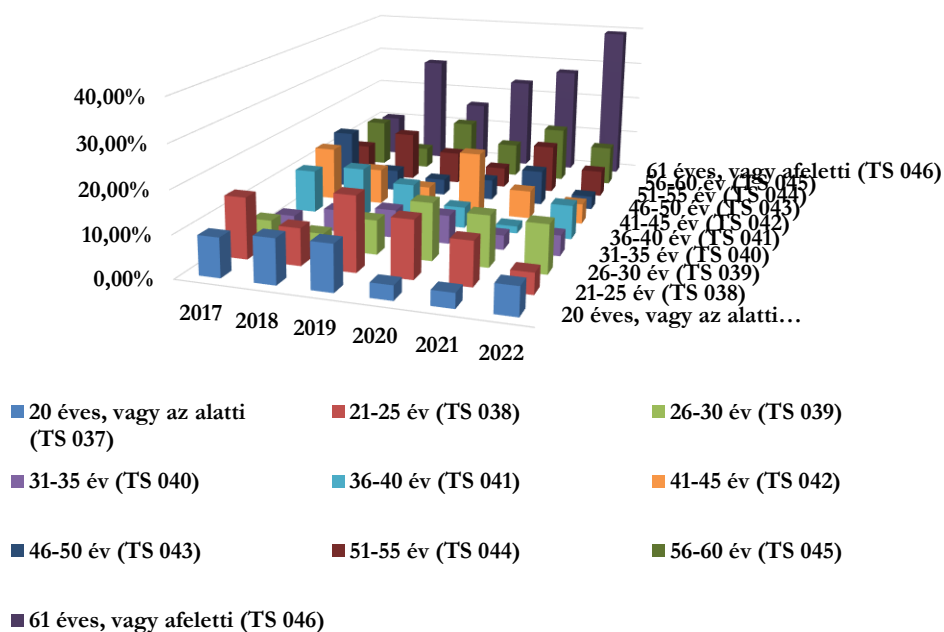
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	76	57	74	59	58	61

20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	7	6	8	2	2	4
	%	9,21%	10,53%	10,81%	3,39%	3,45%	6,56%
21-25 év (TS 038)	Fő	11	5	13	8	6	3
	%	14,47%	8,77%	17,57%	13,56%	10,34%	4,92%
26-30 év (TS 039)	Fő	4	2	6	8	7	7
	%	5,26%	3,51%	8,11%	13,56%	12,07%	11,48%
31-35 év (TS 040)	Fő	2	3	5	4	2	3
	%	2,63%	5,26%	6,76%	6,78%	3,45%	4,92%
36-40 év (TS 041)	Fő	8	7	7	3	1	5
	%	10,53%	12,28%	9,46%	5,08%	1,72%	8,20%
41-45 év (TS 042)	Fő	10	5	4	9	4	3
	%	13,16%	8,77%	5,41%	15,25%	6,90%	4,92%
46-50 év (TS 043)	Fő	11	3	3	3	5	2
	%	14,47%	5,26%	4,05%	5,08%	8,62%	3,28%
51-55 év (TS 044)	Fő	6	7	6	3	7	2
	%	7,89%	12,28%	8,11%	5,08%	12,07%	6,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	3	10	5	8	6
	%	11,84%	5,26%	13,51%	8,47%	13,79%	9,84%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8	16	12	14	16	24
	%	10,53%	28,07%	16,22%	23,73%	27,59%	39,34%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

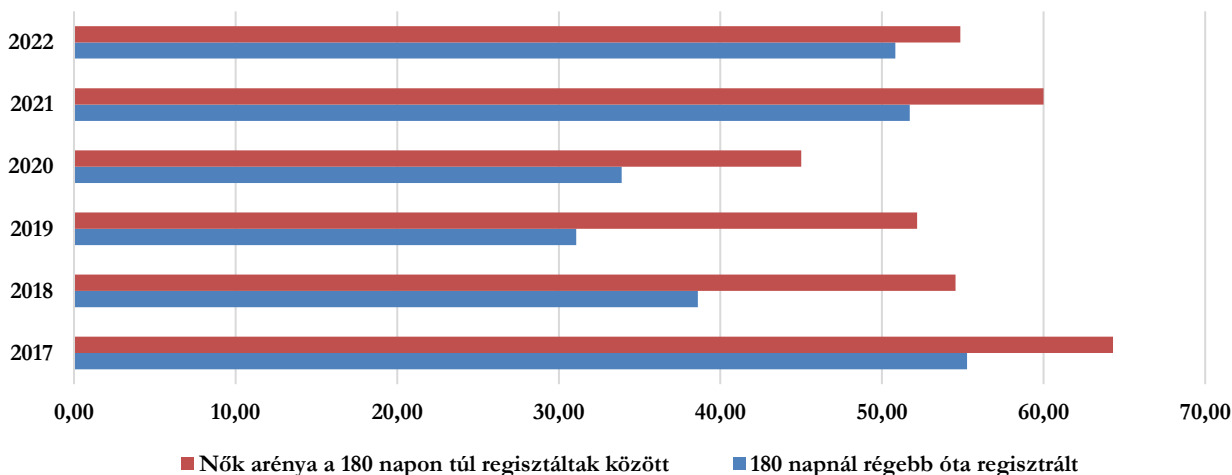

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2017	55,26%	64,29%
2018	38,6%	54,55%
2019	31,08%	52,17%
2020	33,9%	45,00%
2021	51,72%	60,00%
2022	50,82%	54,84%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskereső

Amint a 3.2.1. táblázat mutatja a regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken, azonban a térségben a munkanélküliségi arány településünkön a legmagasabbak között van. A rendszerváltás egyik legkedvezőtlenebb megnyilvánulása a munkanélküliség megjelenése volt. Az első néhány évben az átgondolatlan privatizáció következményeként, közel másfél millió munkahely szűnt meg. Elsősorban az iskolázatlan, kvalifikálatlan munkaerő került veszélyhelyzetbe, ami rontotta és rontja az egyes térségek felzárkózási esélyeit. A munkanélküliség mellett az úgynevezett inaktívak egyre növekvő aránya módosítja a népesség gazdasági aktivitás szerinti összetételét, azaz az aktív személyekre egyre nagyobb arányú eltartott és teher jut. A településen, a gazdaságilag aktív népesség aránya – az öregedési indexszel arányosan – csökken.

Nyilvántartott álláskereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart.

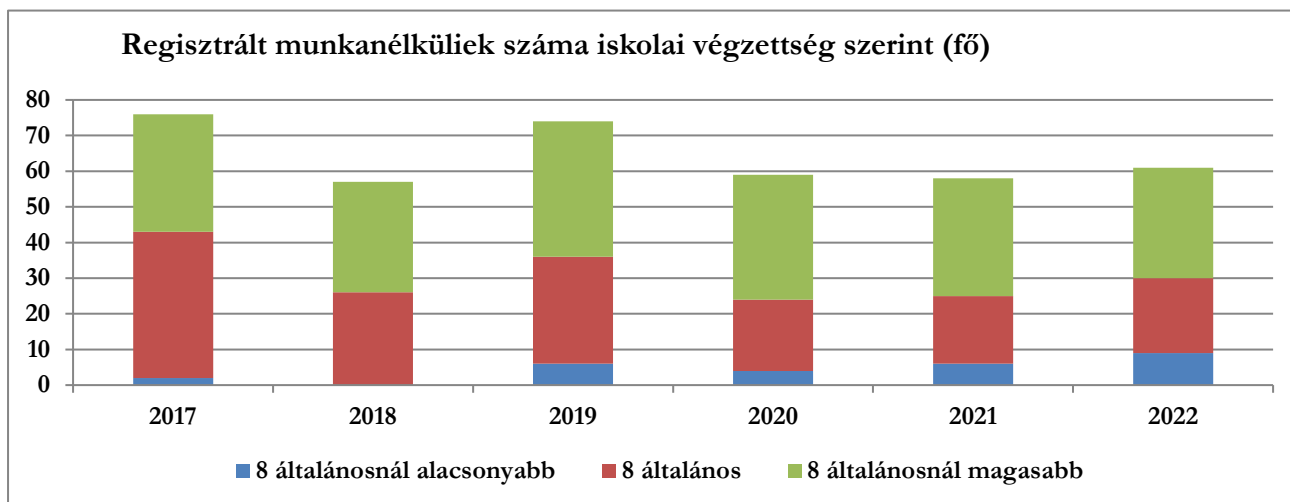
A regisztrált munkanélkülieket figyelembe véve a településen **3,56%** a munkanélküliségi ráta, ami a valóságban ennél jóval nagyobb, tekintve, hogy a fekete gazdaságban végzett munkáról az érintettek csak bizonyos részre ad számot és minősül ennek köszönhetően gazdaságilag aktívnak.

A problémát fokozza, hogy a településünkön a foglalkoztatásra elsősorban lehetőséget biztosító mezőgazdaság az évek óta tartó értékesítési nehézségek miatt fokozatosan visszaszorul. Az ipar és a szolgáltatás területén elhelyezkedni szándékozók kilátásai is elég kilátástalanok, mivel a környező városok is foglalkoztatási gondokkal küzdenek, befektetők számára pedig – látszólag – még Szeged sem vonzó. A legnehezebb helyzetben az alacsonyabb képzettségűek, a pályakezdők és a 40 év felettiek, illetve a megváltozott munkaképességűek és a roma népességhez tartozók vannak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	76	2	2,63%	41	53,95%	33	43,42%
2018	57	0	0,00%	26	45,61%	31	54,39%
2019	74	6	8,11%	30	40,54%	38	51,35%
2020	59	4	6,78%	20	33,90%	35	59,32%
2021	58	6	10,34%	19	32,76%	33	56,90%
2022	61	9	14,75%	21	34,43%	31	50,82%

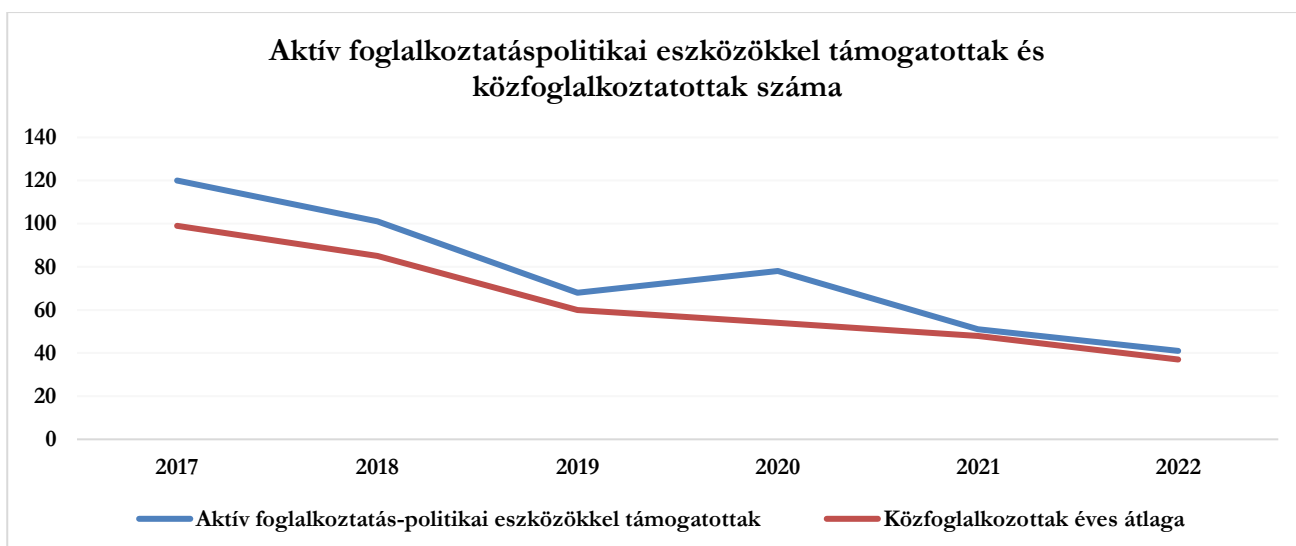
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	120	99
2018	101	85
2019	68	60
2020	78	54
2021	51	48
2022	41	37

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatásban alkalmazottak száma a vizsgált időszakban csökkent. A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába.

START munkaprogram

„Különleges vállalkozásba fogott Csanytelek: a kistelepülés közmunkásai utcaseprés helyett élelmiszer termelnek, amiből jut a dolgozónak, a helyi konyhának, de még a szociálisan rászorultaknak is. Az önkormányzat saját területén virágzik a burgonya, messze száll a fokhagyma illata, lábszárig ér a tavasszal vetett csemegekukorica. Hétfő reggel dolgozók kezei szedték az ujjnyi vastag zöldborsót, a múlt heti első szüreti nap eredménye 120 kilónyi termés”. Forrás: umvp.eu 2012.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális, támogatott formája, amelynek **célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra.** A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskereső vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg. Eszerint közfoglalkoztatott az lehet, aki munkaviszonyt létesíthet és 16. életévét betöltötte, valamint megfelel az alábbi feltételek valamelyikének:

- a járási hivatalban regisztrált álláskereső – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskereső vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, ideértve azt az álláskeresőt is, akinek álláskeresőként való nyilvántartása a közfoglalkoztatási jogviszonya miatt szünetel – vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy
- a menekültügyi őrizetben lévő személy kivételével kérelmének jogerős elbírálásáig az, aki menekültként, oltalmazottként, vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be,
- olyan harmadik országbeli állampolgár, akinek az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 62. § (1) bekezdés a), c), d), f) pontok alapján kijelölt helyen való tartózkodását rendelte el.

A közfoglalkoztatási támogatás típusait és a támogatások igénybevételére vonatkozó szabályokat a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza. A munkaerő-piaci célcsoport támogatására a következő formákban nyújtható támogatás:

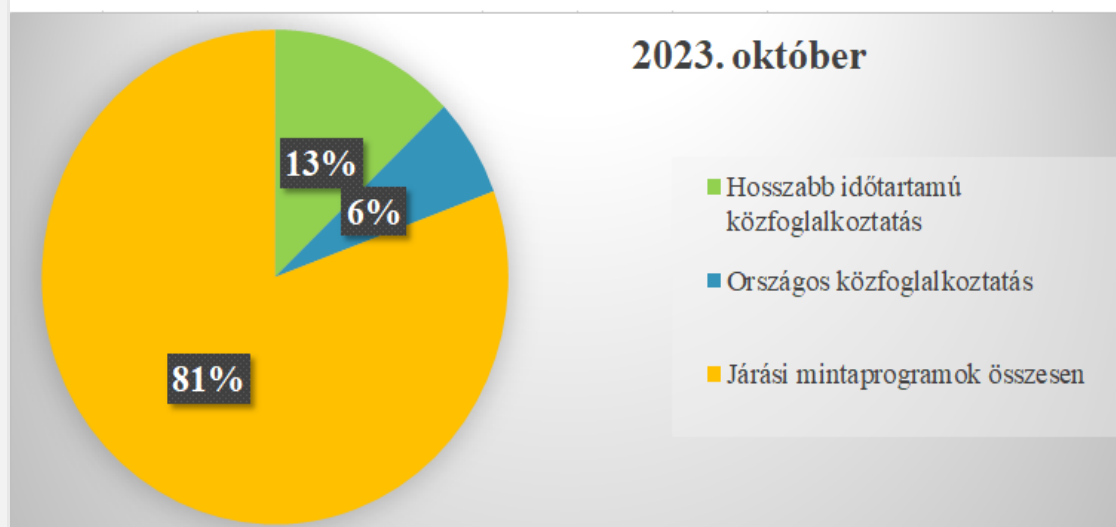
- **hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása** (legfeljebb 12 hónap időtartamban, napi 6-8 órás munkaidő), a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek, továbbá olyan álláskereső esetében, akiknek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékossági támogatásban részesül, napi 4-8 órás munkaidő);

- **országos közfoglalkoztatási program támogatása** (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő), a rehabilitációs ellátásban részesülő személyek, , továbbá olyan álláskeresőket esetében, akiknek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesül, napi 4-8 órás munkaidő),
Az Országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárulnak.
- **mintaprogram támogatása** (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 4-8 órás munkaidő).

Közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható. A közfoglalkoztatásért felelős miniszter az előirányzatnak közfoglalkoztatási program támogatására történő felhasználhatóságáról és a támogatás mértékéről a benyújtott tervezet alapján mérlegelési jogkörében dönt. A támogatásról hozott döntés alapján a járási hivatal, illetve országos közfoglalkoztatási program esetén a kormányhivatal hatósági szerződést köt a támogatottal.

Forrás: Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság Közfoglalkoztatási Stratégiai és Koordinációs Főosztály

Közfoglalkoztatottak átlagos létszámának alakulása CSANYTELEK településen típusonként, fő

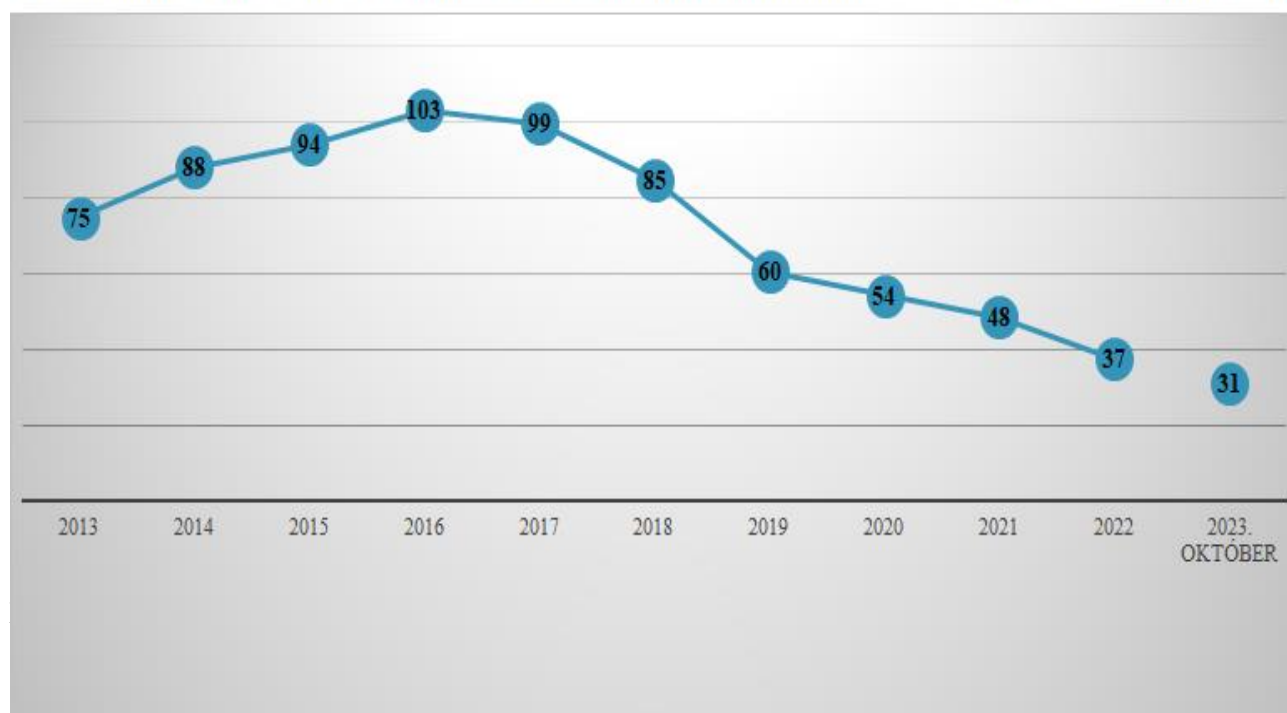
Forrás: Közfoglalkoztatási adatportál

A teljes foglalkoztatottság elérésének érdekében a kormány **2023. március 1-jétől meghirdette a „Közfoglalkoztatásból versenyszférába programot”,** amelynek keretében a versenyszférában munkát találó közfoglalkoztatottak **45.600 forint** elhelyezkedési juttatásban részesülhetnek havonta. A teljes foglalkoztatás akkor valósítható meg hosszútávon fenntartható módon, ha abban minél nagyobb arányt képvisel a versenyszféra, ha minél több új, adófizető munkahely jön létre, és ha azok, akik képesek és készek nyílt munkaerőpiaci feltételek mellett dolgozni, megfelelő segítséget kapnak az elhelyezkedésükhöz. A kormány támogatja a közfoglalkoztatottak piaci alapú munkavállalását.

Az intézkedés célja, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban vegyenek részt, hanem a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését. A támogatás a közfoglalkoztatottat ösztönzi a versenyszférában történő elhelyezkedésre oly módon, hogy a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén, elhelyezkedési juttatásban (egyfajta bónuszban) részesül. Minél hamarabb lép ki az egyén a közfoglalkoztatásból, annál több támogatásra lesz jogosult, mivel a közfoglalkoztatásából hátralévő időre kapja havonta, utólag a támogatást, amelynek havi összege 45.600 forint. Elhelyezkedési juttatásra jogosult az a közfoglalkoztatott is, aki mezőgazdasági időnymunkában vesz részt, ezen támogatás napi díjazása 2000 forint.

Közfoglalkoztatási pályázat keretében 2023. március 1. napjától tovább folytattuk a START munkaprogramot átlagosan 31 főt alkalmaztunk napi 8 órás munkarendben, 43.411.464,- Ft (bér + járulék + dologi kiadás) támogatási összegben.

Közfoglalkoztatottak éves átlagos létszámának alakulása CSANYTELEK településen, fő

- **mezőgazdasági** háztáji növénytermesztés és tartósítás, a közfoglalkoztatás a munkára szocializáló folyamat része, amelynek potenciálját az önkormányzat a szociális- és közétkeztetésben használja fel. Így azok is megtanulják az alapvető termelési eljárásokat, akik eddig nem dolgoztak ezen a területen, vagy egyáltalán nem voltak jelen a munkaerőpiacon. Ez a program bizonyítja igazán, hogy értelmes munkalehetőséget biztosítva a közmunkában résztvevők számára, azok kifejezetten teljesítmény-centrikus munkát tudnak végezni. Ha és amennyiben piacaink legalább az EU más országaiban meglévő gyakorlatainak megfelelően védettek lennének, úgy ezen a részen van a legnagyobb lehetősége az önfenntartóvá válásának, a szociális szövetkezetek kialakulásának.

- **belterületi földutak karbantartása,**

Csanytelek Községben 27 km-nyi földút mellett élnek életvitelszerűen emberek. Sajnos többszöri pályázatunk is eredménytelen volt az utóbbi 10 évben, amelyek a szilárd burkolat megvalósítását célozták. Ilyen viszonyok között óriási jelentőségű a földutak rendszeres karbantartása és legalább egy járda-sor megépítése, hogy a gyerekek ki tudják tolni kerékpárjukat az utcából, illetve a postás is be tud menni. A járdaépítési programok mindenképpen folytatni kell, mert a járdák megépítése is valóban „köz”-érdekű feladat.

- **belvízelvezető csatornák karbantartása**

Csanytelek belvíz szempontjából kifejezetten veszélyeztetett település. Ebben a helyzetben különösen fontos, hogy a meglévő gerinccsatornák alkalmasak legyenek a felszíni vizek főgyűjtőbe. Az átereszek tisztítása, az eliszapolódások megszüntetése, a sérült mederelemek pótlása, cseréje, a földmedrű részek kaszálása a falu minden lakójának érdeke, tehát ezzel foglalkozó közmunkások tevékenysége valóban a köz érdekében történik.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

Községünk az országos úthálózathoz az M5 autópályával (Kisteleki csomópont: 20 km, Kiskunfélegyházi csomópont: 25 km) kapcsolódik. Az M5 autópálya Budapesttől délkelet felé haladva Kecskemétet, Szegedet és a röszkei határátkelőt kapcsolja össze a fővárossal. A fővárosi és megyeszékhelyi tömegközlekedési kapcsolat közvetve, illetve közvetlenül biztosított. A legközelebbi vasútállomás 15 km-re (Csongrádon) található. A települést három irányból is meg lehet közelíteni, távolsági és helyközi autóbuszjáratokkal 36 település érhető el átszállás nélkül. Vasútállomással nem rendelkezünk, helyi tömegközlekedés szintén nincs.

Azon munkavállaló aki az állami foglalkoztatási szervnél legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartásba van véve a legalább hat hónap időtartamra szóló és legalább heti húsz óra munka idejű foglalkoztatásra irányuló jogviszony létrehozása esetén a jogviszony létesítésének napjáig **lakhatási kérelmet** nyújthat be a lakóhelye szerint illetékes Járási Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályánál, ha a meghirdetett munkaerőpiaci programban foglalt feltételeknek megfelel, nem rendelkezik lakóingatlanl a munkavégzés helyén, valamint olyan településen, amelynek a munkavégzés helyétől való távolsága nem éri el a 60 km-t. A havonta adható támogatás mértéke a lakásbérleti díj tekintetében legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér 70%-ának megfelelő összeg. **(Forrás: nfsz.munka.hu)**

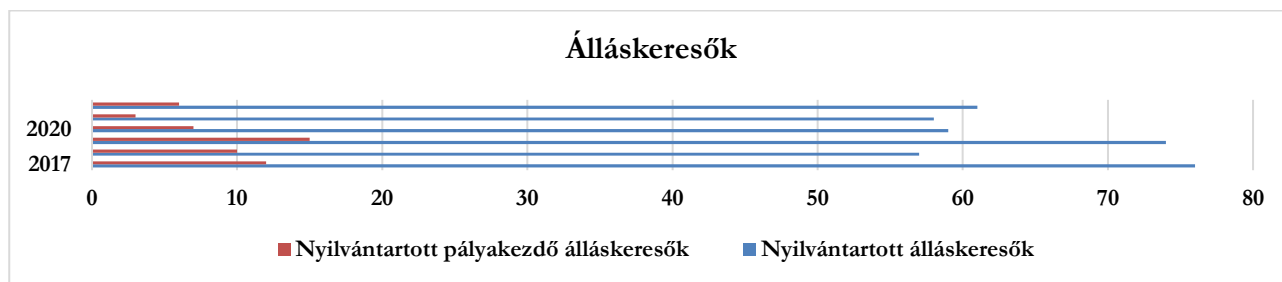
A magyar kormány a Szegedi Ipari Park közcélú infrastrukturális fejlesztésének támogatásáról szóló 1595/2023. (XII. 21.) Kormány határozatával hivatalosan is támogatja a Szeged Ipari Park komplex infrastrukturális fejlesztését. Hozzávetőleg 46 milliárd forintból támogatják az ipari területet, ahova sajtóértesülések szerint a kínai BYD elektromosautó-gyártó érkezik. A projekt célja a regionális gazdaság erősítése, valamint a helyi közlekedési és közüzemi infrastruktúra javítása. **A Szeged Ipari Park infrastrukturális fejlesztése várhatóan jelentős hatással lesz a régió gazdasági növekedésére és a helyi közösségek életminőségére.**

Több mint 2 milliárd forintos uniós és hazai forrásból elsősorban a hátrányos helyzetűek és az inaktív munkaerő-piaci jelenlétét javító foglalkoztatási program indult Csongrád-Csanád Vármegyében. A projekt célja a megyei foglalkoztatás támogatása a munkaerő-kereslet és kínálat összehangolása a térségi együttműködésre, igényfelmérése és tervezése alapozva – mondta **Gémes László** (Fidesz-KDNP), a vármegyei önkormányzat közgyűlésének elnöke a 2023. áprilisában indult és 2025 végéig tartó programot bemutató sajtótájékoztatón Szegeden. A közvetlen támogatási források várhatóan ősztől lesznek elérhetőek a munkáltatók és a foglalkoztatottak számára. Róth Márton főispán elmondta: a projekt tervezésekor, 2021-ben Csongrád-Csanád vármegye hatvan településén csaknem 396 ezren éltek. A vármegye 15-74 év közötti népességének 64 százaléka, 190 ezer fő tartozott a gazdaságilag aktívak körében. Közülük 186 ezren foglalkoztatottként, 4,7 ezren munkanélküliként jelentek meg a munkaerőpiacon. A foglalkoztatási ráta 62,5 százalékos volt a megyében, míg a munkanélküliek aránya 2,4 százalék körül alakult. Ez a hatodik legkedvezőbb adat volt a vármegyék rangsorában. A foglalkoztatási adatok azóta tovább javultak. A projekt során aktív eszközökkel segítik a munkát vállalni szándékozó 30 év feletti hátrányos helyzetűek, az inaktívak, valamint a GYED-ről, GYES-ről, GYET-ről visszatérő, vagy a gyermeket egyedül nevelő felnőttek munkaerőpiacra történő visszatérését – közölte a főispán. A kormányhivatal munkatársai megkeresik a célcsoportokba tartozókat, mentorlással, információnyújtással és tanácsadással segítik munkába állásukat. A térség foglalkoztatói között felméri a munkaerőpiaci-igényeket, és munkáltatói roadshow keretében népszerűsítik a projektet valamennyi járásban. A program keretében a foglalkoztatók számára az új munkavállaló felvételéhez bér- és mobilitási támogatásokat biztosítanak, ezzel segítve a vállalkozások további fejlődését. A komplex támogatási rendszer így egyszerre segíti a foglalkoztatás- és a gazdaság fejlesztését. (Forrás: MTT)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	76	12
2018	57	10
2019	74	15
2020	59	7
2021	58	3
2022	61	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok nem működnek a településünkön. Helyben a Családsegítő Szolgálat munkatársai nyújtanak segítséget a lehetőségekről, Járási szinten pedig a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya. A munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint **vállalkozóvá válást elősegítő támogatás nyújtható** annak az álláskeresőnek, akit legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartanak, aki az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott szolgáltatás keretében a vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségeket megszerzi, és aki a szolgáltatás keretében üzleti terv készítésével bemutatja az indítani kívánt vállalkozás hatékonyságát és működésének részleteit. Hat hónapon keresztül a kötelező legkisebb munkabér 100%-ának megfelelő mértékű támogatás és legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér tizenötszörösének megfelelő mértékben egyszeri visszatérítendő vagy vissza nem térítendő tőketámogatás nyújtható. A meghirdetett munkaerőpiaci programról, vagy további feltételekről a lakóhely szerint illetékes állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatal nyújt segítséget. A foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról szóló 100/2021. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) hatályba lépésével megváltoztak a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által képzésben résztvevők részére nyújtható támogatások szabályai.

A képzésben résztvevőket érintő fontosabb információk:

a kormányrendelet értelmében az állami foglalkoztatási szerv foglalkoztatást elősegítő támogatást (a továbbiakban: támogatás) - súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásának támogatását és a csoportos létszámleépítés elkerülését vagy enyhítését célzó támogatást kivéve - **csak munkaerőpiaci program keretében nyújthat**. A támogatással kapcsolatos kérelemre induló hatósági ügyben - kérelmező választása szerint - az álláskereső lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes állami foglalkoztatási szerv jár el.

Munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatásaként a munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint az állami foglalkoztatási szerv **legalább a kötelező legkisebb munkabér 70%-ának** (de legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér 150%-nak) megfelelő összegű havi támogatást nyújthat **álláskeresőst ösztönző juttatásként** annak az álláskeresőnek vagy csoportos létszámleépítéssel érintett foglalkoztatottnak, aki a munkaerőpiacon történő elhelyezkedése érdekében jogszabályban meghatározott képzésen vesz részt. A támogatás iránti kérelem a munkaerőpiaci program Hirdetményében meghatározott információk (időpont, támogatási feltételek, támogatás mértéke) alapján nyújtható be. Az álláskereső a támogatást követően - kivéve, ha ráépülő képzésben vesz részt - a képzés kétszeres időtartamának megfelelő ideig nem részesülhet munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatásában. E rendelet hatálybalépése előtt meghirdetett hazai vagy uniós támogatási program keretein belül indított munkaerőpiaci programok támogatásaira, valamint a meghirdetett támogatásokra a hatálybalépést megelőző szabályozást kell alkalmazni, így a még folyamatban lévő uniós

programok keretein belül állapítható keresetpótló juttatás az uniós program keretében indított képzések résztvevői részére.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A településen szakképző, középfokú és felsőfokú oktatási intézmény nincs, ilyen típusú oktatás, vagy képzés nem folyik. A közép- és felsőfokú végzettségűek száma többségében megfelelő. A környékbeli szakképző helyek tapasztalatai szerint a szakképzés egyre alacsonyabb színvonalú, miközben a versenyképesség növelése fokozottan képzett szakembereket igényelne. Bár a középfokú intézmények képzése látszólag igazodik a kistérség gazdasági szerkezetéhez az oktatás nincs összhangban a piaci igényekkel. Az ország 44 szakképzési központjához hasonlóan 2015. július 1-től Szegeden is megalakult a **Szegedi Szakképzési Centrum**. Az új működtetési rendszert a szakképzési intézmények hatékonyabb, összehangoltabb működésének elősegítésére és a gazdasági-piaci szereplők képzési igényeinek gyorsabb és rugalmasabb kielégítésére hozta létre a Nemzetgazdasági Minisztérium. A szakképzési centrum fő feladatként szakiskolai és szakközépiskolai nevelést-oktatást, HÍD programok keretében folyó képzést folytat, esti, levelező formájú felnőttoktatást, valamint kollégiumi nevelést is ellát. Felnőttképzési tevékenységet is végez a szakmai képzésbe bekapcsolódó álláskereső, szakmát váltani kívánó, új szakmát szerezni akaró felnőttek számára.

Forrás: Szegedi Szakképzési Centrum

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A saját fenntartású intézményeinkben történő mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása sok esetben a munkakör betöltéséhez szükséges képzettség hiánya miatt nem lehetséges. A fenti körbe tartozó mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatását közmunka program keretében biztosítjuk.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az élet minden részén, így a munka világában is számos kihívást jelent. Megjelenhet már rögtön az állásinterjún (pl. családi életre, magánéletre, párkapcsolatra, vallási vagy politikai meggyőződésre, szexuális irányultságra és szokásokra, származásra, vagyoni helyzetre, egészségi állapotra gyakorolt kérdésekkel), akár a csapatépítő tréningen (egy olyan helyszínre szervezett csapatépítő kiránduláson, amelyen az adott munkahely testi fogyatékosággal rendelkező munkavállalói ennek okán nem tudnak részt venni). Az esetek többsége, bár könnyen orvosolhatóan tűnik, mégsem oldódik meg, mivel a munkavállalók nem feltétlen fordulnak a jog adta lehetőségekhez, így növelve a nyilvános vagy rejtett diszkriminatív jogsérelmek megjelenését. Ha pedig mégis jogi lépéseket eszközöl a munkavállaló, az egyenlő bánásmód megsértésének megállapítása a hatóság és a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, mely során a bizonyítékok hangsúlyos szerepet kapnak. Az

eljárás során a szabad bizonyítás elve érvényesül, viszont legtöbbször a bizonyítási eszközök közvetettek. Kiemelt jelentőséggel bír a bíró közvetlen észlelése, a felek személyes meghallgatása.

Ennek értelmében a munkaviszonnyal kapcsolatban felmerült hátrányos megkülönböztetés miatt kialakult jogérvényesítéssel kapcsolatban elmondható, hogy a munkavállaló részéről nem feltétlen elegendő a védett tulajdonság és a hátrány valószínűsítése, hanem ahhoz magasabb szintű igazolás és indoklás is szükséges. Így tehát elmondható, hogy minden fél számára a legjobb a megelőzést elősegíteni és törekedni arra, hogy a munkavállalókat ne érhesse hátrány nemük, koruk, vagy egyéb védett tulajdonságuk alapján.

Forrás: <https://arsboni.hu/egy-lepessel-mindig-hatrebb-avagy-a-hatranynos-megkulonboztetes-bizonyos-esetei-a-munka-vilagaban>, Szomszéd Éva: *Egyenlő bánásmód a munka világában – III. rész* <https://ado.hu/munkaugyek/egyenlo-banasmod-a-munka-vilagaban-iii-resz/> (2022. április 30-i letöltés).

Az Önkormányzattal szemben a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

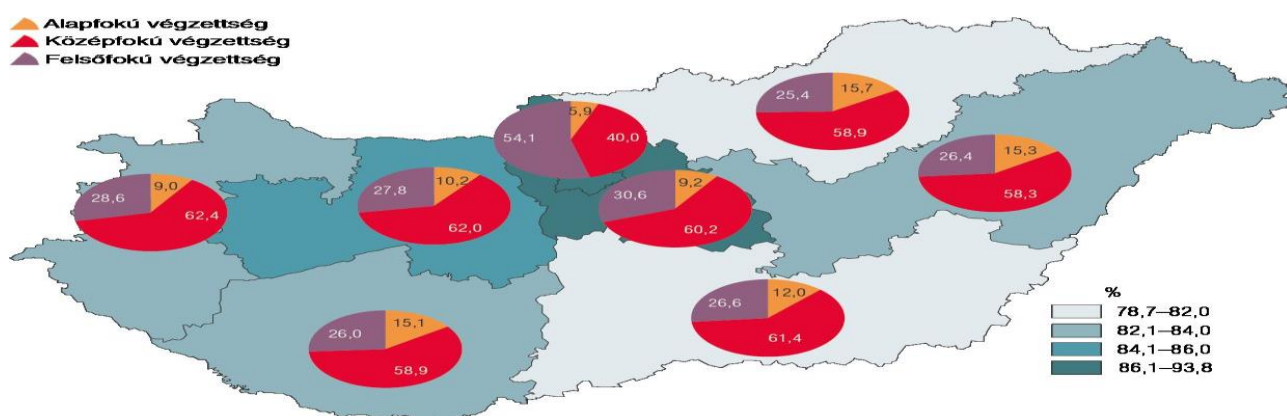
i) digitális ismeretek megszerzéséhez és hozzáféréseinek lehetőségei

Komoly probléma, hogy a lakosság túlnyomó része digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani. A **digitális** (számítógépes) **írástudás** tartalmazza azokat a készséggé fejlesztett ismereteket, amik lehetővé teszik a felhasználó számára a számítógép által nyújtott lehetőségek kihasználását, pl. szövegszerkesztő, táblázatkezelő és egyéb alkalmazói szoftverek ismeretét, alkalmazását. Ehhez szorosan hozzátartozik még az internet és általában a hálózatok ismerete, és egyre inkább nő a multimédiás alkalmazások jelentősége is. Fokozatosan nő az e-közigazgatás, e-önkormányzatok szerepe is. Az új lehetőségek a hagyományos tanulást is átalakítják, egyre terjed az e-learning, ami lehetőséget biztosít arra, hogy mindenki otthonában, saját maga által megszabott időben tanuljon. **Forrás: Wikipédia**

Az internetellátottság mértékének továbbra is egyik meghatározó tényezője a háztartások jövedelmi helyzete. 2020-ban a 16–74 éves korú személyek háztartásai közül, a havi 250 ezer forint alatti nettó jövedelemmel rendelkezők átlagosan közel háromnegyedének volt széles sávú internetkapcsolata. Az egyes régiók között 2020-ban is tapasztalhatók különbségek: a széles sávú kapcsolat elérésének aránya Budapesten volt a legmagasabb, 94%, **Dél-Alföld régióban a legalacsonyabb, 82%**. 2020-ban az internetet Magyarországon a 16–54 éves korosztály tagjai használták a teljes népesség átlagát meghaladó, 95–98% közötti mértékben. Ezen belül a legfiatalabb, 16–24 éves korosztályt jellemezte az internethasználat legmagasabb intenzitása az unióban és hazánkban egyaránt (97 és 98%). 2020-ban a legidősebb korosztály lemaradása az EU-tagállamokban 27 százalékpont, Magyarországon pedig 32 százalékpont volt a teljes lakossági átlaghoz képest. A hazai lakosságon belül a 16–64 év közötti korcsoportokban nagyobb arányban (99 és 75% között) használták a világhálót a nők, mint a férfiak (97 és 68% között). Csak a 65–74 éves korosztályban interneteztek többet a férfiak (55%) a nőknél (52%). A világháló használatában az iskolai végzettség szerint továbbra is jelentős különbség tapasztalható.

2020-ban is folytatódott a korábbi évek tendenciája, az internethasználat aránya emelkedett a magasabb iskolai végzettségi szintek felé haladva, ugyanakkor az egyes szintek közötti különbség mértéke csak lassan csökken. Az internethasználók közül az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők részaránya 11, a középfokúaké 56%, a felsőfokú végzettségűek súlya egyharmad (33%) volt. Településünkön főterén ingyenes wifi hálózatra csatlakozásra, a Faluházban és a Könyvtárban pedig számítógép+internet használatára van lehetőségük az igénybe vevőknek, melynek használatához az ott dolgozó kollégák segítséget tudnak nyújtani.

Az internethasználók aránya és megoszlása az iskolai végzettség szintjein a magyarországi régiókban, 2020*

* A 3 hónapon belüli internethasználók arányának, valamint az iskolai végzettségi szint szerinti megoszlás számításánál a viszonyítás alapja az adott régió 16–74 éves lakossága.

Forrás: A háztartások információs- és kommunikációs eszköz-használatának főbb jellemzői című kiadvány (Központi Statisztikai Hivatal 2020)

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az állampolgárok szociális biztonságát az állam a pénzbeli, természetbeni és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások rendszerének működtetésével biztosítja. A személyes gondoskodást biztosító szolgáltatások egy része minden településen kötelezően nyújtandó ellátási forma, más része meghatározott településnagysághoz kötött. A valamennyi szociális segítségre rászorulóakra kiterjedő szociális törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, az eljárás rendjét. E törvény alapján a pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokat valamennyi települési önkormányzatnak és járási hivatalnak biztosítani kell. A jelenlegi gazdasági viszonyok egyre több személyt kényszerítenek az állami szociális támogatások illetve az önkormányzat által nyújtott rendkívüli települési támogatás igénybevételére.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás, melynek két típusa van, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás. Az ellátás megállapítására irányuló kérelmet a lakóhely szerint illetékes Járási Hivatalnál nyújthatja be az az aktív korú személy:

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban részesül (az eddig felsoroltak a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy), vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében a gyermekek otthongondozási díja (GYOD), az ápolási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább 3 hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat, a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 90%-át és vagyona nincs.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították – amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás – megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás **havi összege a szociális vetítési alap összegének 80 %-a.**

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra az a személy jogosult, akinek aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és a jogosultsága kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkor kötelező legkisebb összege személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének (nettó közfoglalkoztatási bér) 90%-át azzal, hogy ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult családja tagjának

foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot állapítottak meg, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és a szociális vetítési alap összege 95%-ának szorzatával. Ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összege a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell megállapítani.

Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete az önkormányzat által nyújtott szociális ellátásokról szóló módosított 9/2018. (VI.29.) önkormányzati rendelete rögzíti a **települési támogatás** megállapításának feltételeit. A polgármester átruházott hatáskörében eljárva alkalmanként vagy havi rendszerességgel pénzbeli vagy természetbeni ellátás formájában biztosítja a rendkívüli települési támogatás nyújtását az arra rászoruló jogosult számára.

Ezen szociális ellátás nyújtására akkor kerül sor, ha az adott személy önmaga ellátását, vagy családja létfenntartását más módon nem képes biztosítani és a családban élők egy főre jutó havi jövedelmének összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének összegének 250%-át, egyedül élő esetén a szociális vetítési alap 300%-át különösen ha

- az egyedül élő, az egyedülálló kérelmező, vagy **családtagja egy hetet meghaladóan kórházi ellátásban részesül** és az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap 330 %-át,
- a kérelmező **hajléktalan, jövedelemmel és vagyonnal nem rendelkezik,**
- az **elhunyt eltemettetésére kötelezett** személy családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap 350 %-át, egyedül élő, egyedülálló személy havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap 450 %-át,
- **kiskorú gyermeket nevelő családban** a rászoruló gyermek, fiatal felnőtt és gyermekét egyedül nevelő szülő havi egy főre jutó jövedelme nem haladhatja meg a szociális vetítési alap 300 %-át.

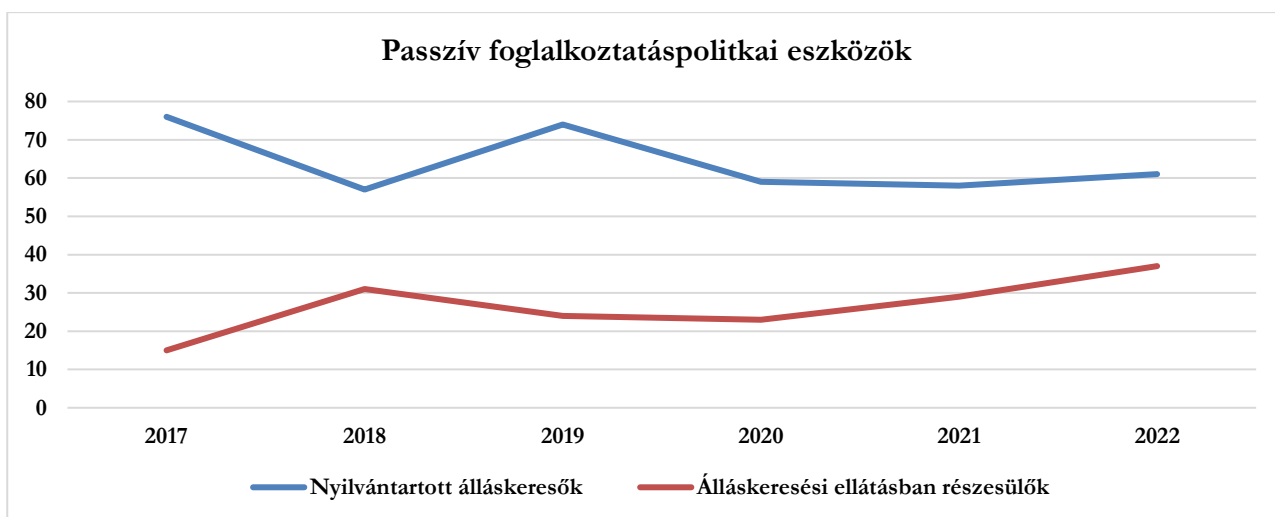
Az alkalmanként nyújtott szociális ellátás gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, alternatív gyógymódok, homeopátiás szerek, gyermekek beiskolázásához szükséges tankönyvek, tanszerek, ruhaneműk, egyéb felszerelések, téli tüzelő (tűzifa, szén), felnőttek számára ruhaneműk, óvodás korú gyermekek részére felszerelések, ruhaneműk, tartós élelmiszerek vásárlására, természetben való juttatására, továbbá oktatási- nevelési intézmények étkezési térítési díja, térítési díj hátraléka részbeni, vagy teljes összegének kiegyenlítésére, felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók számára költségtérítés teljes, vagy egy része kifizetésének átvállalására, közüzemi számlák (ivóvíz, közművel és nem közművel begyűjtött szennyvíz, villany, vezetékes gáz, hulladékszállítási díjak) hátralékos összegének részbeni, vagy teljes összegének átvállalására, elemi kár (árvíz, belvíz, tűzvész, viharkár, jégeső, stb.) rendkívüli időjárási viszonyokból eredő hátrányok enyhítésére, vis maior helyzet kezelésére, az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatások igénybe vételére, a legszükségesebb tavaszi, nyári, őszi és téli ruhaneműk beszerzésére, közfoglalkoztatás keretében előállított mezőgazdasági termékek igénybe vételére, az elhunyt temetési költségei (részbeni) fedezetére, középiskolai tanuló és felsőfokú tanulmányokat folytató hallgató számára utazási, étkezési, jegyzet vásárlására, a gyermekvárás és a gyermek születését követő időszakra nyújtható. **Az alkalmanként nyújtott szociális ellátás összege** az arra irányuló kérelemben foglalt szükségletekhez

igazodóan kérelmezőnként legalább 5.000,- Ft, de legfeljebb 50.000,- Ft, melyből összegig terjedhet akként, hogy évente egy kérelmező szociális ellátásának összege nem haladhatja meg a 100.000,- Ft-ot. A települési támogatás jogcímen belül a településen életvitelszerűen lakó, tárgyév január 1. napján 65. életévét betöltött személy részére **karácsonyi támogatás** nyújtására kerül sor, amennyiben a jogosult nyugellátásának összege nem haladja meg a 150.000,- Ft-ot, vagy rendszeres pénzellátása havi összege nem haladja meg a 140.000,- Ft-ot. A karácsonyi támogatás összege jogosultanként évente legalább 15.000,- Ft, de a 25.000,- Ft. összeget nem haladhatja meg.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	76	4,77%	15	19,74%
2018	57	3,66%	31	54,39%
2019	74	4,56%	24	32,43%
2020	59	3,73%	23	38,98%
2021	58	3,74%	29	50,00%
2022	61	3,82%	37	60,66%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

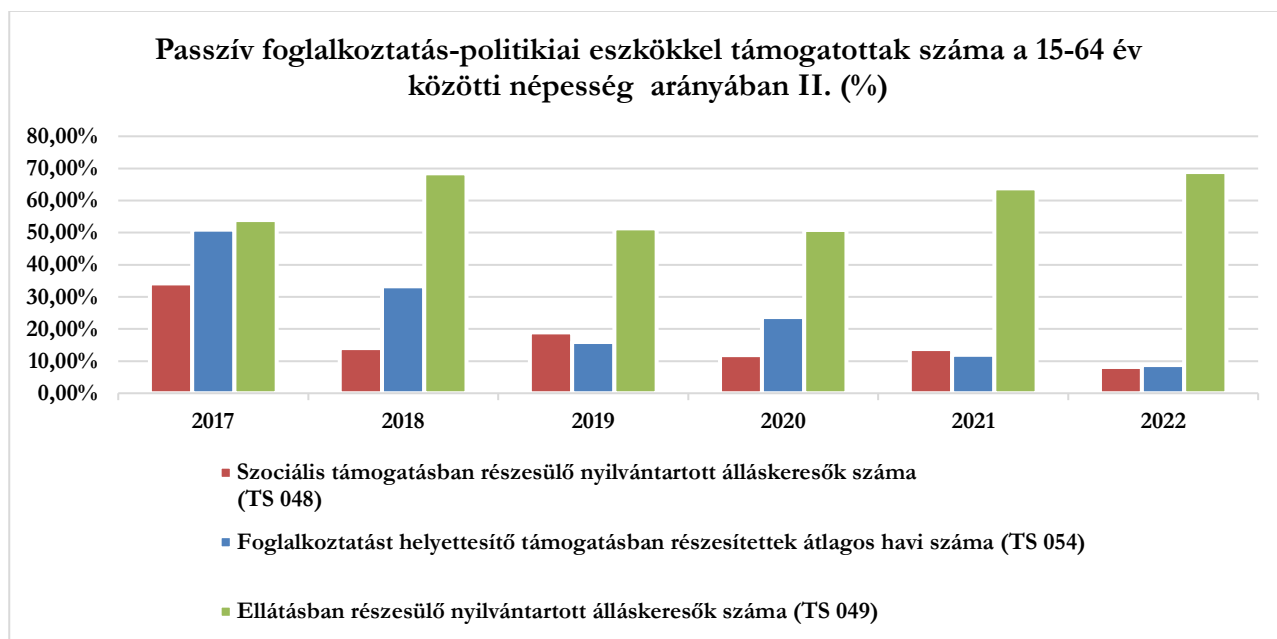

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)
----	---	---	---

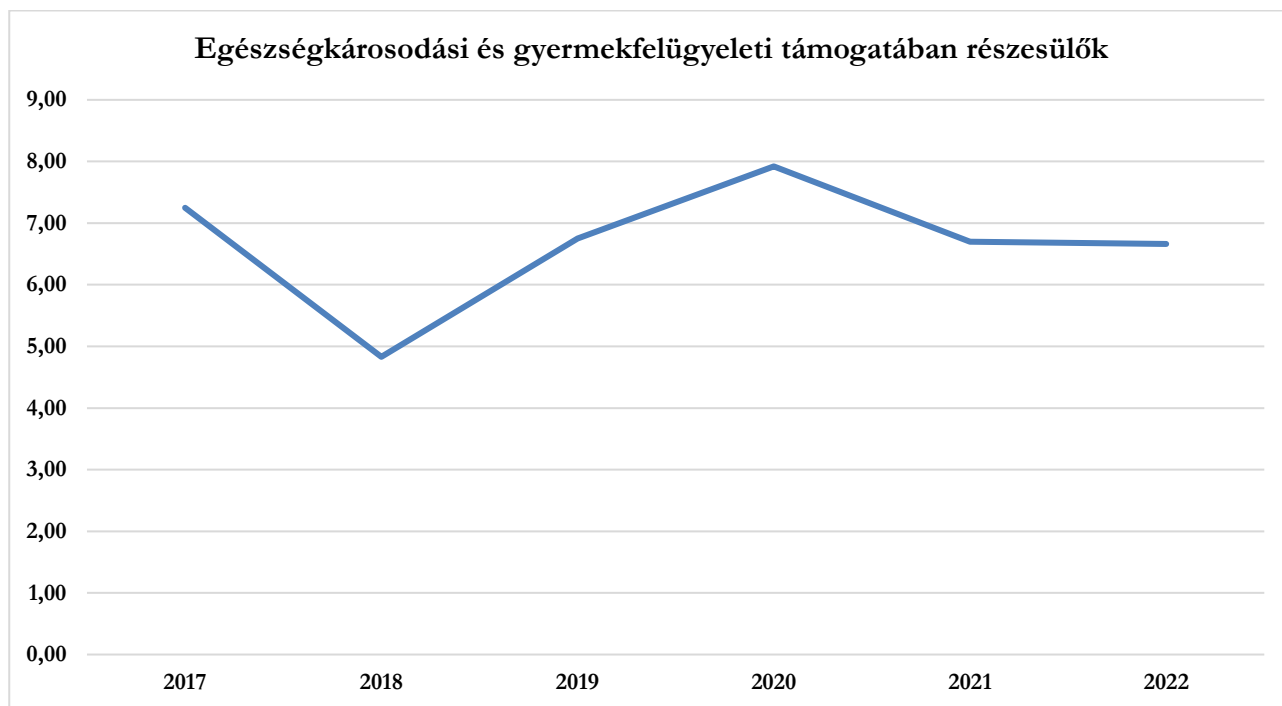
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	26	34,21%	38,72	50,95%	41	53,95%
2018	8	14,04%	18,99	33,32%	39	68,42%
2019	14	18,92%	11,78	15,92%	38	51,35%
2020	7	11,86%	13,99	23,71%	30	50,85%
2021	8	13,79%	6,96	12,00%	37	63,79%
2022	5	8,20%	5,35	8,77%	42	68,85%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	7,25
2018	4,83
2019	6,75
2020	7,92
2021	6,7
2022	6,66

Forrás: TeIR, KSH

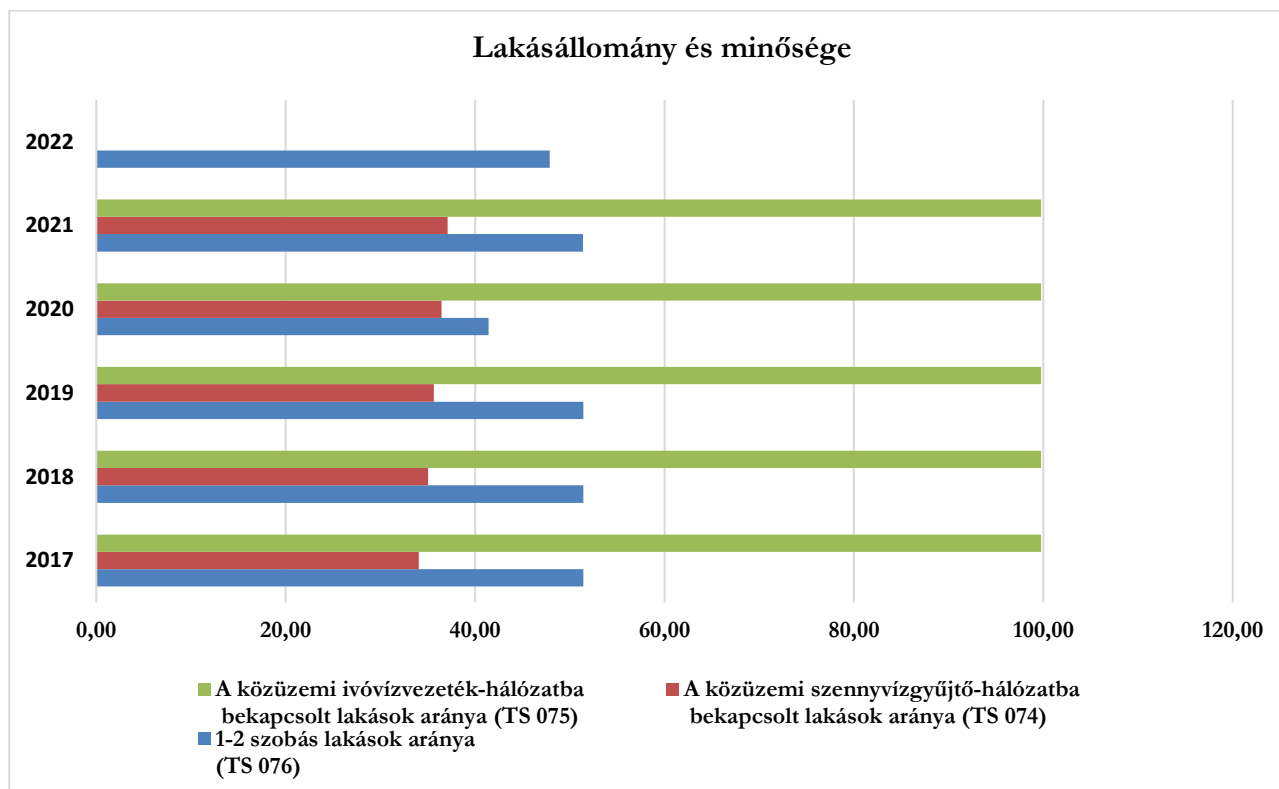

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakásingatlanokat, feltárva a teleülésein fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	1330	0	0	51,43	34,06	99,77
2018	1330	0	0	51,43	35,04	99,77
2019	1330	0	0	51,43	35,64	99,77
2020	1330	0	0	41,43	36,47	99,77
2021	1329	0	0	51,39	37,10	99,77
2022	1252	0	0	47,87	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakásviszonyok alakulása minden egyes településen fontos társadalompolitikai ügy. Településünkön a lakosság szinte teljes egészében saját tulajdonú lakásban él. A 3.4.1 számú táblázat adataiból kitűnik, hogy 2017. óta egyetlen lakás sem épült a településen. Ezt azt jelentheti, hogy nincs fizetőképes kereslet az új lakások iránt, és/vagy azt, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű lakásállomány van a településen. Ez utóbbi viszont a települési lakosság előregedésére utal. Csanyteleken szennyvízcsatorna hálózat és tisztító telep a belterületi ingatlanok vonatkozásában kiépült. A külterületi ingatlanok vonatkozásában a zárt szennyvízgyűjtőkben gyűjtött, vagy a szikkasztókban visszamaradó települési folyékony hulladék elhelyezése jelenleg településtisztasági közszolgáltatás keretében „szippantással” van megoldva, ezért a **külterületi lakások közműellátottsága tekintetében a szennyvízelvezetés és szennyvízkezelés a legsürgetőbb feladat.**

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakás állomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db

2017	1 330	0	0	0	0	0	0
2018	1 330	0	0	0	0	0	0
2019	1 330	0	0	0	0	0	0
2020	1 330	0	0	0	0	0	0
2021	1 329	0	0	0	0	0	0
2022	1 252	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Bérlakás állomány nincs az Önkormányzat tulajdonában. Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek nem jellemzőek a településünkön, hajléktalanság szintén nincs.

b) szociális lakhatás

Szociális lakhatás biztosítása nem indokolt. Nem számottevően előfordul ugyan az eszközkezelő részére történő ingatlanértékesítés illetve lakásárverezés, viszont az érintettek minden esetben megoldották a lakhatási problémáikat

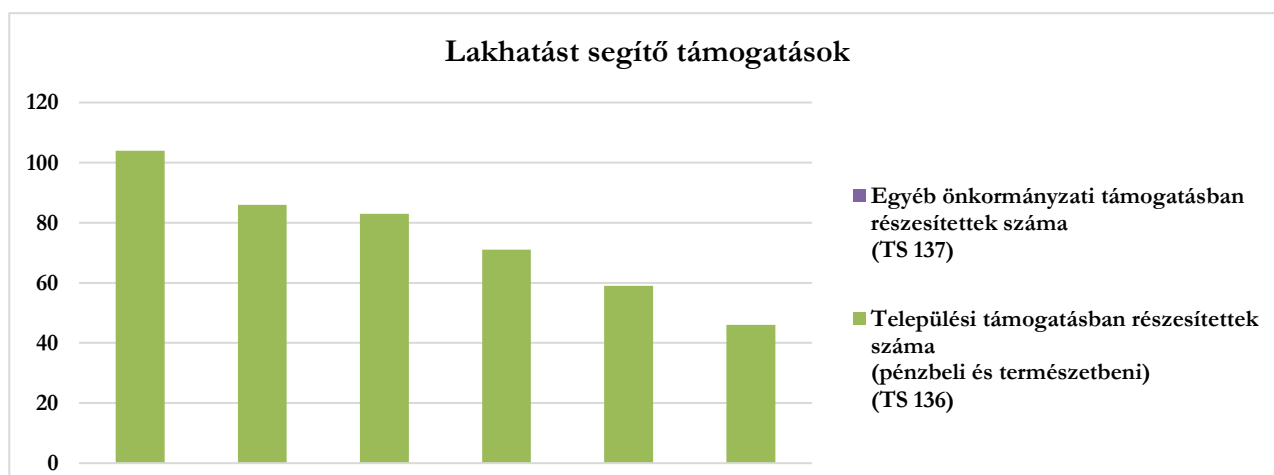
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Településünkön nincs sem üdülőövezet, sem hétvégi házként funkcionáló ingatlan.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	104	n.a.
2018	86	n.a.
2019	83	n.a.
2020	71	n.a.
2021	59	n.a.
2022	46	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásviszonyok jellemző problémái a közüzemi hátralékok felhalmozódása. A szociálisan rászorulóknak esetében lakásfenntartási támogatási rendszer működik, a havonta történő természetbeni ellátásokkal csökken a lakáskiadások mértéke.

Rendszeres települési támogatásként nyújtott **lakásfenntartási támogatásra** az a személy jogosult, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelmének összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 325 %-át és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A lakásfenntartási támogatás a rezsiköltségekhez való hozzájárulásként nyújtott szociális ellátás, melynek havi összege a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, amennyiben a jogosult háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 50%-át, illetve a lakásfenntartás elismert havi költsége és a támogatás mértékének szorzata, ha a jogosult háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem a fentiekben rögzített mértéket meghaladja, de nem lehet kevesebb havi 2500 Ft-nál, azzal, hogy a támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

f) eladósodottság

A rezsihátralékok felhalmozó személyek részére védendő fogyasztói státusz megállapítására/meghosszabbítására van mód a villamosenergia-, víz-, és gázszolgáltatónál, abban az esetben, ha az igénylő saját jogán/vele egy háztartásban élő hozzátartozó jogán – az önkormányzattól, vagy a járási hivataltól - jogszabályban meghatározott rendszeres ellátásban részesül, és tartozása van a szolgáltató felé. Az igénylő a védendő státusz alapján részletfizetést vagy fizetési halasztást kaphat.

g) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Településünk földgázellátása az országos nagynyomású gázszállító vezetésekről kiépült. A vezetékes földgázfogyasztó háztartások aránya Csanyteleken 70,1 %. A Csongrádi kistérség településeinek villamosenergia ellátása az országos összefüggő hálózat részeként megoldott. Csanyteleken 99 %-os az ellátottság. A közvilágítási lámpahelyek általában korszerűek, a közvilágítási hálózatok egy része azonban felújításra szorul. A még földgázzal nem rendelkező bel- és külterületi lakások fűtésre szén és tűzifát használnak. A kialakult árviszonyok miatt a háztartási tüzelőolaj felhasználás jelentősen csökkent, minimálisra tehető. A közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya: 99,77%.

A telefonellátottság tekintetében az utóbbi években kínálati piac alakult ki. A mobiltelefon sokszínű szolgáltatásai miatt a hálózati telefon súlya egyre csökken. A telekommunikációs szolgáltatások szintén egyre bővülnek, e téren ugyancsak kínálati piac alakult ki. Gyors adatátvitelű Internet hozzáférési lehetőségek közül lehet választani, távbeszélő vonal, kábel tv-hálózat, mikrohullámú sugárzás keretében

nyújtott szolgáltatásokból. Az elmúlt években – más településekhez hasonlóan – Csanyteleken is általánossá vált az informatika alkalmazása. A közigazgatás, az intézmények és a versenyszféra egyaránt az alkalmazók között áll. Napjainkban már általános az Internet-használat, internet előfizetés, és terjed az e-ügyintézés gyakorlata. Csanyteleknek – önkormányzatnak, intézményeknek, civileknek – több internetes honlapja működik, ahol a településről szóló fontosabb információk elérhetők. Emellett a településnek saját lapja van, amely Csanyi Hírmondó néven, havonta tájékoztatván a település lakóit. A térségben működő helyi elektronikus / TV, rádió / sajtó önálló, rendszeres műsorokkal rendelkezik, ahol gyakorta megjelenik Csanytelek is. A tömegtájékoztatásban – a helyi újság mellett - a megyei lapok helyi mutációi is megjelenik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a települési szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

A 2022. évi népszámlálás során mindösszesen 32 fő vallotta magát romának. A lakónépességhez viszonyított arányokat vizsgálva megállapítható, hogy a népességben belül jellemzően alacsony a romák aránya, így erőteljes etnikai szegregáció Csanyteleken nem tapasztalható. A roma családok a településen integrált lakókörnyezetben élnek. Kisebbségi önkormányzat működik a településen.

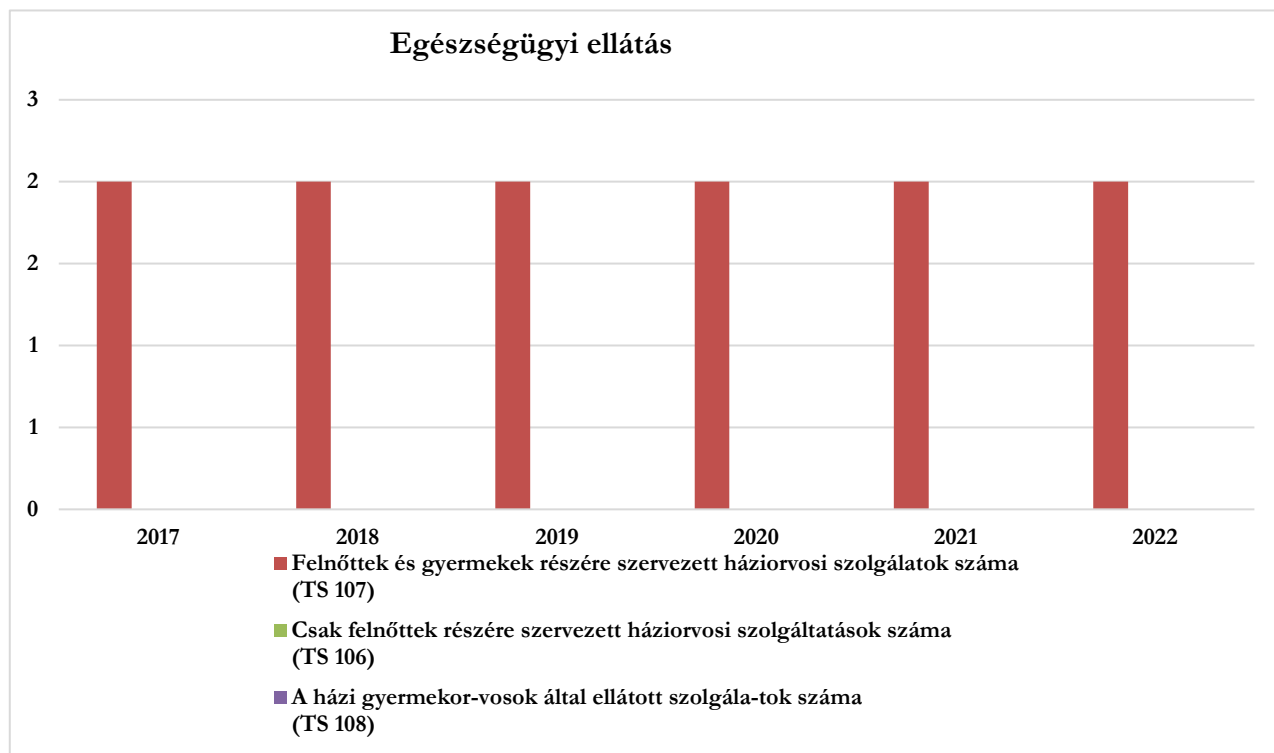
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógy-ellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	1	152	48,82
2018	2	0	0	1	150	50,52
2019	2	0	0	1	144	37,12
2020	2	0	0	1	123	38,78
2021	2	0	0	1	127	34,39

2022	2	0	0	1	124	26,79
------	---	---	---	---	-----	-------

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzatnak az egészségügyi alapellátás körében gondoskodnia kell:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A településen az egészségügyi alapellátás két háziiorvosi praxis, egy fogorvosi, egy védőnői szolgálat és egy gyógyszerár által biztosított. A II. számú háziiorvosi körzet háziiorvosi alapellátását és Csanytelek község lakosságának területi ellátási kötelezettségét tartós helyettesítéssel Dr. Tóth Mária az I. háziiorvosi körzet háziorvosa biztosítja 2020. július 1. napjától az II. háziiorvosi körzet háziorvossal való betöltéséig, az I.

számú háziorvosi körzet rendelőjében a vonatkozó működési engedélyben engedélyezett rendelési időben. A rendelők akadálymentesítése részben megoldott. Az egészségügyi ellátórendszerhez hozzátartozó gyógyszerári hálózat megfelelően kiépített. A szakorvosi ellátás viszont – kistérségi szinten is – hiányosságokkal küszködik. A szakorvosi ellátás a 15 km-re fekvő Csongrádon érhető el a Dr. Szarka Ödön Egyesített Szociális és Egészségügyi Intézményben, melynek hatóköre az egész kistérségre kiterjed. Az orvosi ügyeleti ellátást 2023. október 1-től a Csongrád-Csanád Vármegyében működő Országos Mentőszolgálat szervezi és látja el a 6640 Csongrád, József Attila u. 1. szám alatt. A jelentős számú külterületi lakosság sürgősségi ellátása – főként a kiépítetlen és olykor járhatatlan utak miatt- időnként nehezen megoldható. A kistérség lakói a szentesi, vagy a szegedi intézményekben részesülhetnek kórházi ellátásban, a mentőszolgálat is ide szállíthatja őket, ami a nagyobb távolság miatt 20-30 perccel csökkenti esélyeiket.

b) Prevenziós és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

Magyarországon 2020-ban a legtöbb ember a keringési rendszer betegségeiben halt meg, gyakoriságukat tekintve ezután a daganatok következnek. E két halálteki csoport az összes halálozás közel 70%-át teszi ki. A légző- és az emésztőrendszer betegségei, továbbá az erőszakos eredetű halálteki az összes halálozás 13%-át jelentik. Éves szinten a halálozások 16%-áért felelősek az egyéb halálteki. A halálteki struktúra változását tekintve 2000 és 2020 között a legjelentősebb változást az egyéb halálteki számottevő emelkedése okozta, ez a 2020-ban megjelenő Covid19 járványnak tulajdonítható, amely 2020-ban az összes halálozás 6,4%-áért volt felelős.

Emelkedés tapasztalható még a légzőrendszer és a fertőző betegségek okozta halálozásokban. Jelentősebb javulás a keringési rendszer betegségeinél, az erőszakos haláltekioknál és az emésztőrendszer betegségeinél történt, és kisebb mértékben csökkent a daganatok következtében meghaltak aránya is. 2000 és 2020 között a százezer lakosra jutó standardizált halálozási arányszám értéke a nőknél nagyobb mértékben emelkedett, mint a férfiak esetében. A két nem halálteki struktúrája nagyon hasonló, a különbség az egyes halálteki csoportok egymáshoz viszonyított százalékos arányaiban van. A férfiak körében 2020-ban magasabb volt az erőszakos okokban, az emésztő- és légzőrendszer betegségeiben, valamint a daganatos megbetegedésekben meghaltak aránya, a nők között pedig sokkal gyakrabban vezettek halálhoz a keringési rendszer betegségei, a fertőző betegségek és az egyéb haláltekiok. A régiók közötti különbségek növekedtek. A 2000 óta eltelt időszakban mindegyik régióban lényegesen csökkent a százezer főre vetített standardizált halálozási arányszám. A legnagyobb mértékű, 26%-ot meghaladó csökkenés Dél-Dunántúlon, a legkisebb mérséklődés pedig Észak-Magyarországon (15%) és Közép-Dunántúlon (17%) volt tapasztalható. A régiók halálteki struktúrája nagyon hasonló, csak kisebb eltérések vannak a halálteki csoportok egymáshoz viszonyított értékeiben.

Forrás: KSH

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek, a behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé. Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település

egészségügyi helyzetéről. Csongrád-Csanád Vármegyében a vezető halálokok strukturális arányai az országotól minimálisan térnek el. A csongrádi kistérség összes halálozásának döntő része a szív-érrendszeri és a daganatos betegségekből származik. E betegségek kialakulásában az életmód szerepe jelentős. Fontos befolyásoló tényezők a helytelen táplálkozás, a dohányzás, túlzott alkoholfogyasztás és a mozgás hiánya. Településünkön a primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat biztosítja, melynek eredményeként a szülők a gyermek alkatára vonatkozó jellemzőkön túl – magasság, hízásra való hajlam stb. – tanácsot kapnak a helyes életmód kialakítására, választható sportágra, munkaterületre. A védőnő rendszeresen végez fejtetvesség és rühesség szűrővizsgálatot, valamint a gyermekek általános fizikai állapotát is felméri. Az iskola fogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton. A Szentesi Véraló Állomás fél évente véradást szervez településünkön, melynek lebonyolításához a Faluházat ingyenesen rendelkezésre bocsátja az önkormányzat.

c) Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. Az életminőség javítását az egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (családtervezés, fogamzás előtti gondozás, várandós szoptatós anya gondozása) a védőnői feladatellátás keretében biztosított a településen.

d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. Az étkeztetés minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik. A 0-18 éves roma korosztály körében az alultápláltság nem jellemző probléma.

e) Sportprogramokhoz való hozzáférés

A sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkultúrális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A köznevelési intézmények tornatermei megfelelően szolgálják a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások), továbbá az alábbi sportegyesületek Sport Club, Sporthorgász Egyesület, Diák és Szenior Sport és Szabadidős Egyesület várja az érdeklődőket. 2017. évben újabb létesítménnyel gyarapodott településünk szabadidő-sportja, mégpedig az alábbi fotón látható műfüves futball-pályával. Az 2016. évi sportpálya öltöző felújítás-, világítás-rekonstrukció-, öntöző- és pályakarbantartó berendezések beszerzése után - szintén pályázati forrásból - valósulhatott meg ez az edzők és játékosok által régóta vágyott pálya, amely komoly lehetőséget teremt a különböző korosztályokban igazolt több mint száz focistánk számára edzésre, tornák lebonyolítására. A kültéri telepített fitness eszközök egész nap várják a sportolni, mozogni vágyókat.

Fotó: Králik Emese /Délmagyar/

f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen elérhető személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások

Alapszolgáltatások:

- **A házi segítségnyújtás** során azok a szociálisan rászorultak kapnak a saját otthonukban segítséget, akik önállóan már nem tudják ellátni magukat.
- **A szociális étkezés** a szociálisan rászorultaknak a napi legalább egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik a Remény Szociális Alapszolgáltató Központ, akik azt önmaguknak tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.
- **Család- és gyermekjóléti szolgáltatás** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve krízishelyzetek miatt segítségre szoruló személyek, családok, gyermekek számára az okok megelőzésében, a krízishelyzetek megszüntetésében, és az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.
- **A klub** működése keretében kulturális programokat, fizikai, szellemi, szórakoztató foglalkozásokat szerveznek. Az ellátás igénybevétele önkéntes, és az étkezésért kell csak személyi térítési díjat fizetni.

Szakosított ellátás, Idősek Otthona

- Egyénre szabottan, az életkor, egészségi állapot, valamint a szociális helyzet miatt rászorult személy helyzetének, állapotának megfelelő teljes körű ellátást nyújt. Az otthon 23 férőhelyes. Egy-, két-, és többágyas lakószobákban biztosított az elhelyezés. Ebédlő, társalgó, látogatók fogadására kialakított rész, orvosi szoba és gondozott kert áll a rendelkezésre. Az otthon biztosítja a 24 órás nővéri ügyeletet, az orvosi rendelőt heti két alkalommal, illetve szükség esetén bármikor. Az ellátásért személyi térítési díjat kell fizetni.

Az idősök otthona szolgáltatásai:

- o fizikai ellátás,
- o egészségügyi ellátás,
- o mentális ellátás,
- o foglalkoztatás,
- o érdekvédelem.

g) Drogprevenciós szolgáltatások

A Csongrádi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységének kiemelt területét jelentette a hozzátartozók közötti erőszak megelőzése, a családvédelem és a gyermekek védelme. A gyermekvédelmi rendszer hatékony működtetése az eredményes megelőzési munkát szolgálta. A rendőrkapitányság megelőzési munkájában kiemelten fontos volt a lakosság tájékoztatása a családon belüli erőszak, a zaklatás és az áldozatsegítés témakörökben. A bűnmegelőzési előadók a gyermek- és ifjúságvédelmi programok során a fiatalabb korosztálynak előadásokat szerveztek az áldozattá válás elkerülése és a családon belüli erőszak témakörökben. Az áldozatvédelmi tevékenység fő célja volt a két leginkább veszélyeztetett korosztály, a fiatalok és idősök sérelmére elkövetett bűncselekmények megelőzése. A vagyonvédelmi témakörben az önkormányzat bevonásával a közösségi oldalakon az év egész során tájékoztatásra került a lakosság. Drogprevenció témakörben az alapfokú oktatási intézményben a bűnmegelőzési előadók rendszeresen tartottak előadásokat.

Forrás: Csongrádi Rendőrkapitányság a település közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről, azzal kapcsolatos feladatokról szóló 2022. évi beszámolója

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) Előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása
a) Községi élet színterei, fórumai

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcshözött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	van	1 561	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templom, a civil szervezetek. A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a **helyi média** szolgál. A települési újság, a **Csanyi Hírmondó** kiadási költségeinek biztosításával, az újság eljut az állampolgárok, a települési vállalkozások, intézmények felé. A településen működik az Önkormányzat tulajdonában álló **Faluház** amely a felújítás után 2016. decemberében nyitott újra. A Faluház színvonalas, igényes, kulturált színhelye lett a kikapcsolódni vágyó fiataloknak, óvodás, iskolás korú gyermekeknek, felnőtteknek. A Faluházban internetezési lehetőség, Tv sarok, csocsóasztal, X-box, léghoki asztal várja az ideérkezőket szigorúan dohány- és alkoholmentes környezetben. Az önkormányzat a kulturális, sport és közösségi életének szervezését, fejlesztését anyagilag is támogatja. A felsorolt intézményeken kívül is **folyik kulturális, közösségi sportélet, főként az Általános Iskola, az Óvoda és más közösségek szervezésében**. Csanyteleken a közművelődési feladatot ellátó intézmény a **Nyilvános Községi Könyvtár**, mely 1991. óta az Általános Iskola épületében működik.

A Könyvtár funkcióját tekintve kettős funkciójú, az általános iskolai feladatokat is ellátja. Kapcsolatrendszerét tekintve a szakmai szervezetekkel, a térség könyvtáraival, a település intézményeivel és civil szervezeteivel az együttműködése nagyon jó. A könyvtár sokféle szolgáltatással, internet hozzáféréssel és többféle dokumentumtípussal rendelkezik, használata ingyenes. Az olvasók aránya a lakosság 10%-a. A Könyvtárban a településre vonatkozó főbb adatok, helyi önkormányzati jegyzőkönyvek, határozatok, rendeletek széles körű tájékoztatást biztosítanak. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 6. § a) pontja értelmében, a helyi önkormányzat feladatai ellátása során *támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik a közösségekkel*. Ezen kötelezettségének eleget téve alkotta meg a Képviselő-testület a 23/2012. (XI. 16.) önkormányzati rendeletét, mely szerint a civil szervezeteknek lehetősége van a helyi önszerveződő közösségek működését elősegítő pénzügyi támogatás elnyerésére. Természetesen az is alapvető elvárás a helyben működő civil szervezetekkel szemben, hogy az önkormányzati működési célú támogatások és saját bevételeik mellett más hazai pályázati forrás felhasználási lehetőséget is igénybe vegyenek annak érdekében, hogy közösségi jellegű feladataikat, vállalásaikat minél magasabb

színvonalon tudják ellátni. Településünkön az alábbi civil szervezetek működnek: Csanyteleki Sport Club, Mozgáskorlátozottak Csongrád-Csanád Vármegyei Egyesülete, Csanyteleki Nyugdíjas Egyesület, Csanyteleki Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Csanyteleki Sporthorgász Egyesület, Csanyteleki Diák és Szenior Sportegyesület, Csanyteleki Vadásztársaság, Csanyteleki Őszkikék Nyugdíjasegyesület, Európai Csanytelekért Közalapítvány. A civil szervezeteinkkel fontos az együttműködés, nélkülük a helyi rendezvények elképzelhetetlenek. A legjelentősebb esemény a minden év júliusában megrendezésre kerülő Csanyteleki Falunap mely számos, helyi és vidéki számára nyújt többnapos kikapcsolódási lehetőséget. A programsorozat keretében az óvodások tánccal, versekkel készülnek, az idősek a Kék Nefelejcs Népdalkör Nyugdíjas tagjai pedig kórusdalokat énekelnek a falunapon így minden korosztály együtt képviselteti magát. További eseményeink a szeptemberi Szent Mihály napi tűzgyújtás, az októberi Halloween party, és a decemberi adventi gyertyagyújtás programsorozat.

b) Közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Etnikai konfliktusok nem jellemzőek településünkön.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat anyagi támogatás biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a településen működő vállalkozásoknál jelen van. Ez a jelenség karácsony közeledtével erősödik fel, december hónapban jóval magasabb az ajándékozás készítése.

d) A helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

Településünkön nem él nemzetiségi kisebbség.

e) Helyi lakossági önszerveződések

A lakossági önszerveződések, civil kezdeményezések és szervezetek a Helyi Esélyegyenlőségi Program egy későbbi fejezetében kerültek részletes bemutatásra.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Csanyteleki Roma Nemzetiségi Önkormányzata 2014. évi nemzeti és helyi önkormányzati választások óta működik településünkön. A Csanyteleki Roma Nemzetiségi Önkormányzat két fős tagja kapcsolatot tart a helyi roma lakossággal, Önkormányzatunkkal, valamint a köznevelési, szociális intézményekkel, részvétele a döntéshozatalban és a közügyek irányításában biztosított.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség emelkedése, munkaerő-piaci hátrány, elhelyezkedési nehézségek, munkavállalási aktivitás alacsony, alacsony iskolázatlanság, motiváltság hiánya	Közfoglalkoztatás, Start Munkaprogram további fenntartása. Helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, álláskeresési tanácsadás, motivációs tréning.
A mélyszegénységben élő emberek egészségi állapota fejlesztésre szorul, települési szintű, országos átlagnál magasabb arányú megbetegedési típusok (daganatos, keringési- és érrendszeri megbetegedések).	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett hátrányos helyzetű lakosság hangsúlyosabb bevonása, tudatosítva az egészségtudatos életmódra nevelést.
Az egyén- és család nem megfelelő életvitelének rossz hatása önmaga és családtagjai helyzetére.	Csoportos prevenció- és korrekció programok.

4. A GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE, GYERMEKSZEGÉNYSÉG

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 298	1 361	2659	48,82%	51,18%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			86	3,23%	

0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	164	198	362	6,17%	7,45%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	50	31	81	1,88%	1,17%

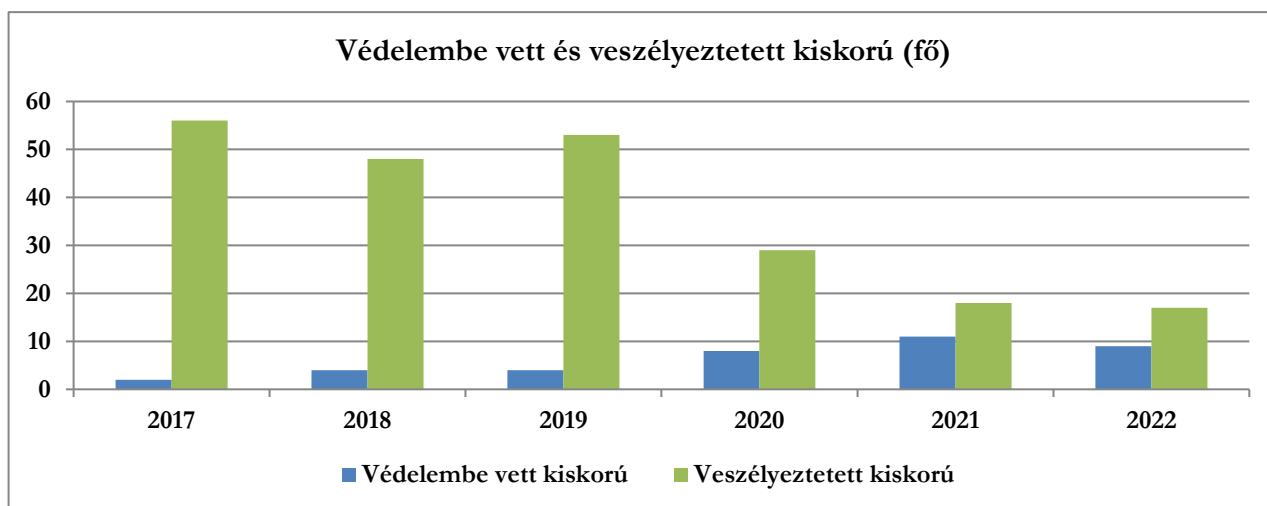
Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Az állandó népességből a nők és férfiak aránya magában foglalja a bölcsődés, az óvodás és az általános iskolás gyermekeket, mindössze a népesség 3,2 százalékát teszi ki. A korcsoportokon belüli nemek aránya a kiskorúak körében is minimális eltérést mutat a nők javára.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	2	56
2018	4	48
2019	4	53
2020	8	29
2021	11	18
2022	9	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd 47/2007. (V.31.) számú határozatával elfogadta a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia elindításának három fő indoka volt. Minden szegénység szenvedést okoz, de a gyermekek

szegénysége elviselhetetlen. A gyermek különleges védelmet élvez: a részes államok elismerik és minden eszközzel biztosítják valamennyi gyermeknek a jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Az e célból elfogadott törvényekben figyelembe kell venni a gyermek mindenkori felett álló érdekét. A Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége. Ez a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke. A mai, tudáson és versenyen alapuló társadalomban a hátránnyal induló gyermekek szegénysége súlyosabb következményekkel jár, mint korábban. A szegény gyermekkor nemcsak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztességes megélhetéshez. Ehhez szorosan kapcsolódik a rendszeres pénzkereső foglalkozás, a munka hiánya.

A kirekesztődés egyik oka az intézményes iskolai nevelés és általában a képzés hiányosságaihoz kapcsolódik. Ma az általános iskolát befejezők mintegy negyede-ötöde funkcionális analfabétaként hagyja el az iskolát. Piacképes tudás, a versenybe való sikeres belépéshez szükséges képességek hiányában sorsuk és az ő gyermekeik sorsa is megpecsételődik. A harmadik indok az első kettőből adódik. Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése.

Ehhez a gyermekek esélyeinek közelítése, piac- és lehetőleg versenyképes felkészültségük, munkához jutásuk általános biztosítása, a ma növekvő társadalmi szakadékok szűkítése szükséges. A fenntartható és harmonikus gazdasági fejlődés alapja a fenntartható társadalmi fejlődés, az egészséges, összetartozó, békés társadalom. A gyermekszegénység csökkentése minden ágazatra kiterjedő, átfogó, egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseket igényel az oktatás, a gyermekvédelmi, a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, a lakhatás, az egészségügy terén.

A gyermekvédelmi ellátások célja, hogy elősegítse a gyermek családban történő nevelkedését, megelőzze a veszélyeztetettség kialakulását, illetve megszüntesse a kialakult veszélyeztetettséget. További feladat a szülői gondoskodásból kikerülő gyermek családba történő visszagondozása, valamint a szülői veszélyeztető magatartás okán, családból kikerült gyermek gondozása, nevelése. A gyermekvédelem eszközzérendszerét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések alkotják. A védelemben vétel akkor válik szükségessé, ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható.

A veszélyeztetettség legfőbb okai:

Családi konfliktus: a szülők közötti konfliktusok általában családon belül maradnak. A gyermek viselkedésével jelzi a problémát, ami inkább lelki bántalmazás és érzelmi elhanyagolás. Egyre komolyabb probléma, hogy a kiskorú gyermek bántalmazza társait. Agresszív viselkedést mutat

iskolában, utcán, otthonában egyaránt. A konfliktusnak ezen formája nem marad rejtve, mert a jelzőrendszer tagjai a probléma megjelenését követően jeleznek.

Gyermekevelési problémák: a gyermekeveléssel kapcsolatos problémák már kisgyermekkorban jelentkeznek. A tinédzserkorban jellemző tünet a csavargás, szülő és gyermek közötti konfliktus, valamint a tankötelezettség teljesítésének az elmulasztása. A szülők a megoldási lehetőségeket nem találják, ebben kell segítséget nyújtani számukra, továbbá a helytelen gyermeknevelési módszerek elkerülése érdekében szükséges a családsegítő beavatkozása.

Anyagi természetű problémák: nagyon sok család küzd a létfenntartást veszélyeztető anyagi problémával, ami elmélyülni látszik, illetve tartóssá válik, ezáltal befolyásolja a gyermekek életminőségét. A szülők helytelen életvitele, a nem megfelelő pénzbeosztás mellett a hiteltartozások folyamatos növekedése, a törlesztő részletekkel való elmaradás miatt, illetve munkanélküliség miatt egyre több család kerül nehéz anyagi helyzetbe.

Tankötelezettség elmulasztása: egyre több fiatalok nem érzi kötelességének a tanórákon való részvételt. A helyzet megoldásához a szülők együttműködésére is szükség lenne. A szülők gyakran tehetetlenek gyermekük viselkedésével szemben, nincsenek ismereteik a konfliktusok kezelésében, megoldásában. A szülők a megoldási lehetőségeket nem találják, ebben kell segítséget nyújtani számukra, továbbá a helytelen gyermeknevelési módszerek elkerülése érdekében szükséges a családgondozó beavatkozása. Azonban egyre gyakoribb probléma, hogy maguk a szülők is motiválatlanok, az alap normarendszerük nem része a tanulás fontossága, értéke.

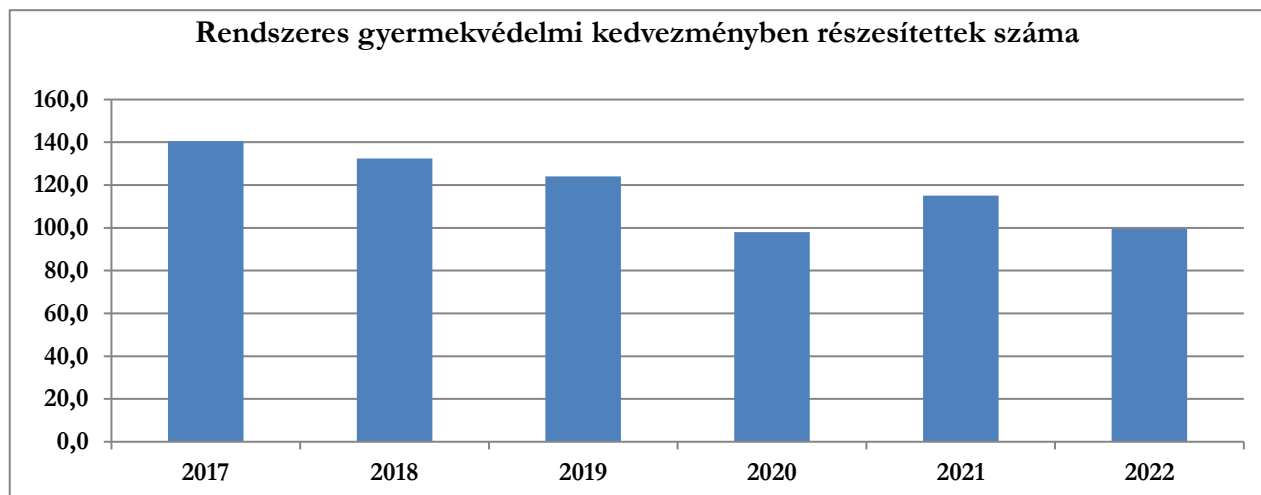
Szülő vagy család életvitele: gyakori problémaként jelentkezik a szülők nem megfelelő életvitele. Az alkoholfogyasztás nagyon sok családban a mindennapok természetes velejárója. Egyre gyakoribb a szülőknél is az internetfüggőség és az egyéb játékszenvedély felmerülése.

A Család- és Gyermejjóléti Szolgáltató a veszélyeztetettség megelőzése érdekében észlelő - és jelzőrendszert működtet, feladata a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása, ennek érdekében évi 4 alkalommal szakmaközi megbeszélésen kaptak tájékoztatást a jelzőrendszer tagjai. Szükség esetén, illetve amennyiben gyermekvédelmi hatósági intézkedés szükségessége merül fel, esetmegbeszélést szerveznek valamennyi, a családdal kapcsolatban álló szakember bevonásával.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	140,5
2018	132,5
2019	124
2020	98
2021	115,05

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 21/B. §-ban meghatározott *ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekékeztetésnek* és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – *a szünidei gyermekékeztetésnek*, a 20/A. §-ban meghatározott *pénzbeli támogatásnak*, a Gyvt.-ben, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb *kedvezményeknek az igénybevételére*. A vonatkozó hatályos jogszabályban rögzített jövedelmi és vagyoni feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzője 1 év időtartamra állapítja meg a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

A gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkenése hátterében a minimálbér emelkedése áll. A gyermek jogán járó helyi juttatások helyzetelemzésével a 3.3 fejezet foglalkozik részletesen.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	5	11	16
2018	8	9	17
2019	11	11	22
2020	10	12	22
2021	10	7	17
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátás nem tartozik az önkormányzati támogatások körébe, fontos anyagi támogatást jelenthet a szülő elhalálozását követően kialakuló családi helyzetben. Árvaellátásra az a gyermek jogosult, akinek szülője öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy rendelkezett a halála időpontjában betöltött életkorra előírt mértékű szolgálati idővel. Ha a kellő mértékű szolgálati idővel a szülő nem rendelkezett, kivételes méltányosságból állapítható meg az árvaellátás. Az árvaellátás tizenhat éves korig alanyi jogon folyósítható, függetlenül attól, hogy az árva folytat-e tanulmányokat. A tizenhatodik életév betöltését követően az árvaellátás akkor folyósítható, ha a gyermek nappali rendszerű oktatás keretében iskolában, szakképző intézményben vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesz részt. Ez esetben az árvaellátás a tanulmányok időtartamára, legfeljebb azonban a huszonötödik életév betöltéséig jár.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés, valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított volt. Településünkön a gyermekétkeztetési feladatokat a KÉBSZ Kft (az Önkormányzat 100%-os tulajdonú társasága) látja el. A gyermekétkeztetéshez rendelkezésre áll az önkormányzati tulajdonú helyi Szent László Általános Iskolában működő főzőkonyha, és tálalókonyha. A konyhán a személyi feltételek biztosítottak, az ételmezésvezető a megfelelő szakképesítéssel rendelkezik. A konyha 2004. július 1. napjától a HACCP minőségbiztosítási rendszer szerint működik. Az ételmezés biztosítása az önkormányzat Képviselő-testülete vonatkozó rendeletében meghatározott díjtétel szerint történik a hatályos jogszabályokban foglaltak betartásával, diétás étrend biztosításával.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A településünkön 5-6 fő között mozog a helyi közoktatási intézményben tanulmányokat folytató magyar állampolgársággal nem rendelkező, legfőképpen román nemzetiségű gyermekek száma, aránya.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jelenléte nem jellemző a településünkön.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, teleszerű lakókörnyezet nincs településünkön.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

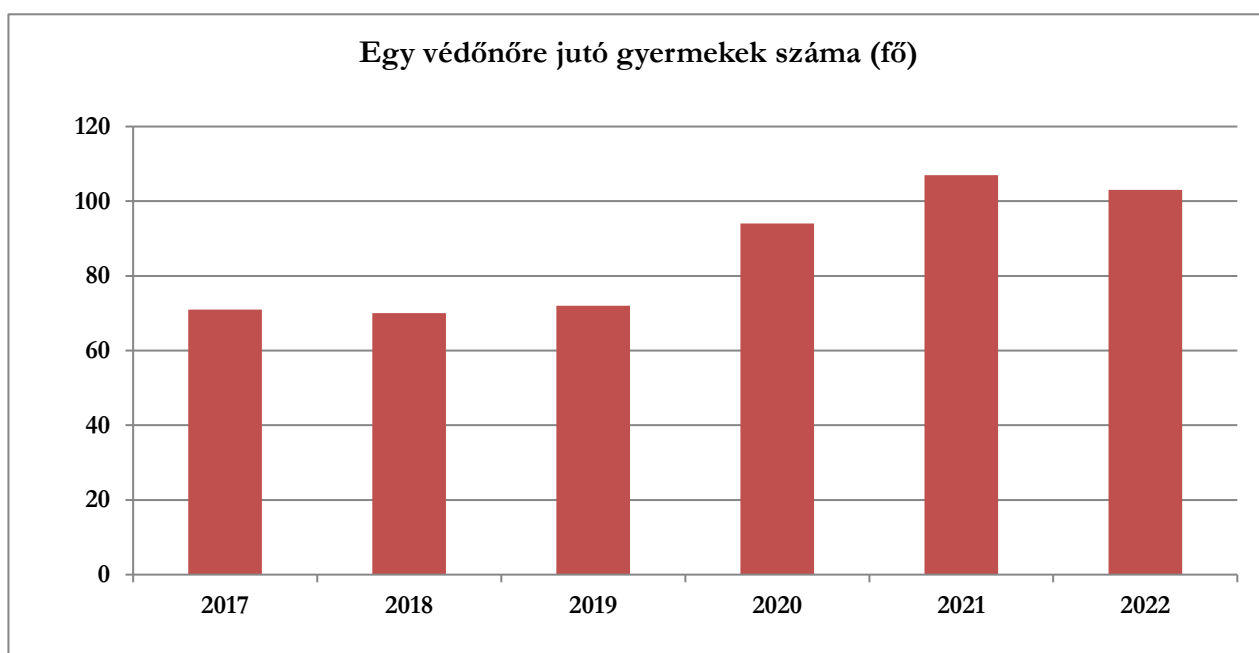
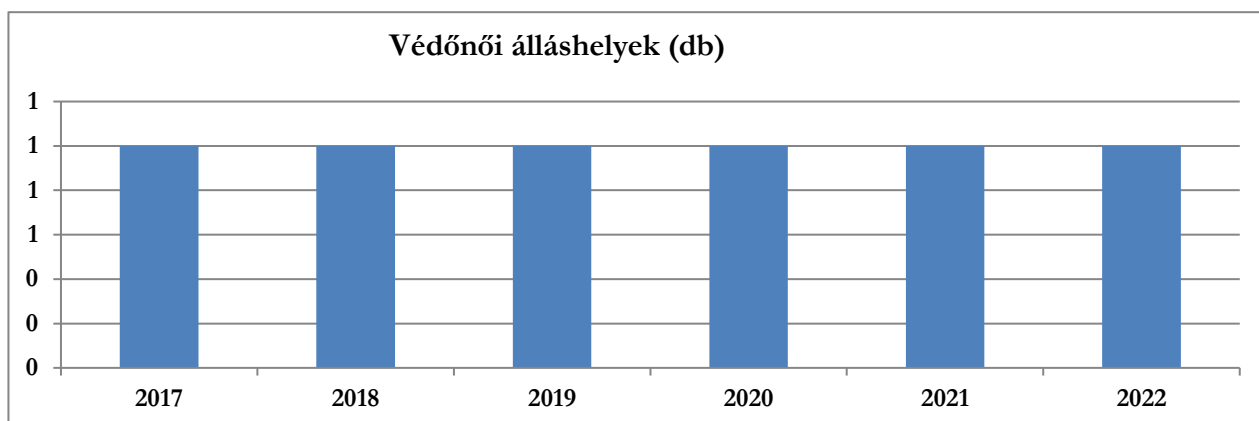
A védőnői szolgálat alapvető célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő személyes kapcsolatot tart a családokkal, amelynek során az egyéni szükségleteknek megfelelően különböző élethelyzeteikben, problémáikban egészségügyi, szociális, mentálhigiénés tanácsot ad, korszerű, szakmailag megalapozott ismeretterjesztést, életmódváltoztatást végez. Bár a védőnő önállóan látja el szakmai tevékenységét, rendszeresen kapcsolatot tart a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival.

2023. július 1. napjától a védőnői szolgálat állami feladattá vált. A védőnői munka az önkormányzat tulajdonában álló, Csanytelek, Radnóti M. u. 2. sz. alatti egészségügyi kombinált épületén belül, elkülönített, hatósági működési engedéllyel bíró tanácsadó helyiségében folyik. A védőnői munka színterei a tanácsadó helyiségben folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak, családlátogatáson adott tanácsadás- és gondozás, anyai tevékenységre oktatás, nevelési-oktatási intézményekben történő szűrés és egészségnevelés. A védőnői körzetben a gyermek-létszámhoz igazodóan 1 fő védőnő 8 órában végzi a napi teendőit.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	71	71
2018	1	70	70
2019	1	72	72
2020	1	94	94
2021	1	107	107

2022	1	103	103
------	---	-----	-----

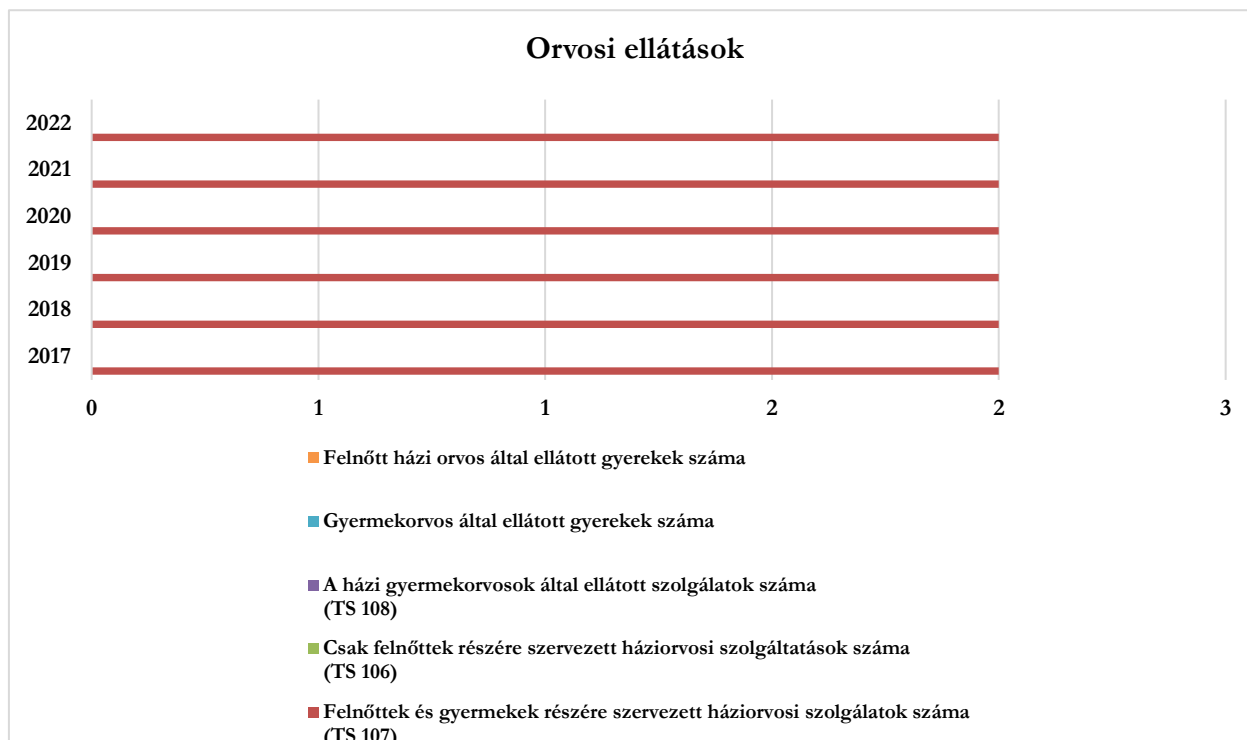
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl.: házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	n.a.	n.a.
2018	2	0	0	n.a.	n.a.
2019	2	0	0	n.a.	n.a.
2020	2	0	0	n.a.	n.a.
2021	2	0	0	n.a.	n.a.
2022	2	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Házi gyermekorvosi praxis nem működik a településen, a Polgármester és Dr. Gali Ida **csongrádi telephelyű házi gyermekorvos** között 2007.04.01. napján kelt megállapodás értelmében a házi gyermekorvos **minden héten szerdai napokon alkalmanként 2 órában tanácsadói feladatokat lát el az anya-, gyermek- és csecsemővédelmi szolgálat részére biztosított rendelőben.** Feladata szaktanácsadás és 0-3 éves korig a gyermekek kötelező védőoltásának beadása. A házi gyermekorvosi praxis **legközelebb a 15 km-re fekvő Csongrádon elérhető.**

c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl.: korai fejlesztésére, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnő által, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodában és általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A védőnőhöz a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Csanyteleken a helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, egyben védelmet is nyújtva. A támogató rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja.

Településünkön az Alsó Tisza- menti Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Remény Szociális Alapszolgáltató Központ látja el a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait. **2016. 01.01. napjától** a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás **integrációja után** már egy szolgálat, a

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat keretében történik a feladat ellátása, Felgyő és Tömörkény községek feladata beintegrálásával. A feladatokat két családsegítő látja el heti 40 órában.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szocvtv. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, a szolgálatokkal szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el. Tevékenységi körében a Gyvt. 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- az ellátási területén közreműködik a Kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

A szolgálatnak közvetlen pénzbeli támogatásra sincs lehetősége, a hozzá fordulókat közvetlen és közvetett természetbeni támogatással tudja segíteni, elsősorban ruházat, játék, könyv, karácsonykor élelmiszer adományozásával.

A gyermekjóléti szolgáltatás alapvető feladata a kialakult veszélyeztetettség csökkentése, megszüntetése mellett a megelőzés, a **prevenció** is. Munkájuk során két területen szerveznek ilyen programokat. Az egyik terület az **általános iskola**, ahol minden felső tagozatos osztályban más-más témakörben tartanak előadást vagy játékos foglalkozást. Céljuk a felelősségteljesebb gondolkodás, magatartás kialakítása, a megfelelő életmódra való figyelemfelhívás.

A másik terület a **baba-mama illetve a totyogó klub**. Ezek a foglalkozások több célt szolgálnak egyszerre, mivel szülő és gyermek együtt vesz részt rajta. A masszázsnak, közös tornának a testi fejlődés elősegítése mellett célja a szülő gyermek kapcsolat erősítése is. Mindemellett a gyermekek megszokják a közösségi életet, szabályokat, fejlődik a játékkészségük. A szülők megtanulnak foglalkozni, játszani gyermekeikkel, tapasztalatot cserélnek egymással. Alkalmanként más-más nevelési kérdés is megbeszélésre kerül. Ezek a foglalkozások nem előadás jellegűek, a ténylegesen felmerülő gondok elemzése, megoldása a cél. A kialakított játszóudvar lehetővé teszi, hogy a nyári hónapokban is rendszeresen tartsanak foglalkozásokat. Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda nem működik a településünkön.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	7	7
2020	0	0	0	0	7	7	7	7
2021	0	0	0	0	7	7	7	7
2022	0	0	0	0	7	7	7	7

Forrás: Teir, KSH, Tstar.

A Gyvt. 41. §-a értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A fenntartóknak a bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azon gyermekeket, akiknek szülője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy több gyermeket nevelő családban él, egyedülálló szülő neveli vagy védelembe vett gyermek. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően:

- bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde);
- napközbeni gyermekfelügyelet;
- alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsődei ellátásban a gyermekek 20 hetes kortól 3 éves korukig részesülhetnek, kivéve, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja – ebben az esetben a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig gondozható, nevelhető-, valamint ha a gyermek sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult – ebben az esetben a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban.

A bölcsődei nevelés-gondozás célja a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A gyermekek napközbeni ellátását településünkön mini bölcsődei ellátás biztosításával az Alsó- Tisza-menti Többcélú Óvodák és Mini Bölcsődék Csanyteleki Óvoda és Mini Bölcsőde látja el, melynek maximáli gyermeklétszáma: 7 fő.

Az alfejezet tartalma bemutatásra kerül a 4.4 fejezet a) pontjában.

f) gyermekvédelem

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Ideális esetben a gyermekek ezt saját, vér szerinti családjukban kapják meg. A gyermekvédelemben az állam, civil szervezetek és egyházak is részt vállalnak, és kiemelten fontos szerepük van az oktatási és egészségügyi intézményeknek. A gyermekvédelem célja, hogy a gyermek megfelelő fizikai, szociális és pszichológiai környezetben nőjön fel, és ehhez a célhoz a jogszabályok különféle intézkedéseket, szolgáltatásokat, hatóságokat rendelnek. Mivel a gyermekek alapvetően a saját, vér szerinti családjukban nevelkedve fejlődnek legjobban, lehetőség szerint mindig törekedni kell, a családban való megtartásukra.

Ha erre valami miatt nincs lehetőség, vagy a gyermeket saját érdekei védelmében ki kell onnan emelni, akkor a mihamarabbi visszahelyezés vagy egy másik családban való elhelyezés az intézkedés célja. A gyermekvédelem középpontjában a meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A Család-és gyermekjóléti Szolgáltató kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenció munkája első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő család- és gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A települési jelzőrendszer összetétele sokszínű, minden olyan intézmény, hatóság, civil szervezet részt vesz benne, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel. A jelzőrendszer helyi tagjaival jó az együttműködés. A továbbiakban is célunk az eddig kialakult rendszer és jó együttműködés fenntartása.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A településen krízishelyzetben igénybe vehető anyaotthon, vagy családok átmeneti otthona nincs, ezen szolgáltatások 15-40 km-es körzetben érhetők el az alábbi településeken:

- **Átmeneti- és Diákotthon** (6640 Csongrád Széchenyi u. 29.)
Kizárólag Csongrád és kistérsége lakcímrel rendelkezőket helyeznek el.
- **Kapcsolat Központ Anya-Gyermek Szálló** (6800 Hódmezővásárhely Szántó Kovács J. u. 132.)
Elsősorban Hódmezővásárhely és kistérsége lakcímrel rendelkezőket helyeznek el, várandós nőket is. Krízishelyzetben, szabad férőhely esetén az ország egész területéről is fogadnak, legfeljebb 1 hónapra.
- **Gyermekek és Családok Átmeneti Otthona** (6710 Szeged, Szt. Mihály Kapisztrán u. 60.)
Kizárólag Szeged és kistérsége lakcímrel rendelkezőket helyeznek el várólista alapján, várandós nőket is. Krízishelyzetben lévő várandós anyákat soron kívül fogadnak. Krízishelyzetben, szabad férőhely esetén a Dél-Alföldi régió egész területéről is fogadnak.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Fenti témakör részletezve a 3.6 fejezet e) pontjában.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Intézményi gyermekétkeztetés témaköre részletezve a 4.1 fejezet d) pontjában.

A települési önkormányzat **a szünidei gyermekétkeztetés keretében** a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a **hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja**. Az önkormányzatnak bölcsődés kortól, **azaz a gyermek öt hónapos korától házasságkötésig**, de legfeljebb 18. életévének betöltéséig kell a rászoruló gyermekről gondoskodni.

A települési önkormányzat **a szünidei gyermekétkeztetést**

- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott **őszi, téli és tavaszi tanítási szünet**, valamint az ezen időtartamra eső, **a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon** (a továbbiakban együtt: **évközi szünet**) és
- a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott **nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon**, valamint az ezen időtartamra eső, **a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapon** (a továbbiakban együtt: **nyári szünet**)

szervezi meg.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Az alfejezet tartalma már bemutatásra került a 3.7 fejezet a) pontjában.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A hátránykompenzáló juttatások, illetve a pozitív diszkrimináció egyéb eszközei már részletes bemutatásra kerültek a korábbi alfejezetekben.

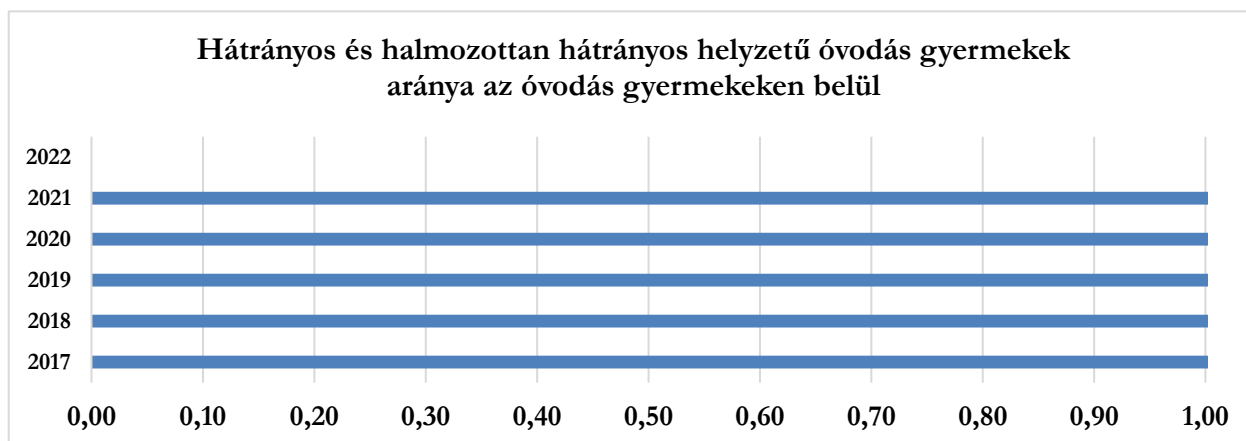
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	66	19	18,97
2018	60	19	31,67
2019	61	11	18,03
2020	66	6	9,09
2021	77	10	12,99
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	149	50	33,56
2018	149	53	35,57
2019	140	20	14,29
2020	130	17	13,08
2021	127	16	12,60
2022	138	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi
adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmo- zottan hátrányos helyzetű gimná- ziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmo- zottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimná- ziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimná- ziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	84	16
2018	72	18
2019	64	8
2020	49	10
2021	72	12
2022	57	11

Településünkön a **gyermek nevelését** a 2013.07.01. napjától ATMÖT (lásd: 6.3 fejezet) fenntartásába került Alsó- Tisza-menti Többcélú Óvodák és Mini Bölcsődék Csanyteleki Óvoda és Mini Bölcsőde látja el, **2018.09.01. napjától kiegészülve a bölcsődés korú gyermek mini bölcsődei ellátásával.** Az Alsó- Tiszamenti Többcélú Óvoda integrált intézmény, mely a Felgyői és Tömörkényi óvodai és mini bölcsődei tagintézményeivel együtt ellátja a három község kisgyermekének gondozását, nevelését, képességei kibontakoztatását és fejlesztését. Településünk Óvodája felszereltségében és kihasználtságát is tekintve a kistérség vidéki területeinek oktatási, nevelési bázisát képezi. A gyermekeknek és az őket érintő szakmai munkának 2010-ben átadott, részben új, korszerű, teljes körűen akadálymentes épület ad helyet, melyben öt foglalkoztató, tornaterem, és a szakmai munkához szükséges helyiségek, valamint konyha és a kiszolgáló helyiségek rendelkezésre állnak.

Az óvodapedagógusok a szülőkkel napi kapcsolatban állnak, ezért ők ismerik fel leggyorsabban a felmerülő problémákat, odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal igyekeznek megelőzni a konkrét teljesítményszavarokat. Az óvodában 3 fejlesztő pedagógus van, kiknek feladata a gyógypedagógusok koordinálásával a BTMN-es, a halmozottan hátrányos helyzetű, gyermekek beóvodázásának, integrálásának és fejlődésének előremozdítása, valamint beiskolázásának elősegítése. A Csongrádi Nevelési Tanácsadó pszichológusa fogadja a gondokkal küzdő szülőket és gyermekeket. Amikor a Nevelési tanácsadó szakembere elvégzi a felméréseket, tájékoztatja a gyermekek szüleit az eredményekről.

Később az Óvoda is megkapja azoknak a gyermekeknek a szakvéleményét, akiknél probléma van. A szakvélemények részletezik azokat a területeket, melyekben elmaradás tapasztalható és fejlesztést igényelnek.

Fejlesztendő területek lehetnek:

Testséma, téri orientáció, téri tájékozódás fejlesztése

- Testrészek ismerete (testkép, testfogalom, testséma)
- Térérzékelés fejlesztése

Anyanyelv, kommunikáció - Verbális fejlesztés

- Beszédmozgás fejlesztése
- Szókincs bővítés, beszédészlelés, beszéd megértés fejlesztése

Megismerő funkciók fejlesztése

- Érzékelés, észlelés fejlesztése - percepció fejlesztés
- Vizuális (látás) érzékelés fejlesztése
- Auditív (hallás) érzékelés fejlesztése
- Grafomotoros fejlesztés - Finommotorika és taktilis (tapintásos) érzékelés fejlesztése
- Szaglásérzékelés fejlesztése
- Ízérezékelés fejlesztése

Figyelem, emlékezet fejlesztése

- Auditív emlékezet
- Vizuális emlékezet

Gondolkodás fejlesztése - képzelet, fantázia, kreativitás

Az óvodában csoportos formában történik minden gyermek egyéni fejlesztése, amely tulajdonképpen játékos fejlesztő tevékenység. A játék az óvodás gyermek számára a legfontosabb elfoglaltság, mely a kiegyensúlyozott értelmi, érzelmi fejlődését és társas kapcsolatainak alakulását segíti elő. Hozzájárul olyan készségek kialakulásához, melyekre szüksége lesz az iskolában a tanulás során. Az óvodapedagógusok napi munkájukat úgy tervezik meg, hogy olyan játékot is kezdeményezzenek, melyek a fejlődésben lemaradt gyermekek képességeit fejlesztik, de a többiek számára is érdekes időtöltést jelentenek. A játékok zöme nem csak egyfajta részképességet céloz meg, hanem több területet is fejleszt, ismereteket bővít, figyelmet igényel, alkalmazkodást, kitartást, türelmet. A tudatos játékválasztás a gyermek számára nem tanulás, hanem örömteli közös játék. Az intézményben dolgozók fontosnak tartják a szeretetteljes légkört, melyben előtérbe kerül a képességfejlesztés, az érzelmi biztonságot nyújtó, a gyerekek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó óvodai nevelés. A helyi adottságokat maximálisan kihasználva a családok bevonásával törekednek arra, hogy minél több élményhez juttassák a gyermekeket. Az egyéni képességfejlesztés mellett az egészségnevelést, az anyanyelvi nevelést, a természetszeretetre és védelemre nevelést kiemelt feladatként kezelik. Anyanyelvi és környezeti munkaközösség is működik az intézményben. **Az egészségnevelés** érdekében már hagyománnyá vált az őszi hónapoktól az illóolajos párologtatás, a napi gyógyteakínálás, a hetenkénti magvas kenyér fogyasztása növényi csírával, illetve heti 1 alkalommal tartott zöldség- gyümölcsnap. Az anyanyelvi játékok tervszerű beépítésével a gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése a cél. A beszélgető körök beiktatásával kiemelt cél a beszélőkedv, a beszédfigyelem, a kommunikációs eszközök serkentése, elsajátítása.

Településünkön a Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája működik. Az iskola 1979-től koncentrálódik a Szent László u. 4/a. alatti intézményben, amely 16 tantermet, 1 tornatermet, a könyvtárat, a szociális és kiszolgáló helyiségeket, valamint a napközis konyhát foglalja magába. Az intézményhez tartozik egy aszfaltozott kézilabdapálya, egy nagyobb és egy kisebb udvar. Az iskolában jelenleg tanuló gyermekek száma **138 fő**, és megközelítőleg két osztálynyi tanuló jár be a kistérség egyéb általános iskoláiba. Ez az arány magas, csökkentése alapvető célkitűzés, amit az oktatás minőségének növelésével és lakossági szemléletváltással lehet elérni. Mivel a településen egy általános iskola működik, nincs a családoknak helyben lehetőségük az iskolaválasztásra, ezért a szülőkkel együttműködve kell kialakítani a gyermekek oktatását, ami esetenként toleranciát igényel. Az egyre

kilátástalanabb gazdasági helyzet, a növekvő munkanélküliség miatt egyre több a szociális és mentális hátránnyal érkező, kiegyensúlyozatlan érzelmű, labilis idegrendszerű, magatartási zavarokkal küzdő gyermek, akiket jobb képességű, magasabb szocializációjú, jobb anyagi körülmények között élő társaik/szüleik nehezen tolerálnak, s inkább elhagyják az iskolát, ezzel egyidejűleg a helyi lakosság összetételének kedvezőtlen változása is negatívan hat az iskolai létszámra. Az iskola mindent megtesz annak érdekében, hogy a tanulók délutáni szabadidejét lekösse, ezért számos szakkör és szabadidős tevékenység művelésére van lehetőségük a diákoknak.

A gyermek fejlődésének minden hibája és hiányossága kiderül az óvodai nevelés és általános iskolai oktatás során, ezért a gyermekekért felelős pedagógusok kötelessége, hogy jól ismerjék növendékeit és környezetüket, azok fejlettségi és neveltségi szintjét. Sikerre az számíthat, aki előítéletek nélkül közelít gyermekhez, szülőhöz.

A veszélyeztetett és hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű tanulók feltérképezése minden tanév elején megtörténik, miután az okok folyamatos feltárása és a teendők megszervezése következik. E terület elsődleges felelősei az osztályfőnökök, óvodapedagógusok, akik mindennapi kapcsolatban vannak a gyerekekkel. Családlátogatásokon, szülői értekezleteken, egyéb személyes találkozásokon felméri és figyelemmel kíséri a gyermekek szociális helyzetét is és szükség esetén segítséget nyújtanak. A halmazottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének szempontjából az alábbiak mutatkoznak meg.

A helyi nevelési-oktatási intézményeket nem veszi igénybe az érintett korosztály minden állandó lakhellyel rendelkező tagja. Az általános iskolában magas a hátrányos és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

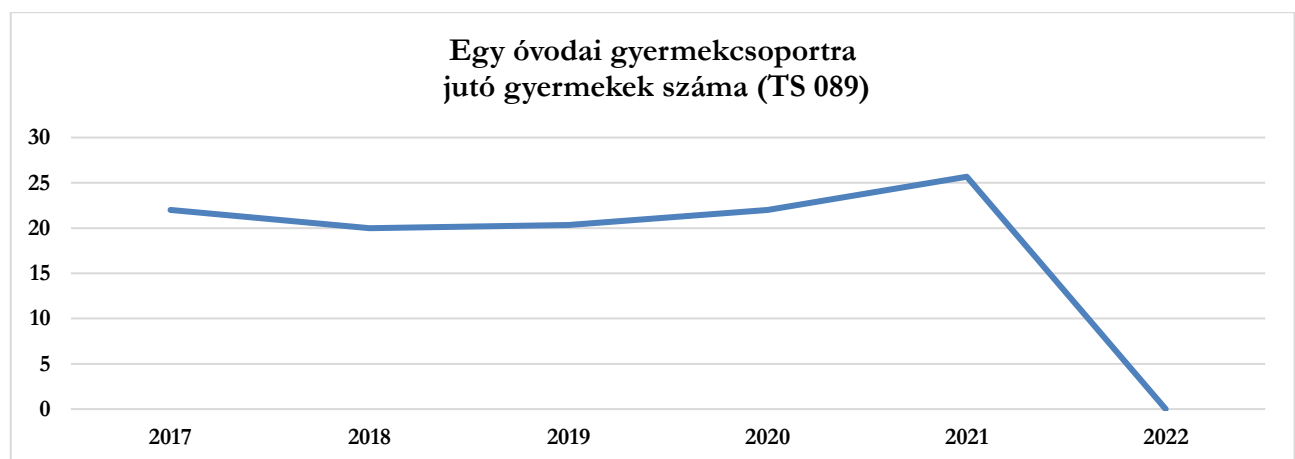
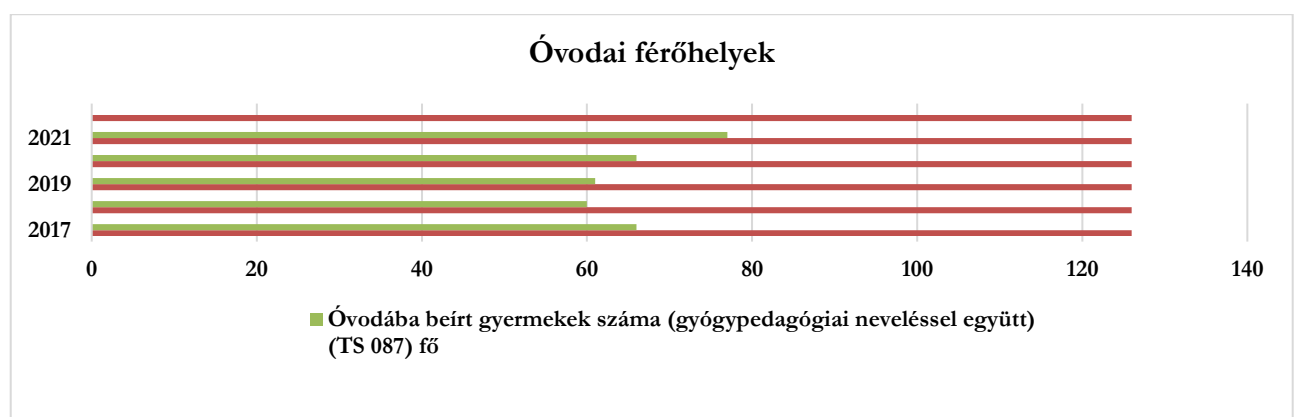
A halmazottan hátrányos helyzetű tanulók célcsoportja fele-fele arányban folytatja érettségig adó szakközépiskolában illetve szakiskolában tanulmányait. A középfokú tanulmányokból történő lemorzsolódási mutató nem áll rendelkezésre. Magas az SNI gyermekek aránya az óvodában. Az iskolás SNI gyermekek aránya meghaladja az országos átlagot. A nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programjaikban helyi igényekre, szükségletekre alapozva rögzítik a felzárkóztatás, tehetséggondozás, szabadidős-, és tanítási időn túli tevékenységek kereteit, eszközeit. A hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek részére jogszabályok előnyt biztosítanak felzárkóztató programokban való részvételhez, ösztöndíj elnyeréséhez Útravaló Macika, Út a középiskolába, Arany János program. A programokban való részvételi arány alacsony, vagy az abban való részvétel teljes hiánya mutatkozik.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma, stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai nevelés-	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai nevelés-	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)

			együtt) (TS 090)	sel együtt) (TS 088)	sel együtt) (TS 087)		oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	76	3	126	1	66	0	0	22
2018	76	3	126	1	60	0	0	20
2019	65	3	126	1	61	0	0	20
2020	77	3	126	1	66	0	0	22
2021	91	3	126	1	77	0	0	26
2022	97	3	126	1	n.a.	0	0	n.a.

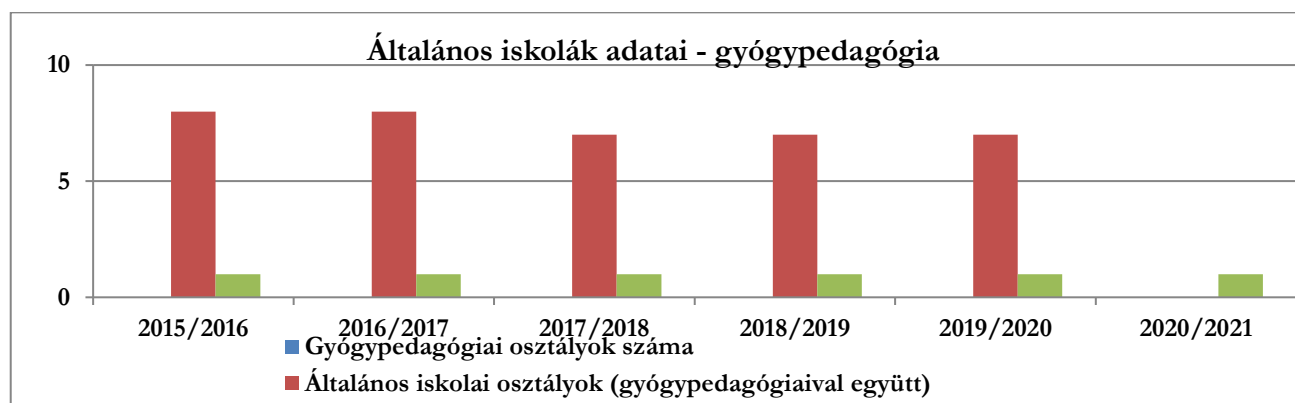
Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati
adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagóg	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)

	oktatásban) (TS 080)		együtt) (TS 079)	giai oktatással együtt) (TS 082)	
	db	db	db	fő	%
2017	0	8	1	18,63	0,00
2018	0	8	1	18,63	6,04
2019	0	7	1	20,00	3,57
2020	0	7	1	18,57	3,85
2021	0	7	1	18,14	6,30
2022	0	n.a.	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	25
2018	13
2019	20
2020	24
2021	18
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. A pedagógiai szakszolgálat – a nevelési tanácsadás, a logopédus szolgáltatás és a prevenció igen jelentős szerepet kapott az elmúlt években. Ez szolgálja a lehetséges problémák megelőzését az óvodába kerüléstől az óvodás kor végéig, majd zökkenő-mentesebbé teszi az iskolakezdés nehézségeit is. A védőnő segítségével igyekeznek már beíratást megelőzően felmérni és felkeresni a legrászorultabbakat. A gyógytorna – a 15 km-re fekvő csongrádi pedagógiai szakszolgálat révén megoldottnak tekinthető.

A magas SNI, BTM és HH/HHH létszám indokolja a szakszolgálati feladatok legalább a mostanihoz hasonló szintű ellátását, de közben az iskola megtartó erejének stabilizálása érdekében figyelni kell arra is, hogy a tehetséges tanulók ellátása se szenvedjen hiányt. Az intézmény fontosnak tartja a tanulási és közösségi kudarcnak kitett diákjainak megsegítését. Ennek érdekében a hátrányokkal rendelkező, különleges bánásmódot igénylő tanulók oktatása során figyelembe veszik az egyéni sajátosságokat, s

differentiált munkamódszer keretében valósítják meg fejlesztésüket. Lehetőséget biztosítanak az SNI-s, BTM-s tanulók számára, hogy képességfejlesztő, felzárkóztató foglalkozásokon vegyenek részt. Igyekeznek jó kapcsolatot kiépíteni a szülőkkel, többek között azért, hogy bátran forduljanak problémáikkal a szaktanárokhoz, osztályfőnökökhöz és az iskolavezetéshez. Szoros kapcsolatot tartanak fenn a Diákönkormányzat képviselőivel, meghallgatják a tanulók panaszait, javaslatait, ötleteit.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes megkülönböztetés, intézmények közötti és egyes intézményen belüli szegregáció nincs.

d) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

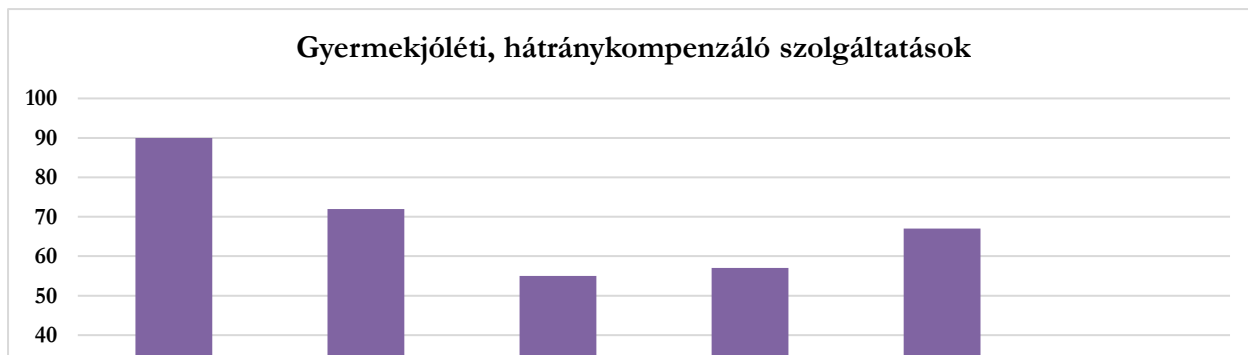
A kérdés nem releváns, településünkön egy közoktatási intézmény működik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	0	0	n.a.	100
2018	0	0	n.a.	90
2019	0	0	n.a.	72
2020	0	0	n.a.	55
2021	0	0	n.a.	57
2022	0	0	n.a.	67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A GYES-en, GYED-en lévő kismamák sokat vannak egyedül a gyermekeikkel, sok esetben a közelükben nincs hasonló korú gyermeket nevelő család, és nincs nyugdíjas nagyszülő sem, így nehezen tudnak társadalmi kapcsolatokat építeni.	A GYES-es, GYED-en lévő kismamák társadalmi kapcsolódásának és a gyermekek közösségi életre nevelésének elősegítése.
Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei.	Az oktatási-nevelési intézmények részéről jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozás- és csere-bere akciók szervezése.
Sok rászoruló gyermek, fiatal számára nem biztosított a szabadidő és a nyári szünidő hasznos eltöltésének lehetősége.	Közterületen céltalan csoportosulás visszaszorítása, gyermekeknek, fiataloknak szóló szabadidős, nyári szünidős programok szervezése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

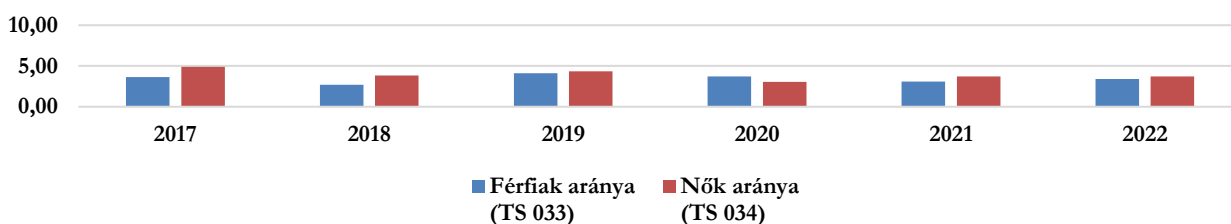
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	3,62	4,91	4,27%
2018	2,69	3,85	3,27%
2019	4,1	4,36	4,23%
2020	3,73	3,04	3,39%
2021	3,07	3,7	3,39%
2022	3,4	3,71	3,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

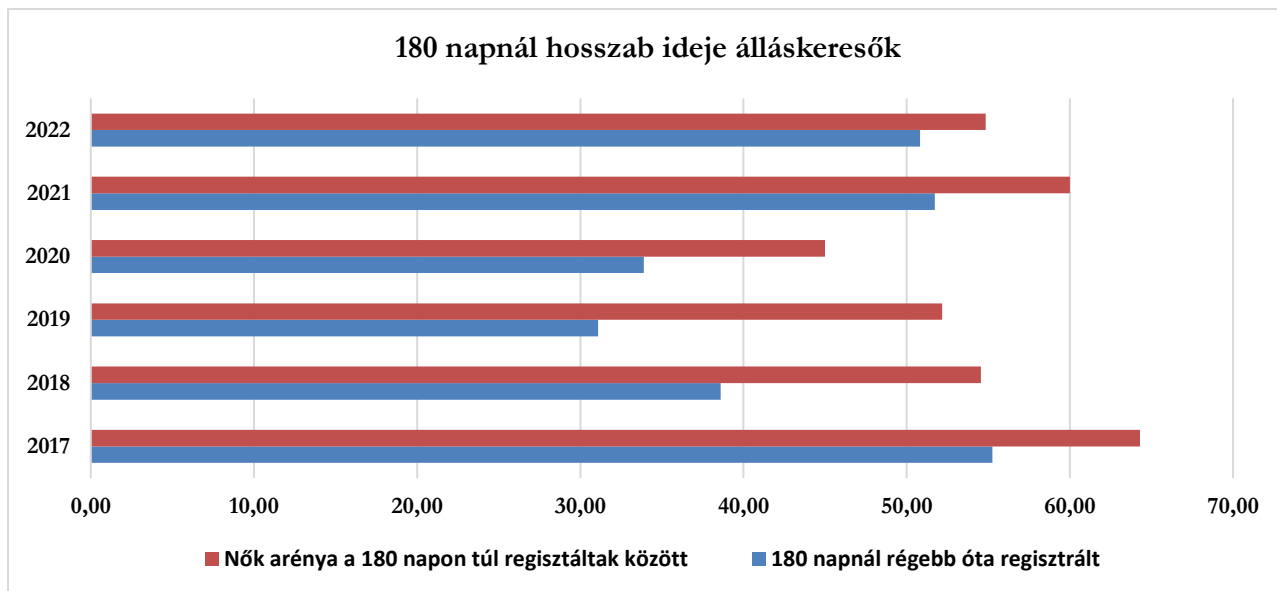
Munkanélküliség nemek szerint

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

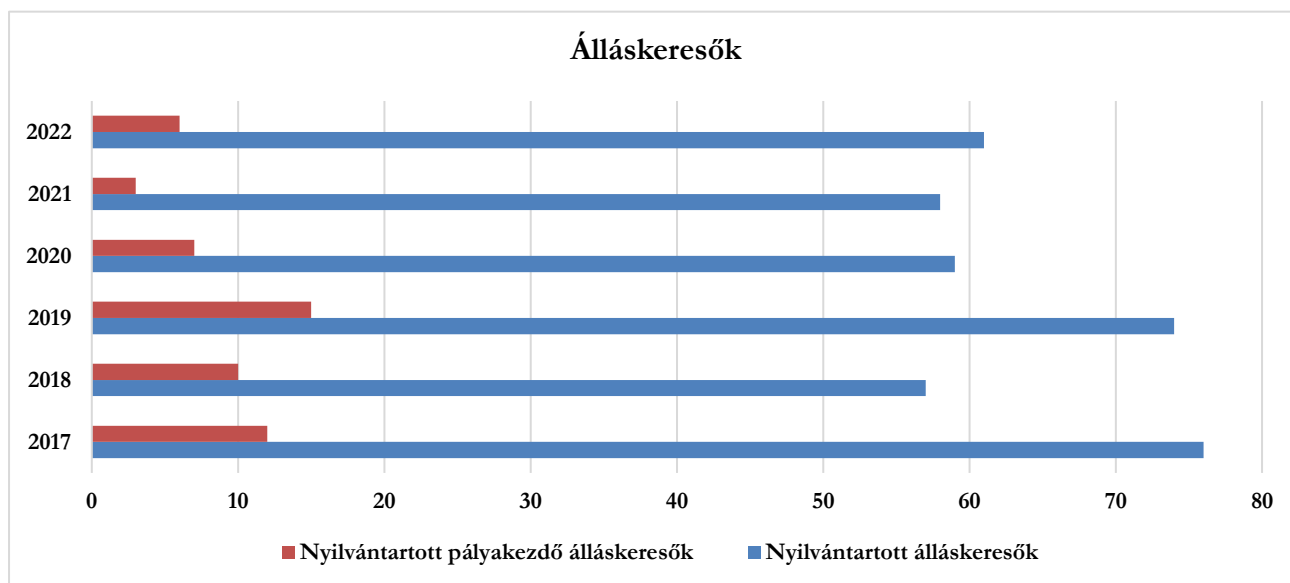
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2017	55,26	64,29
2018	38,6	54,55
2019	31,08	52,17
2020	33,9	45
2021	51,72	60
2022	50,82	54,84

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	76	12
2018	57	10
2019	74	15
2020	59	7
2021	58	3
2022	61	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, (ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény 66. §-a és 70. §-a), azonban a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező és legnehezebben tetten érhető. Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében. A rendelkezésre álló adatok vizsgálatából megállapítható, hogy a település összlakosságának 51,54 %-a nő, melyből 60,75% a munkaképes korosztályhoz tartozik. A munkaképes női korosztály 3,56%-a, a pályakezdő női munkaképes korosztály 3%-a nyilvántartott álláskereső. A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról rendelkező felmérés nem készült a településen. A település nem rendelkezik adatokkal a ledolgozott munkaidő tekintetében. A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A gyermeküket egyedülállóként nevelő nők gazdaságilag ki vannak szolgáltatva. Nem rendelkezünk adattal arra, hogy a GYES-en lévő nők számára vannak-e olyan programok, vagy tudásmegújító tanfolyamok, az informatikai társadalomhoz való csatlakozás megtámogatása, mely nagyban segítené, megkönnyítené a munkaerőpiacra történő visszatérésüket. A településen található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel.

b) a nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Településünkön nincsenek foglalkoztatást segítő programok. A Család- és Gyermejjóléti Szolgáltató munkatársai folyamatos tájékoztatást adnak az érdeklődőknek a foglalkoztatást segítő programokról, képzésekről. A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya munkába állást segítő tevékenységet is ellát.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők szegénységi kockázata lényegesen magasabb az átlagnál, körükben a tartós és passzív munkanélküliség is gyakori, sok esetben nem látnak reményt a munkára, ezért egy idő után már nem is keresnek, amely egyre jobban megnehezíti az elhelyezkedési lehetőségeiket. Településünkön a közfoglalkoztatásba történő bevonás az egyik lehetőség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

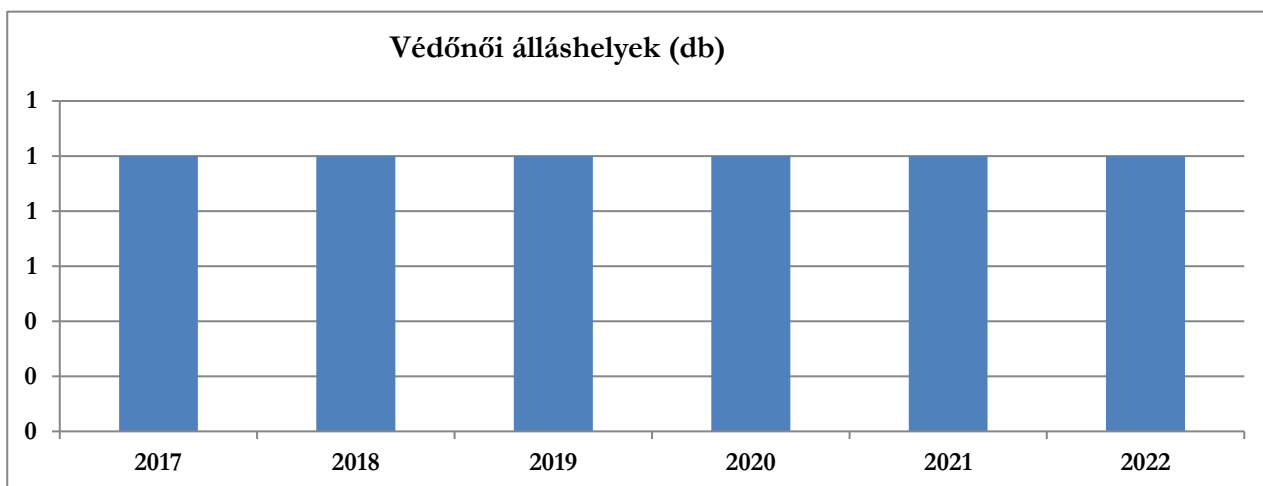
A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk. Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25% különbség tapasztalható a férfiak javára. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezik.

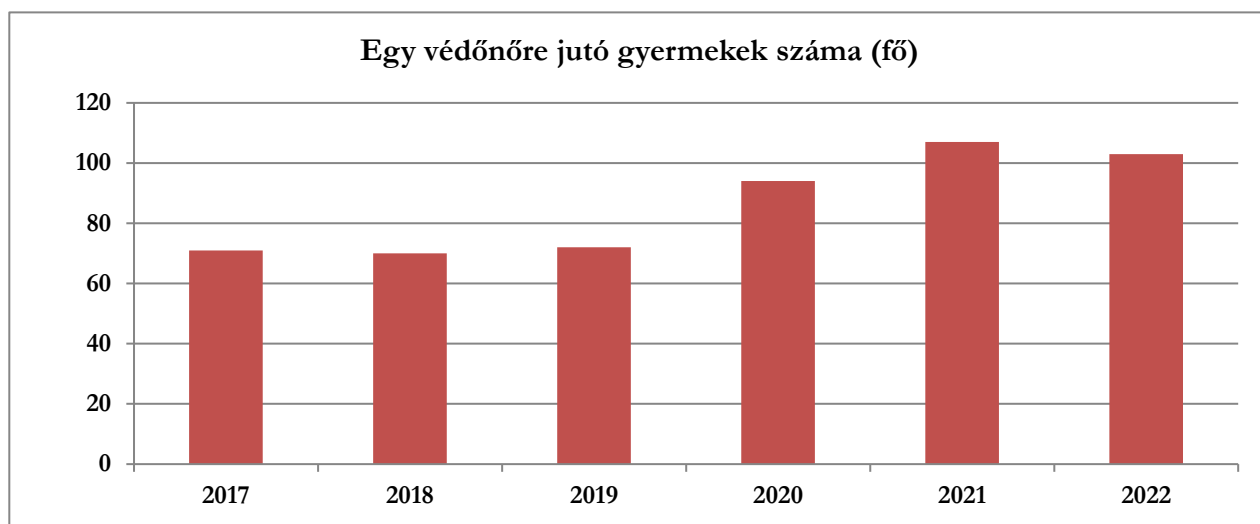
Bérkülönbség településünkön hátrányos megkülönböztetés miatt nincs, mivel a férfiak és a nők az Önkormányzat érdekkörébe tartozó intézményeknél azonos illetménnyel kerülnek foglalkoztatásra.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások, stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	1	71	71
2018	1	70	70
2019	1	72	72
2020	1	94	94
2021	1	107	107
2022	1	103	103

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	7	7
2020	0	0	0	0	7	7	7	7
2021	0	0	0	0	7	7	7	7
2022	0	0	0	0	7	7	7	7

Forrás: Teir, KSH, Tstar

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés, valamint sok esetben a képzettség és fizikai állóképesség hiánya is akadályt jelenthet. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek is általában egyoldalúan a nőket terhelik. Az óvodai férőhelyek száma megfelelő, férőhelyhiány miatt még

óvodás korú gyermeket nem utasítottak el a helyi óvodában. Az általános iskolában a napközis ellátást igénybe vevő szülők biztonságban tudhatják gyermekeiket. A foglalkoztatott, az inaktív és munkanélküli női népesség további demográfiai adatai nem állnak teljes körűen a rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot). A nők elhelyezkedése szempontjától fontos, hogy a gyermekek napközbeni ellátása megoldott legyen. A Polgármesteri Hivatal a család és a munkahelyi kötelezettségek összehangolása érdekében előmozdítja a Gyed-ről, Gyes-ről visszatérő munkavállalók beilleszkedését, a szabadságok kiadásánál figyelembe veszi az óvodai és az iskolai szüneteket.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket. A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja.

A családtervezéssel, életvezetéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnő nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem a kismama segítése is feladata. A védőnő szoros kapcsolatban áll a családokkal, ennek tükrében ismeri a család körülményeit, jelzőrendszeri tagként kapcsolatot tart az óvodával, iskolával, háziorvossal, rendőrséggel. A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kap a közoktatási intézmény a gyermekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolában folytatódnak, osztályfőnöki óra keretében előadást tart a védőnő.

Fenti témakör további részletezése a 4.3 fejezet a) pontjában.

5.4 A nőket érintő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk, Önkormányzatunk azonban nem rendelkezik rendőrségi és bírósági számszerű adattal arról, hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak jogi segítséget kérni. A családon belüli, nők ellen irányuló erőszak nem jellemző a településünkön, amely nem jelenti azt, hogy nem fordul elő, csak az érintett nem szívesen beszél róla. Természetesen ezen körülményeket nem lehet figyelmen kívül hagyni, szigorúan fel kell lépni ellene, így akit ilyen atrocitás ér, a Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatóhoz fordulhat, illetve rendőrségi feljelentést lehet tenni.

5.5 krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Fenti témakör részletezve a 4.3 fejezet g) pontjában.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A település közéletében a nők aktivitása magasabb, mint a férfiaké, kivételt képez a képviselő testületben betöltött hely, ahol a polgármester, az alpolgármester és az 5 képviselő között mindösszesen 1 nő foglal helyet. A Polgármesteri Hivatalban a jegyzővel együtt 11 női és 1 férfi dolgozó van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bízta, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez állami társadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni. Gyermekgondozást követően a munkaerőpiacra történő visszatérés az ország valamennyi településén jelenthet problémát a kismamáknak.

5.7 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

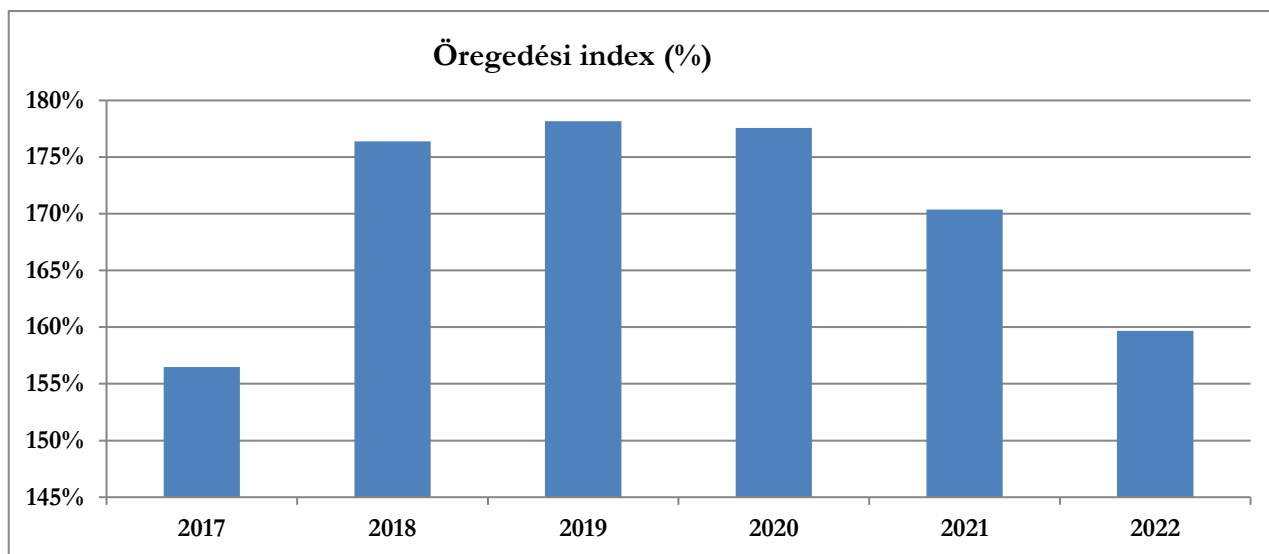
A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munka és magánélet összehangolásának nehézsége a munkahellyel rendelkező nők esetében	Családi szerepek, munka- és magánélet összehangolása
Magas a nők esetében a tartós munkanélküliség, hiányos, vagy alacsony a képzettségi szint, kevés a munkalehetőség.	A nők, különösen a kisgyermeket nevelő nők családi- és munkaerő-piaci helyzetének javítása, a nők munkába állását gátló tényezők feltérképezése, foglalkoztatást támogató szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése, a munkaerőpiacra történő belépésnél meglévő gátak (gyermekelhelyezéstől a tradicionális értékrendszerig) lebontásának elősegítése.
Elsősorban az idősebbek őrzik a hagyományokat.	Hagyományőrző tevékenység fenntartása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek, stb.)

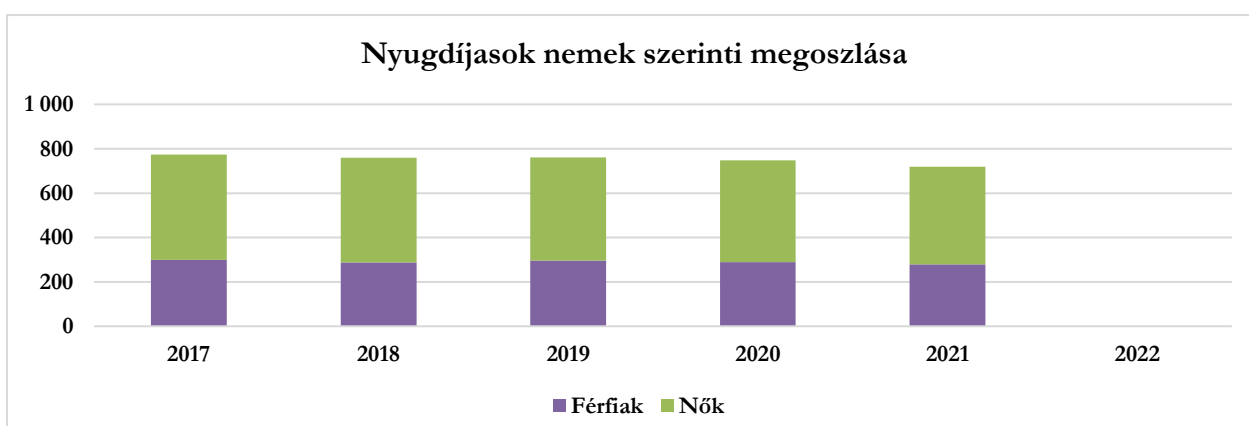
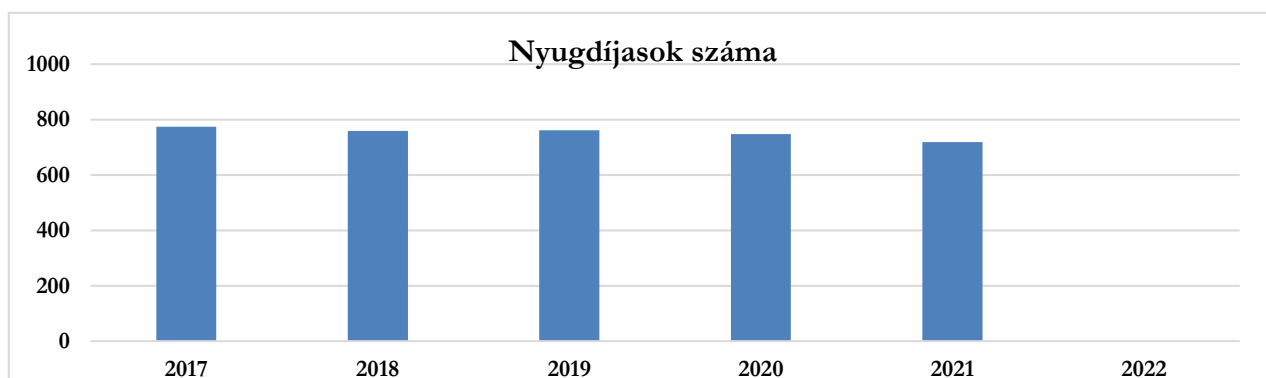
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	532	340	156,47%
2018	545	309	176,38%
2019	547	307	178,18%
2020	570	321	177,57%
2021	569	334	170,36%
2022	578	362	159,67%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

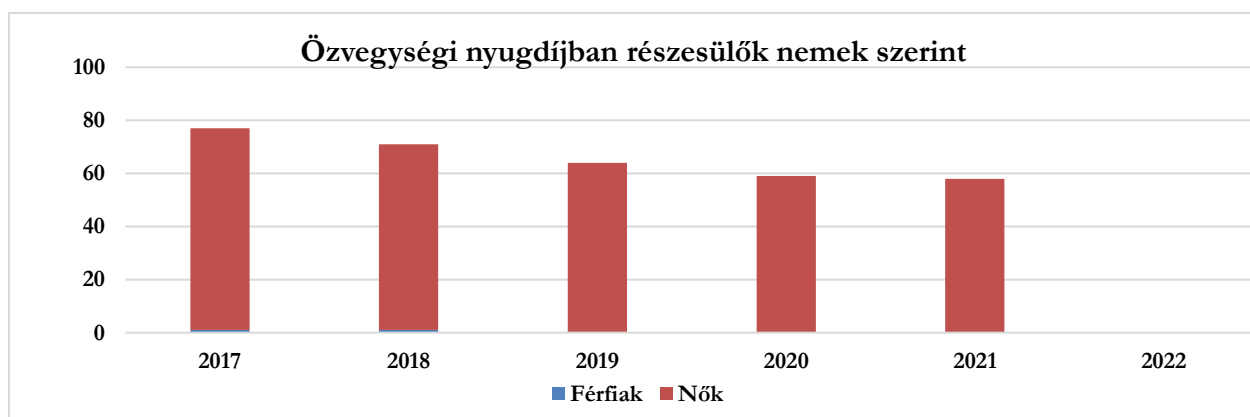
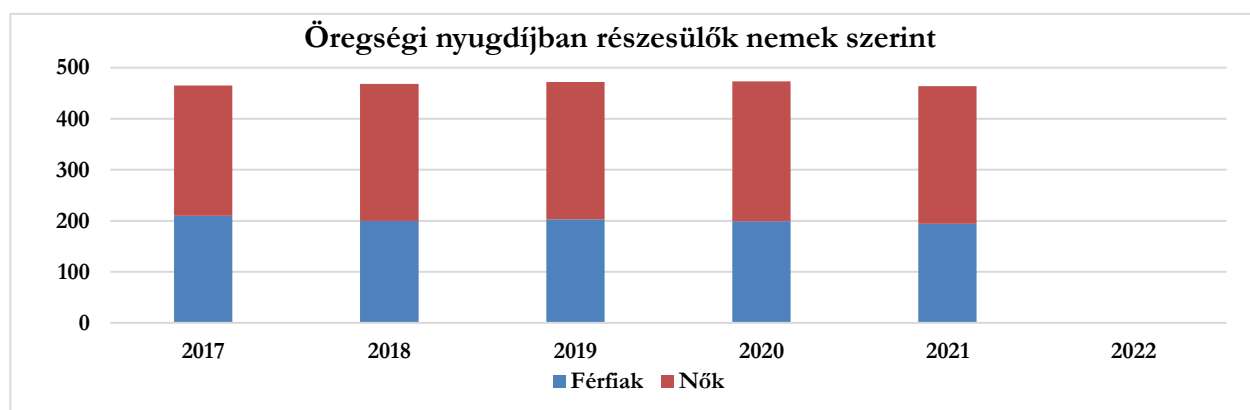
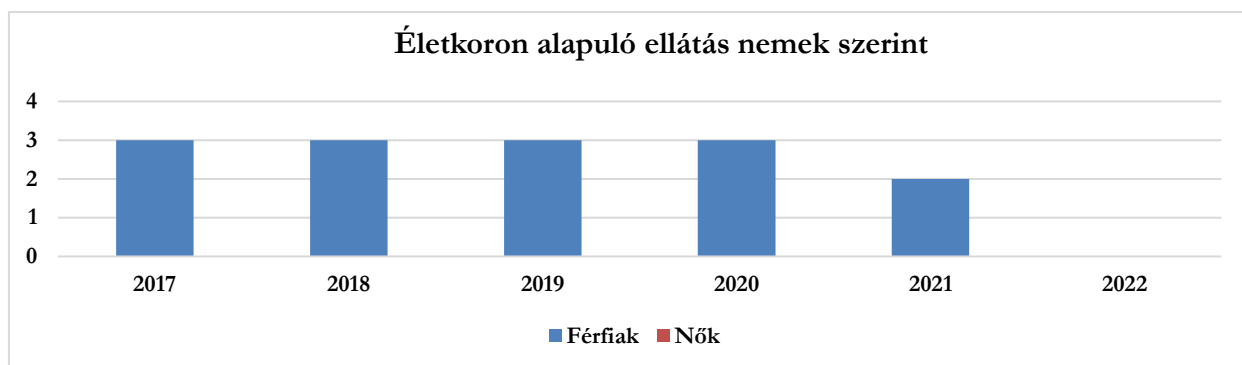
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	300	474	774
2018	288	471	759
2019	296	465	761
2020	289	459	748
2021	279	440	719
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	3	0	210	255	1	76	4
2018	3	0	200	268	1	70	3
2019	3	0	203	269	0	64	4
2020	3	0	199	274	0	59	4
2021	2	0	194	270	0	58	4
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	3

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

Az időskori demográfiai folyamat jellemzői: növekszik az idősök aránya, az átlagéletkor várhatóan nő, a nők élettartama lényegesen hosszabb. Az öregedési indexet vizsgálva megállapítható, hogy nem kedvező az index száz százalék feletti értéke, mely azt jelenti, hogy öregedő szerkezetű településről beszélünk. Ezekben az esetekben növekszik a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívás elé állítja az önkormányzatot. Az index jelentős romlása miatt a településen, hosszú távon az idősokkal kapcsolatos hátrányok lehetséges kiküszöbölésére törekedni kell. A település lakosságának 20,26 %-a idős korú és a 65 év feletti idős korosztály 63,15%-a nő. Mivel ez igen magas számadat, így mindenképpen meg kell vizsgálni, az időskorúak helyzetét, hiszen fontos, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, mely nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősokkal szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A társadalmak ilyen mértékű előregedése, amely szinte minden fejlett országot érint, jelentős kihívások elé állítja az egyes országok ellátórendszereit, legyen szó a speciális szükségletek kielégítéséről, a különböző általános szociális- és egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének biztosításáról, valamint a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának biztosításáról.

Mindezek mellett az előregedő társadalmak okozta kihívások kezelésén túl egyre nagyobb figyelem kell, hogy fordítódjon nem csupán a minimális szükségletek ellátására, de az aktív időskor minden szegmensének megteremtésére, az időskori aktivitás megőrzési lehetőségeinek biztosítására, az ezzel kapcsolatos információk biztosítására, valamint az ezzel összefüggő igény kialakítására.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) Idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresői száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	76	57	74	59	58	61
41-45 év (TS 042)	Fő	10	5	4	9	4	3
	%	13,16%	8,77%	5,41%	15,25%	6,90%	4,92%
46-50 év (TS 043)	Fő	11	3	3	3	5	2
	%	14,47%	5,26%	4,05%	5,08%	8,62%	3,28%
51-55 év (TS 044)	Fő	6	7	6	3	7	4
	%	7,89%	12,28%	8,11%	5,08%	12,07%	6,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	3	10	5	8	6
	%	11,84%	5,26%	13,51%	8,47%	13,79%	9,84%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8	16	12	14	16	24
	%	10,53%	28,07%	16,22%	23,73%	27,59%	39,34%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja a munkanélküliség problematikája, elhelyezkedési esélyük rosszabb, a létszámleépítés is hamarabb eléri ezen korosztályt. Településünk időskorú lakosságának túlnyomó többsége a nyugdíjszerű ellátásokból él, döntő többségüknek az ellátása a nyugdíjmelés következtében sem éri el minden esetben azt a szintet, amiből méltósággal megélhetnek. A magukat nehezen ellátó, illetve olyan idősök, akik nem tudnak magukról gondoskodni, a családjaikra szorulanak.

b) Tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottságának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősödők, idősök számos veszteséget élnek meg: a munkahelyi közösségből való kiszorulást, a társadalmi kapcsolatrendszer leépülését, az egészségi állapot megromlását. Az időskorban történő tanulás javítja az életminőséget, hozzájárul az aktív és sikeres idősödéshez, kitolja az egészségtromlás időpontját, segít megelőzni a demenciát és az elmagányosodást. A testi aktivitás javítja a lelkiállapotot, az aktív tanulás pedig egészségesebbé teszi a testet. A tanulás számos gátja mellett (szegénység, információ- és önbizalomhiány, immobilitás) meghatározó a digitális analfabetizmus, mint akadály. A koronavírus-járvány egyik hozadékaként számos tanulási lehetőség és információs forrás az online térbe került át, ezáltal drasztikusan elmélyült és kiszélesedett a szakadék a digitális térben jól navigáló és eligazodni képtelen idősök között (PMJV Időügyi Konceptió, 2022).

Az egész társadalom számára fontos cél, hogy az időskorúak ne veszítsék el önállóságukat, ne szigetelődjenek el, hanem továbbra is a szűkebb-tágabb közösség hasznos tagjának érezzék magukat.

A minden korosztály számára élhető társadalom egyik alapköve a generációk közötti kapcsolattartás erősítése, s ezzel párhuzamosan a nemzedékek közötti feszültség csökkentése. A Nemzeti Időügyi Stratégia (NIS) társadalomképének alapja, hogy minden korcsoportnak megfelelő esélye legyen teljes értékű aktív és méltó életre, az élet utolsó szakaszának humánus befejezésére.

c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősök foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár a vonatkozó jogszabályok tiltják az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45-50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Unió állampolgárok.

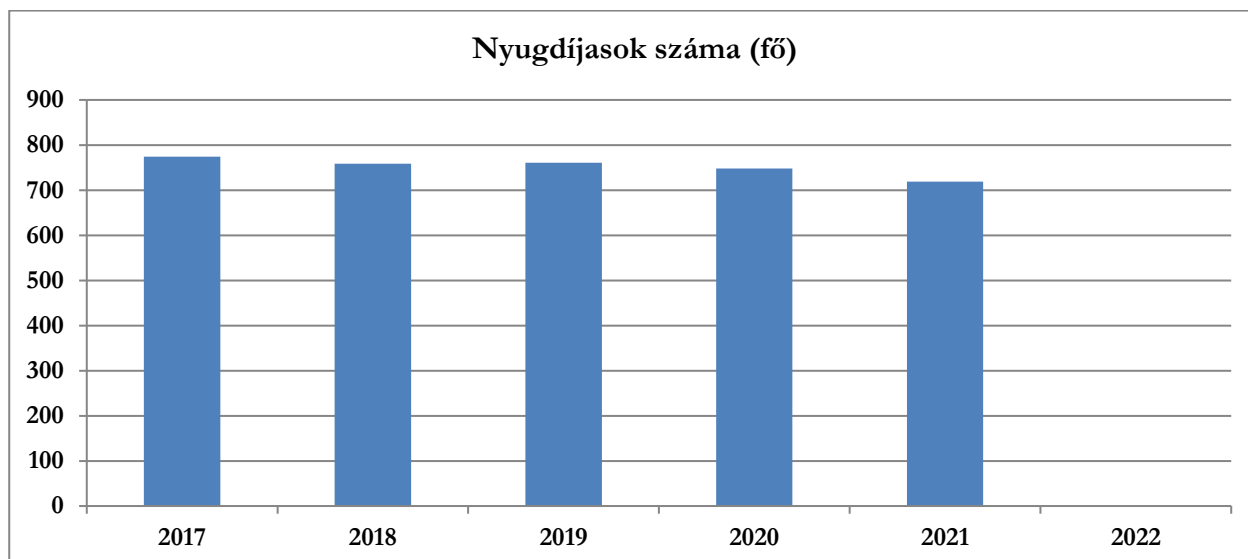
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Meggyezzik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
----	--	--	------------------

2017	300	474	774
2018	288	471	759
2019	296	465	761
2020	289	459	748
2021	279	440	719
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

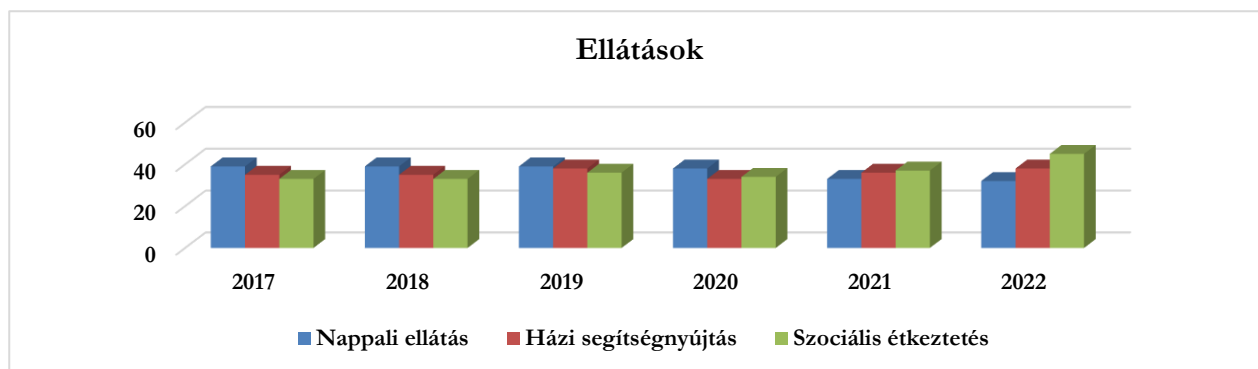
a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idős embereknek az életkorból fakadó egészségügyi problémái különösen indokolják, hogy számukra kiemelten biztosított legyen az egészségügyi, ápoló-gondozó ellátásokhoz való hozzáférés. Az idősök szolgáltatásokhoz való hozzáférést, különösen a gyógyászati segédeszközökkel való közlekedést nagymértékben befolyásolja az épített környezet akadálymentessége. Településünkön a közszolgáltatásokhoz, egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosított az idősebb korosztály számára is. A településen két háziorvosi praxis működik. Szakrendelés igénybevételére a 15 km-re fekvő Csongrádon, kórházi ellátás igénybevételére a 25 km-re fekvő Szentesen van lehetőség. Az idősök egészségi állapotuk és koruk miatt szívesen veszik igénybe a házi szociális gondozást, melynek során otthonukban keresik fel a gondozók az idős, segítséggel könnyebben boldoguló embereket és segítenek nekik a mindennapi teendőik ellátásában, de ugyanakkor az érintettek szívesen veszik igénybe a nappali ellátás adta lehetőségeket, az intézmény felújítása után kialakított közösségi terek színes programok megtartását teszik lehetővé számukra. Az érintettek zöme tájékozott a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	532	39	35	33

2018	545	39	35	33
2019	547	39	38	36
2020	570	38	33	34
2021	569	33	36	37
2022	578	32	38	45

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Alapszolgáltatások, szakosított ellátási formák

Fenti témakör részletezve a 2.2 fejezetben.

Az Alsó-Tisza-menti Önkormányzati Társulás által fenntartott szociális- és gyermekjóléti intézmények:

- **Remény Szociális Alapszolgáltató Központ** (6647 Csanytelek, Kossuth u. 39.) és Telephelye (6647 Csanytelek, Baross Gábor u. 2.)
- **Gondozási Központ Rózsafüzér Szociális Otthon** (6646 Tömörkény, Ifjúság u. 8.) és Telephelyei (6646 Tömörkény, Szabadság tér 1., 6646 Tömörkény, Petőfi u. 9/a)
- **Esély Szociális és Gyermekjóléti Alapellátási Központ** (6640 Csongrád, Kossuth tér 7.) és Telephelyei:

Sorszám	Telephely megnevezése	Telephely címe
1.	I. számú Alapellátási Központ	6640 Csongrád, Gr. Apponyi A. u. 5.
2.	II. számú Alapellátási Központ	6640 Csongrád, Fő u. 64.
3.	III. számú Alapellátási Központ	6640 Csongrád, Bokros u. 29.
4.	Fogyatékosok Nappali Intézménye	6640 Csongrád, Síp u. 3.
5.	Gyermekek Átmeneti Otthona	6640 Csongrád, Széchenyi u. 29.

Szociális alapszolgáltatások

- **Étkeztetés:** Csanytelek község, Csongrád város, Felgyő község, Tömörkény község közigazgatási területére;

- **Házi segítségnyújtás:** Csanytelek község, Csongrád város, Felgyő község, Tömörkény község közigazgatási területére;
- **Családsegítés:** Csanytelek község, Csongrád város, Felgyő község, Tömörkény község közigazgatási területére;

Nappali ellátás

- **Idősek nappali ellátása:** Csongrád város, Csanytelek község, Tömörkény község közigazgatási területére;
- **Demens személyek nappali ellátása:** Csongrád város közigazgatási területére;
- **Fogyatékos személyek nappali intézményi ellátása:** Csongrád város, Felgyő község, Csanytelek község, Tömörkény község közigazgatási területére;

Támogató szolgáltatás

- Csongrád város, Felgyő község, Csanytelek község, Tömörkény község közigazgatási területére;

Pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátásai

- Csongrád város, Felgyő község, Csanytelek község, Tömörkény község közigazgatási területére;

Személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátásként ápolást, gondozást nyújtó intézmények idősek otthona

- **a Remény Szociális Alapszolgáltató Központ** egész Csongrád megye közigazgatási területén;
- **a Gondozási Központ Rózsafüzér Szociális Otthon** általi ellátása Csongrád és Bács-Kiskun megye közigazgatási területén igénybe vett szakosított ellátásra terjed ki.

Hatálya:

Gyermekjóléti szolgáltatás esetén

- Csanytelek Község, Csongrád Város, Felgyő Község, Tömörkény Községlakóira;

Gyermekek átmeneti gondozása esetén

- Csanytelek Község, Csongrád Város, Felgyő Község, Tömörkény Község lakóira;
- lakóira terjed ki.

Településünk Idősek Klubja (Tükörszalón)

Tükör - önmagunk számára és mások számára, melyet torzításmentesnek képzelünk, középpontban az egyenlő esélyek lehetőségével és az emberi méltóság tiszteletben tartásával.

SZALON - közösségi lét, a társasági élet színtere.

T - találkozások (generációk, kultúrák)

Ü - üzenet (múlt, jelen, jövő, hagyományok, értékek átmentése)

K - kreativitás (programok, foglalkoztatás, új munkamódszerek)

Ö - öröm (mosoly, elégedettség, szeretet)

R - regeneráció (stressz oldás)

Az idősek Klubja az alábbi szolgáltatások biztosítja:

- reggeli, ebéd, vacsora,
- mosási, vasalási, tisztálkodási lehetőség,
- tanácsadások, felvilágosító előadások,
- egészségügyi szolgáltatások,
- érdekvédelem, érdekképviselési Fórum, ellátott-jogi képviselő,
- kulturális programok, fizikai, szellemi, szórakoztató foglalkozások.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősek többségének a kultúrára, szórakozásra már nagyon kevés pénz jut, az egyre növekvő rezsiköltségek, gyógyszerkiadások miatt nemigen gondolnak szórakozásra. Igyekeznek kihasználni a Nyugdíjas Klub adta lehetőségeket, ahol ingyenesen vagy nagyon kedvezményesen jutnak kulturális és szórakozási lehetőséghez. A közszolgáltatások info-kommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol elérhetőek a friss hírek, információk.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai képességeinek fejlesztése elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általánosságban véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. Ezért szükséges, hogy a lehető legszélesebb körű pályázatokat és képzéseket írjanak ki az érintett korcsoport számára. Az elmúlt évek tapasztalata alapján az idősek idegenkedése az informatikától csökkent, egyre többen napi szinten használják az okoskészülékeket a mindennapi tevékenységük segítésére, információszerzésre, kapcsolattartásra, szórakozásra.

d) generációk közötti programok

Településünk időseinek esélyegyenlőségét hivatott segíteni a generációk közötti szolidaritás és kapcsolat javítása, melynek egyik legfontosabb eszközét az egyes generációk közös részvételével megvalósuló programok jelentik. Az ilyen jellegű programok, események, rendezvények elsődleges célja a lakosság korcsoportjai közötti kapcsolatépítés lehetővé tétele és az együttműködés javítása, amely egyben hozzájárul az idősek társadalmi részvételének erősítéséhez is. Településünk kiemelt figyelmet fordít a generációk közötti programok megvalósítására, melyek számos terület vonatkozásában jelen vannak település életében mind az önkormányzati intézmények, mind pedig a civil szervezetek szerepvállalásának köszönhetően. A generációk közötti programokra lehetőséget ad tavasszal a farsang, az anyák napja, a nőnap, nyáron a Falunap, ősszel a szürethez kapcsolódó szüreti felvonulás, az idősek napja, valamint télen az Adventi gyertyagyújtás időszaka. Ezeken a rendezvényeken a legkisebbektől kezdve a legnagyobbakig képviseltetik magukat településünk lakói. Az óvodások, az iskolások, a Kék Nefejejs Népdkör tagjai, a Nyugdíjas Klub tagjai és az Őszikék Nyugdíjas Klub tagjai műsoraikkal színesítik a rendezvényeket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Feladatként jelentkezik az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmoszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, amelyek lehetőségek biztosítanak az egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint az egészség megőrzéséhez.

Az idősek biztonságának további meghatározó eleme az otthonuk védelme, a lakásbetörések megelőzése, a 60 év felettiek áldozattá válásának elkerülése. Az idős állampolgárok a bűnelkövetések szempontjából fokozott veszélynek kitett csoport.

Az időseket az 1996. szeptemberében alakult Csanyteleki Nyugdíjas Egyesület, a 2020. márciusában alakult Ószikék Nyugdíjas Egyesület és az immáron 20 éves Kék Nefelejcs Népdalkör fogja össze.

Az Egyesületek tevékenysége a hagyományok ápolása, kulturális igények kielégítése mellett a nyugdíjas lét minél teljesebb, tudatosabb megéléséért munkálkodik. A településen igen aktív nyugdíjas élet folyik, az Egyesületek színes életet élnek, tagjai az elmúlt évek során több alkalommal vettek részt színházlátogatáson, múzeumi kiállításon, közművelődési intézmény rendezvényén, strandfürdőzéseken, saját maguk által valamint más települések klubjai által szervezett rendezvényeken, ahol lehetőség adódik a nyugdíjas csoportokkal való megismerkedésre, tapasztalat cserére. Az Egyesületek tagjaira mindig lehet számítani a településen megrendezésre kerülő rendezvények során, rendszeresen fellépnek különböző műsorokkal, nagy tetszést aratva minden korosztály számára. Az Ószikék Nyugdíjas Egyesületen belül működő Kék Nefelejcs Népdalkör megyei szinten is elismert eredményeket ért már el.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály.	Polgárőrség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége. Az áldozattá válás megelőzését szolgáló ismeretek terjesztése, figyelemkeltő felhívás a fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, az ismeretterjesztő anyagok minél szélesebb körben történő eljuttatása.
Az idősek számának növekedésével és az egészségügyi állapot általános romlásával együtt folyamatosan nő az ellátásra szoruló idősek száma.	Alkalmoszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása. Fontos elérni, hogy a kórképpel élők minél tovább biztonságban tudják élni önálló életüket.
Az időskorú lakosság elszigetelődésének veszélye, elmagányosodás jelenléte egy kisebb rétegnél	Rendszeres tájékoztatás a programokról több kommunikációs csatornán keresztül az életkornak megfelelő ajánlásokkal. A programokra való eljutásuk segítségével a jelenléti arány fokozása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy aki érzékszervi így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív

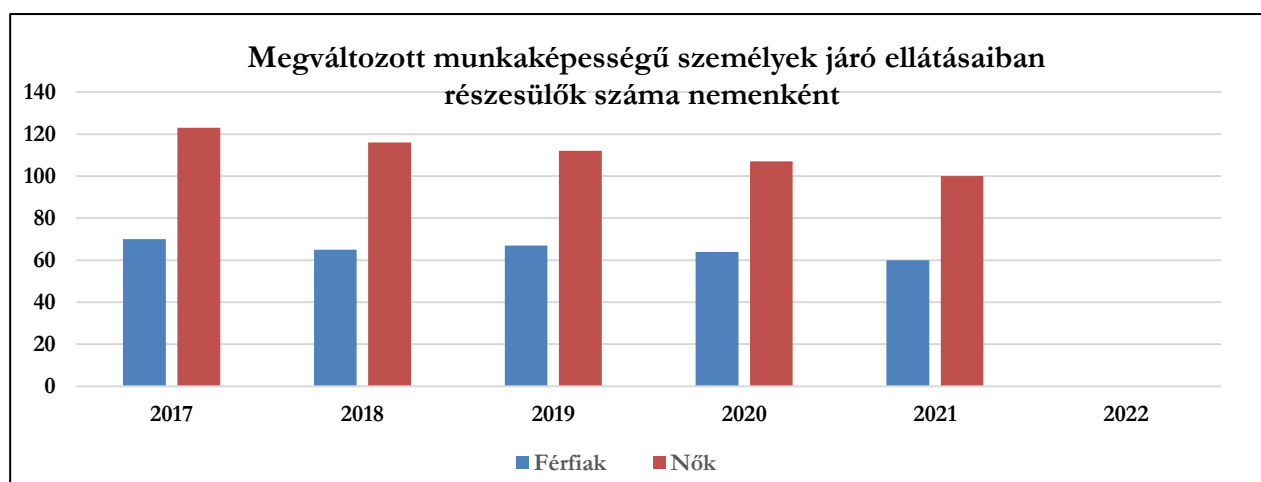
Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. Az Európai Bizottság 2021. március 3-án adta ki a fogyatékossgal élők jogairól szóló stratégiáját (Union of Equality: Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030), mely a következő tíz évre vonatkozóan (2021-2030) ambiciózus módon az elfogadó társadalmak kialakítására ösztönzi a tagállamokat.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	70	123	193
2018	65	116	181
2019	67	112	179
2020	64	107	171
2021	60	100	160
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0

2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A 2001. évi népszámlálás a korábbi censzusok módszertanát követte és az orvosi modellre alapozva, a fogyatékosagra és annak típusára kérdezett, valamint a nemzetközi gyakorlattól eltérő osztályozást alkalmazva hibásan kihagyott, illetve beemelt egyes csoportokat (pszicho-szociális fogyatékosággal élő személyek, siketnémák) a vizsgálati körbe. A 2011. évi népszámlálás ehhez képest kibővítette az osztályozási kategóriák körét és az orvosi modell megtartása mellett, a szociális modell mentén arra is figyelmet fordított, hogy milyen tevékenységek ellátásában tartja akadályozottnak magát az érintett személy, közelítve így a kérdéskör komplex értelmezéséhez és megfelelőbb mérhetőségéhez.

Emellett fontos előre lépésként értékelhető, hogy befogadóbb fogyatékoság-típus kategóriák kerültek meghatározásra, így önálló kategóriaként jelenhetett meg az autizmus, a siketvaktság, a mentális sérültség, valamint a beszéd fogyatékoság, illetve kiterjedt az adatfelvétel a súlyos belszeri fogyatékosággal élő személyekre is (KSH, 2015). Időben közelebbi átfogó adatokat a 2011-es népszámlálással azonos módszertani alapokkal dolgozó 2016-os mikrocenzus biztosít számunkra, mely nem csupán a komplex mérési szempont továbbvitelét valósította meg, de a módszertani egyezés okán 226 lehetővé teszi az időbeli változások, tendenciák vizsgálatát is (KSH, 2018). A 2011-es népszámlálás adatai szerint Magyarországon a mérés időpontjában 491 ezer fő jelezte, hogy valamilyen fogyatékosága van, mely létszám a mikrocenzus adataiban alacsonyabb mértékkel szerepel, ekkor 83 ezer fővel kevesebben, 408 ezren vallották magukat fogyatékosággal élőknek, így míg 2011-ben a célcsoport a lakosság 6,2%-át jelentette, addig 2016-ban már csupán 4,3%-os volt aránya a társadalomban. A számszerű visszaesés, amely a statisztikában látható, nem azonos módon érintette az egyes csoportokat, a vizsgált népességen belül azonban továbbra is a mozgáskorlátozottak száma a legmeghatározóbb (Forrás: KSH, 2018).

a) fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezmény kimondja, hogy a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát - lehetőség szerint - biztosítani kell. Az aktív korú fogyatékosággal élő személyek munkavállalási esélyei lényegesen rosszabbak a népesség többi részéhez képest. Egyfelől direkt hátrányt szenvednek el a nyílt munkaerőpiacon, másrészt pedig a védett, illetve az atipikus foglalkoztatás lehetőségei vagy ki sem épültek, vagy pedig a létezők is lényegesen beszűkültek. A fogyatékkal élőkkel vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. A foglalkoztatásukat nehezítik a széleskörű fogyatékosági típusok és fokozatok. A különböző fogyatékosági típusok más-más lehetőségeket és igényeket generálnak mind a munkavállaló, mind a munkaadó részéről. Településünkön nincs mód védett foglalkoztatásra, és a közfoglalkoztatás keretén belül sem alkalmazunk fogyatékkal élő személyt.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzathoz és az egyenlő Bánásmód Hatósághoz sem érkezett megkeresés olyan ügyben, amikor hátrányos megkülönböztetés érte volna a foglalkoztatás vagy egyéb más területen a fogyatékkal élő személyt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékosággal élő személyek valamilyen módon történő gondozását ellátó alapszolgáltatási intézmények relatíve megfelelően elérhetőek a célcsoport tagjai számára.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátásai, kedvezményei

Az elmúlt évtizedben elért eredmények ellenére a fogyatékosággal élő személyek még mindig jelentős akadályokkal szembesülnek az élet számos területén, illetve jobban ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának, mint a többségi társadalom tagjai, különösen fontosak tehát a célcsoport számára biztosított ellátások, legyen szó akár pénzübeli, akár természetbeni segítségnyújtási formákról. Jövedelmi helyzetük lényegesen törékenyebb, mint a nem fogyatékosággal élő társaiké, egyrészt a plusz kiadások (pl. gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, speciális fejlesztő foglalkozások költségei, utazási költségek stb.), másrészt a jövedelemszerző tevékenység nehezítettsége vagy lehetetlenné válása rendkívül nehéz helyzetbe hoznak számos fogyatékosággal élő felnőttet, illetve ilyen gyermeket nevelő családot (Forrás: KSH, 2015).

A fogyatékkal élők eltérő típusú pénzübeli és természetbeni ellátásokban részesülnek, melyek többségét a Magyar Államkincstárnál igénylik a jogosultak. Többszöri ellátásként vakok személyi járadéka kerülhet megállapításra, illetve adókedvezmények. A Csongrádi Járási Hivatalnál parkolási igazolványt tudnak igényelni.

A mozgáskorlátozottak gépkocsi vásárláshoz történő pénzübeli támogatást új, használt jármű vételére, illetve meglévő átalakítására a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal nyújt az igénylő kérelme alapján.

Településünkön 2021. évben 160 fő részesült a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások valamelyikében, mely létszám egy néhány éve tartó folyamatos csökkenés eredményeként jött létre. A csökkenés nem feltétlenül csupán a célcsoport létszámában bekövetkezett változásokat mutatja, de leképezi az utóbbi években a juttatások szabályozásával kapcsolatban bekövetkezett változásokat is.

7.2 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

A célcsoport számára biztosítható ellátások elérhetősége a fejezet egyéb részeiben már bemutatásra került, a rehabilitációs ellátások igénybevételének lehetőségeiről pedig a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. 248. törvény rendelkezik.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak a liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgásérült emberek túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek és egészségügyi intézmények akadálymentesítése még nem 100%-os, de kialakításuk folyamatos. Az önkormányzat felelősségi körébe tartozó közszolgáltatásokat nyújtó épületek akadálymentesítés szintén nem 100%-os, kialakításuk folyamatos.

c) a közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatások info-kommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol elérhetőek a friss hírek, információk. Az egészségügyi ellátáshoz, közszolgáltatáshoz, alapszolgáltatáshoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés biztosított a fogyatékosok számára is. A településen két háziorvosi praxis működik. Szakrendelés igénybevételére a 25 km-re fekvő Csongrádon, kórházi ellátás igénybevételére a 35 km-re fekvő Szentesen van lehetőség. A településen működő üzletek nagyrészt könnyen megközelíthető földszinti épületek, a közintézmények az előző pontban részletezettek szerint részben akadálymentesítettek.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkáltatók az akadálymentesítés költségeit kevésbé szívesen finanszírozzák önerőből, gyakran nincsenek megfelelően stabil gazdasági helyzetben ahhoz, hogy erre nagyobb mértékű saját forrásokat áldozzanak, így a munkakörnyezetek esetleges akadálymentesítése valamilyen támogatás terhére történik csak meg.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. A közösségi közlekedés során hallássérültek, a vakok és gyengénlátók számára akadálymentesítés szükséges ahhoz, hogy a közlekedési információkhoz hozzáférjenek.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl.: speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye)

Településünkön elérhető a családsegítés, az étkeztetés és házi segítségnyújtás. A település méretéből adódóan a fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek helyi ellátása, valamint a fogyatékos emberek szociális szakellátása helyben nem megoldott, a fogyatékos személyekkel legközelebb a csongrádi székhelyű Szociális Ellátások Intézménye támogató szolgáltatása és fogyatékos személyek nappali ellátása foglalkozik. A szolgáltatás ellátási területe: Csongrád, Felgyő, Tömörkény, Csanytelek.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Korábbi fejezetekben és jelen fejezet kifejtése során számos olyan szolgáltatás és támogatás került áttekintésre, melynek célja a fogyatékosokkal élők életminőségének javítása, hátrányaik kezelése.

7.4 Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A közösségi programokon való részvétel biztosított.

7.5 A fogyatékosokkal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékosokkal élő személyek életminőségét számos dimenzió befolyásolja a lokalitás szintjén, melyek közül számos szegmens bemutatásra került a fenti fejezetekben, kezdve a közszolgáltatások igénybevételének nehézségeitől, egészen a közösségi közlekedésben való részvétel akadályozottságáig. Az egyes nehézségek a fogyatékosok típusa szerint eltérő módon érinthetik a célcsoport tagjait, melyek eltérő válaszokat és beavatkozásokat igényelnek. Közlekedésük szempontjából a járdák felújítása egy nagyon fontos feladat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítettség, elsősorban az épített környezet tekintetében, valamint az akadálymentesítési megoldások alacsony hatékonysága.	Pályázati lehetőségeket kihasználva az önkormányzat tulajdonában lévő épületek akadálymentesítése. Fizikai környezet akadályainak megszüntetése. Akadálymentesítés állapotának folyamatos felülvizsgálata, hiányosságok kiszűrése és orvoslása szakértők bevonásával.
Közösségi közlekedéshez, közösségi élet gyakorlásához, szűrővizsgálatukhoz hozzáférésük akadályozott.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban bekapcsolódhassanak a közösségi életbe, programokba, prevenciók szolgáltatásokba.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Különböző ismérvekkel rendelkező társadalmi csoportoknak, közösségeknek kevés az együttes programok száma	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot. Tojás-keresés, falunap,

	főzőverseny, járási-kistérségi horgászverseny, adventi ünnepek
Rászoruló, mélyszegénységben élők támogatása	A Belügyminisztérium által évről-évre meghirdetett szociális tüzelőanyag-pályázatra minden alkalommal sikeresen pályázunk.
Települések közötti kerékpárút tervezése és létesítése	Pályázati forrásból a megvalósítás érdekében.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7 pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Az Önkormányzat a szektorok közötti partnerség jegyében minden évben forrást biztosít az illetékességi területén működő civil szervezetek számára. E civil szervezetek megközelítőleg lefedik a település népességi rétegződését, mint az ifjúság, sportolók, horgászok-vadászok, hagyományőrzők, nagycsaládosok, nyugdíjasok.

Jelentőségük és jelenlétük hangsúlyos a közösségerősítés és fejlesztés terén. Még eredményesebb társadalmi szerepvállalást eredményezne az összefogásuk és a helyi lakosság bevonása, motiválása egy-egy közösségi cél elérése érdekében. Adatszolgáltatás nincs a civil szervezetekkel közösen elért eredmények kimutatásáról. A civil szervezetek esélyegyenlőségi tevékenysége kiterjed minden esélyegyenlőségi célcsoportra, az általános kapcsolattartástól a közös programok szervezése, szellemi - dologi támogatások, az alapvető közszolgáltatásokban lehetséges támogató szolgáltatások köréig.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

A civil szervezetek társadalmi szerepei egyszerre szólnak az egyéni szabadságnak, a személyiség kiteljesedésének a támogatásáról, ugyanakkor a társadalmi integráló hatásról, a közösségi lét erősítéséről, fejlesztéséről. A településen a korábbi fejezetekben bemutatott civil szervezetek működnek, amelyek összefogják a helyi lakosokat és programjukkal segítik a közösségi életet.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

A témakör a Helyi Esélyegyenlőségi Program korábbi fejezeteiben került részletes bemutatásra került.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A települési önkormányzattal szorosan együttműködve a roma nemzetiségi önkormányzat esélyegyenlőségi, érdekérvényesítése feladatokat lát el.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek esélyegyenlőséggel és célcsoportokkal kapcsolatos tevékenysége részletes bemutatásra került a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése című alfejezetben.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

For-profit szereplők nem vesznek részt az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába

A HEP elkészítése, illetve a következtetések levonásának áttekintése közösen. A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A HEP nyilvános, azt Önkormányzatunk honlapján (www.csanytelek.hu) közzétesszük.

b) az a) pont szerinti szervezetek és lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP fórumot

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadása előtt valamint az abban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre. A HEP jogszabály szerinti kétevenkénti felülvizsgálata alkalmával amennyiben szükséges, akkor a HEP Fórum javaslatot tesz a HEP módosítására. A lakosság egyrészt a fenti szervezeteken keresztül, másrészt elektronikusan, írásban vagy személyesen közvetlenül az Önkormányzat által kinevezett felelős személynek adhatja be a Programmal kapcsolatos észrevételeit. A Polgármesteri Hivatal épülete ad helyet a HEP Fórum megtartására. A Fórum üléseit a polgármester hívja össze, a jegyző, illetve a szervezetek vezetői mindig kapnak meghívást azok mellett, akik a szervezetek képviselőiként delegálva vannak a HEP Fórumba.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzat HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP-IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkanélküliség emelkedése, munkaerőpiaci hátrány, elhelyezkedési nehézségek, munkavállalási aktivitás alacsony, alacsony iskolázottság, motiváltság hiánya	Közfoglalkoztatás, Start Munkaprogram további fenntartása. Helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, álláskeresési tanácsadás, motivációs tréning.
	A mélyszegénységben élő emberek egészségi állapota fejlesztésre szorul, települési szintű, országos átlagnál magasabb arányú megbetegedési típusok (daganatos, keringési- és érrendszeri megbetegedések).	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett hátrányos helyzetű lakosság hangsúlyosabb bevonása, tudatosítva az egészségtudatos életmódra nevelést.

	Az egyén- és család nem megfelelő életvitelének rossz hatása önmaguk és családja helyzetére.	Csoportos prevenció- és korrekciós programok.
Gyermekek	A GYES-en, GYED-en lévő kismamák sokat vannak egyedül a gyermekeikkel, sok esetben a közelükben nincs hasonló korú gyermeket nevelő család, és nincs nyugdíjas nagyszülő sem, így nehezen tudnak társadalmi kapcsolatokat építeni.	A GYES-en, GYED-en lévő kismamák társadalmi kapcsolódásának és a gyermekek közösségi életre nevelésének segítése
	Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei	Az oktatási-nevelési intézmények részéről jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruhagyűjtés, adományozás- és csere-bere akciók szervezése.
	Sok rászoruló gyermek, fiatal számára nem biztosított a szabadidő és a nyári szünidő hasznos eltöltésének lehetősége	Közterületen céltalan csoportosulás visszaszorítása, gyermekeknek, fiataloknak szóló szabadidős, nyári szünidős programok szervezése.
Idősek	Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály	Polgárőrség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége. Az áldozattá válás megelőzését szolgáló ismeretek terjesztése, figyelemfelkeltő felhívás a fokozottan veszélyeztetett bűncselekmények jellegére, az ismeretterjesztő anyagok minél szélesebb körben történő eljuttatása.
	Az idősek számának növekedésével és az egészségügyi állapot általános romlásával együtt folyamatosan nő az ellátásra szoruló idősek száma	Alkalomszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása. Fontos elérni, hogy a kórképpel élők minél tovább biztonságban tudják élni önálló életüket.
	Az időskorú lakosság elszigetelődésének veszélye, elmagányosodás jelenléte egy kisebb rétegnél.	Rendszeres tájékoztatás a programokról több kommunikációs csatornán keresztül az életkornak megfelelő ajánlásokkal. A programokra való eljutásuk

		segítésével a jelenléti arány fokozása.
Nők	Munka és magánélet összehangolásának nehézsége a munkahellyel rendelkező nők esetében.	Családi szerepek, munka- és magánélet összehangolása.
	Magas a nők esetében a tartós munkanélküliség, hiányos, vagy alacsony a képzettségi szint, kevés a munkalehetőség.	A nők, különösen a kisgyermeket nevelő nők családi- és munkaerő-piaci helyzetének javítása, a nők munkába állását gátló tényezők feltérképezése, foglalkoztatást támogató szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése, a munkaerő-piacra történő belépésnél meglévő gátak lebontásának elősegítése.
	Elsősorban az idősebbek őrzik a hagyományokat.	Hagyományőrző tevékenység fenntartása.
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítettség, elsősorban az épített környezet tekintetében, valamint az akadálymentesítési megoldások alacsony hatékonysága.	Pályázati lehetőségeket kihasználva az önkormányzat tulajdonában lévő épületek akadálymentesítése. Fizikai környezet akadályainak megszüntetése. Akadálymentesítés állapotának folyamatos felülvizsgálata, hiányosságok kiszűrése és orvoslása szakértők bevonásával.
	Közösségi közlekedéshez, közösségi élet gyakorlásához, szűrővizsgálathoz való hozzáférésük akadályozott.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban bekapcsolódhassanak a közösségi életbe, programokba, prevenciós szolgáltatásokba.
Több célcsoportot érintő,	Különböző ismérvekkel rendelkező társadalmi csoportoknak, közösségeknek kevés az együttes programok száma.	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot. Tojás-keresés, falunap, főzőverseny,

településszint megállapítás		járási-kistérségi horgászverseny, adventi ünnepségek.
	Rászorulóknak, mélyszegénységben élők támogatása.	A Belügyminisztérium által évről-évre meghirdetett szociális tüzelőanyag-pályázatra minden alkalommal sikeresen pályázunk.
	Települések közötti kerékpárút tervezése és létesítése.	Pályázati forrásból a megvalósítás érdekében.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége továbbra is biztosított, a szolgáltatásokhoz való hozzájutás, az oktatás, az egészségügy, a kultúra területén.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei javuljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférését, sportolását, egészségét, fejlesztését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életkörülményeire, egészségi állapotára, biztosítjuk a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az arra rászorulóknak részére pedig legyenek elérhetőek a méltósággal viselt öregséghez szükséges ellátási formák.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenjogúsághoz fűződő jogok elismerését, a nők elleni erőszak elutasítását, a munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetésének elősegítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők a fogyatékkal élők életére, munkába állásuk segítésére, a programokon való akadálymentes környezet elősegítésére, egészségi állapotukra.

Fontosnak tartjuk továbbá Csanytelek lakossága számára a magasabb életszínvonal, jobb életminőség biztosítását, amit a település versenyképességének jelentős növelésével szándékozunk elérni, ahol a fenntartható fejlődés keretei között elérhető gazdasági növekedés által biztosított színvonalasabb foglalkoztatottságot és magasabb munkajövedelmeket tekinthetjük a társadalmi fejlődés egyik biztos alapjának.

Csanytelek Község Önkormányzata az:

- egészséges lakókörnyezetek érdekében,
- a környezetvédelem- és környezettudatos magatartás gyakorlása érdekében,
- a települési infrastruktúra hiánypótlásával- és fejlesztésével,
- külterületi szilárd burkolatú úthálózat kiépítések, meglévő burkolt szakaszok folyamatos felújításával,
- külterületi földutak karbantartásával,
- felszíni vízelvezető rendszer fejlesztésével, felújításával, bővítésével,
- településkép, tájérték megőrzésével összefüggő fejlesztésekkel,
- kerékpárút szakaszok bővítésével,
- sportlétesítmények fejlesztésével,

az összes esélyegyenlőségi célcsoportot tekintve hozzájárul életminőségük javításához, az egészséges lakókörnyezetük fenntarthatóságához, valamint az infrastruktúra hátrányok csökkentéséhez.

Hosszú távú célkitűzés a település szennyvízelvezetésének és csatornázásának teljes körű (100%-os) megvalósítása, mely megvalósítás koherens a Települési Fejlesztési Konceptióval, a Polgármesteri Gazdasági Programmal, a Csongrád Megyei Közgyűlés Fejlesztési Tervével.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

0. Településszintű probléma

A	Intézkedés címe:	Komplex program szervezése
B	Feltárt probléma megnevezése	Különböző ismérvekkel rendelkező társadalmi csoportoknak, közösségeknek kevés az együttes programok száma
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági program, költségvetés
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot. Tojáskeresés, falunap, főzőverseny, járási-kistérségi horgászverseny, adventi ünnepségek.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester

H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ív
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán, pénzügyi, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	önkormányzati költségvetés, pályázati forrás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Felgyő, Tömörkény

0. Településszintű probléma

A	Intézkedés címe:	Szociális tűzifa támogatás
B	Feltárt probléma megnevezése	A téli tüzelővel nem rendelkező hátrányos helyzetűek száma magas a településen.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A téli hideg enyhítése a rászorulóknak lakásában.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete szociális tüzelőanyag jogosultságról szóló hatályos rendelete
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kérelemre induló eljárásban, polgármesteri döntéssel a tüzelőanyag rászorultak közötti szétosztása és kiszállítása a fűtési idényen belül.

G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31.(hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A téli hideg enyhítése a rászoruló lakásában, szociális biztonság erősödése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán, pénzügyi, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	a határidő folyamatossága
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

0. Településszintű probléma

A	Intézkedés címe:	Települések közötti kerékpárút tervezése és létesítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Ópusztaszer-Baks-Csanytelek-Felgyő-Tömörkény települések között a biztonságos kerékpáros közlekedés biztosítása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A települések közötti biztonságos kerékpáros közlekedés, munkába járás, sportolás lehetőségének elősegítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, Top-Plusz - 1.2.1-21-CS1-2022-00018
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A települések közötti biztonságos kerékpáros közlekedés, sportolás lehetőségének elősegítése, tervezés, pályázati és önerő biztosítása.

G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	kerékpárút hossza, igénybe vevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán, pályázati és pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	kerékpárút karbantartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	konzorciumi együttműködés

1. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása
B	Feltárt probléma megnevezése	Munkanélküliség emelkedése, munkaerő-piaci hátrány, elhelyezkedési nehézségek, munkavállalási aktivitás alacsony, alacsony iskolázottság, motiváltság hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Közfoglalkoztatás, Start Munkaprogram további fenntartása. Célcsoport tájékoztatása képzési, átképzési lehetőségekről, pályaaorientációs tanácsadás.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek	Szükséglet- és igényfelmérés, Eszköz- és erőforrás felmérés,

	(az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Tanácsadás, célcsoport elérése, tájékoztatása, Kapcsolatfelvétel a Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, Munkaerőpiaci integráció elősegítése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Célcsoport elérése legalább 40%-ban, munka- és képzési szerződés, foglalkoztatás fenntartása legalább egy éven keresztül.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán, pénzügyi, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható az Önkormányzat határozata és anyagi források mellett.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

1. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Út az egészséghez
B	Feltárt probléma megnevezése	A mélyszegénységben élő emberek egészségi állapota fejlesztésre szorul, települési szintű, országos átlagnál magasabb arányú megbetegedési típusok (daganatos, keringési- és érrendszeri megbetegedések).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett hátrányos helyzetű lakosság hangsúlyosabb bevonása, az egészségügyi mutatók javítása, az egészségtudatosabb életmód feltételeinek megteremtése, életminőség javulása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030

F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Célcsoport elérése, Tájékoztató felhívás a helyi újságban a szűrővizsgálatok fontosságáról, Szükségletalapú erőforrás igény felmérése (szűrővizsgálatot végző személyek, vizsgálati hely, eszközök), Kapcsolatfelvétel a szűrővizsgálatot végző szervezetekkel, Szakellátás elősegítése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Célcsoport elérése, a lakossági szűrővizsgálaton résztvevők számának emelkedése, a lakossági szűrővizsgálaton kiszűrtek a szakellátáson is megjelennek, általános szemléletformálás.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán, pénzügyi technika
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megvalósítás, folyamatos tájékoztatás, igény esetén újabb szűrővizsgálat indítása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

1. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Csoportos prevenciós- és korrekciós programok
B	Feltárt probléma megnevezése	Az egyén- és család nem megfelelő életvitelének rossz hatása önmaga és családja helyzetére.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő- és mediációs programok, szolgáltatások biztosítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia

F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Egyéni esetkezelés a szociális munka eszköztárával, Társadalmi beilleszkedést segítő, toleranciára való nevelést célzó előadások, Csoportos érzékenyítő tréning.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Célcsoport 30%-a bekapcsolódik a programokba, a programok folyamatos fenntartása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán, pénzügyi, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A határidő folyamatossága.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Gyermekes esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Elszegényedés jelei
B	Feltárt probléma megnevezése	Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Elszegényedéssel veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése, életminőségükben javulás elérése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program

E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Fokozott odafigyelés a nevelési-oktatási intézmények részéről, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruha- és adománygyűjtés és osztás, csere-bere akciók szervezése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (héftő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése, adományban részesülő családok számának emelkedése, életminőségben javulás elérése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán, pénzügyi, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos kapcsolattartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Gyermekek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Szabadidős lehetőségek biztosítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Sok rászoruló gyermek, fiatal számára nembiztosított a szabadidő, nyári szünidő hasznos eltöltésének lehetősége. Kevés a lehetősége a gyermekeknek a szabadidő tartalmas eltöltésére, ezáltal a szülőknek probléma a hosszú szünetekben, hogy mivel foglalják el gyermekeiket, milyen hasznos és nem drága elfoglaltságot találjanak ezekben az időszakokban.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A programok koordinálása, újabbak elindítása révén biztosított legyen a hasznos időtöltés a szűkös anyagi forrásokkal rendelkező családok gyermekei,

		fiataljai számára is, és szívesebben választják ezt, mint a közterületen való céltalan csoportosulást.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Fel kell mérni, hogy a köznevelési intézmények által szervezett programokon kívül milyen szabadidős lehetőségei vannak a fiataloknak, gyermekeknek. A programok szervezése ennek a figyelembevételével történjen, megfelelő helyszín biztosításával, és a helyi civil szervezetek bevonásával.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029. december 31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A gyermekek kulturált, hasznos elfoglaltságot találnak a szabadidő eltöltésére.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati, humán, technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos pályázatfigyelés és programszervezés. Érdeklődés és igény esetén a programok, foglalkozások rendszeressé válása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

3. Nők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Képzéssel a nők foglalkoztatásáért
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas a nők esetében a tartós munkanélküliség, hiányos, vagy alacsony a képzettségi szint, kevés a munkalehetőség.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nők munkába állását gátló tényezők feltérképezése, tervszerű beavatkozások az akadályoztatás érdekében, munkaerő-piac igényeire épülő átképzéssel a munkába állás megindul.

D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával lehetőségek feltárása, képzés, átképzés, munkalehetőség keresése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029. december 31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megszerzett tudás, könnyebb elhelyezkedés, munkanélküliek számának csökkenése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos kapcsolattartás, utánkövetés.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

3. Nők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Családi szerepek, munka és magánélet összehangolása
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők, különösen a kisgyermeket nevelő nők esetében a munkahelyi- és magánéleti egyensúly megbomlása konfliktusokat okoz. Gyenge a kisgyermeket nevelő nők társadalmi integrációja.

C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Törekvés a családon belüli feladatmegosztásokra.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Egyéni tanácsadás, előadások, párkapcsolatok erősítését célzó programok.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Előadásokon, programokon résztvevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Tanácsadások programok folyamatos szervezése.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

3. Nők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Nők hagyományőrző tevékenysége
---	------------------	---------------------------------------

B	Feltárt probléma megnevezése	A faluban – elsősorban - az idősebbek őrzik a hagyományokat. Sok esetben munkájuk nem kap megfelelő elismerést.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Felkeresni azokat a nőket, akik kézműveskednek, elismerni a munkájukat, fenntartani és megőrizni a hagyományokat.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, kapcsolatfelvétel, Falunapon- és egyéb rendezvényeken kiállítások megszervezése, elismerés adományozása.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029. december 31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Még több nő kapcsolódhat be a hagyományőrzésbe
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Munkájuk elismerése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

4. Idősek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Kriminalisztikai veszélyeztettség csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	A bűnelkövetők számára a leginkább veszélyeztetett korosztály. Sok az egyedül élő idős ember, illetve azok az idősek, akik nem tudják magukat és otthonukat megvédeni.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az áldozattá válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben. Biztonságérzet növelése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felmérni azokat az időseket, akiket érint ez a probléma, figyelemfelkeltő tájékoztató anyag megjelentetése a helyi újságban, a Rendőrséggel és a helyi Polgárőr Egyesülettel együttműködve segíteni az idősek személyi- és vagyoni védelmét.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Bűncselekmények, áldozattá válás megelőzése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatos
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Közösség az idősokért
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősokorú lakosság elszigetelődésének veszélye, az elmagányosodás is jelen van egy kisebb rétegnél.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősokorú lakosság részvételi aránya emelkedjen a közösségi programokon. Kirekesztettség csökkentése, társadalmi elfogadás.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Rendszeres tájékoztatás a programokról több kommunikációs csatornán keresztül, az életkornak megfelelő ajánlásokkal. A programokra való eljutásuk segítségével a jelenléti arány fokozása.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A közösségi programokon az idősok részvételi aránya növekszik.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai, pályázati.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatos
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

4. Idősok esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Idősen is egészségesen
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősök számának növekedésével és az egészségügyi állapotuk általános romlásával együtt folyamatosan nő az ellátásra szoruló idősök száma.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett lakosság hangsúlyosabb bevonása, az egészségügyi mutatók javítása, az egészségtudatosabb életmód feltételeinek megteremtése, életminőség javulása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Célcsoport elérése, Tájékoztató felhívás a helyi újságban a szűrővizsgálatok fontosságáról, Szükségletalapú erőforrás igény felmérése (szűrővizsgálatot végző személyek, vizsgálati hely, eszközök), Kapcsolatfelvétel a szűrővizsgálatot végző szervezetekkel, Szakellátás elősegítése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Célcsoport elérése, a lakossági szűrővizsgálaton résztvevők számának emelkedése, a lakossági szűrővizsgálaton kiszűrtek a szakellátáson is megjelennek, általános szemléletformálás.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megvalósítás, folyamatos tájékoztatás, igény esetén újabb szűrővizsgálat indítása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

5. Fogyatékkal élők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Akadálymentesítés
B	Feltárt probléma megnevezése	A szükségletnek megfelelő akadálymentesítés nem kielégítő.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés. A fogyatékkal élők egyenlő hozzáféréseinek biztosítása, megkönnyítése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésük növelése, esélyegyenlőségük biztosítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felmérés, tervezés, költségvetés készítés. Saját- és külső erőforrások bevonásának felmérése, kivitelezés, átadás, nyilvánosság biztosítása.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029.12.31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Elkészül a kivitelezési- és költségvetési tervdokumentáció, a tervezett fejlesztés megvalósul.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati, humán, technikai, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megvalósulás után fenntartás biztosított.
L	Önkormányzatok közötti együtműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együtműködés bemutatása	nem releváns

5. Fogyatékkal élők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Elszigeteltség enyhítése, közösségi életbe bekapcsolás
B	Feltárt probléma megnevezése	A fogyatékkal élők körében általános probléma az egyedüllét. A családok sokszor elfoglaltságuk és anyagi helyzetük miatt sem tudják megoldani fogyatékkal élő családtagjaik közösségbe juttatását.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Minden programhoz biztosítani az egyenlő esélyű hozzáférésüket.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felderíteni azokat a személyeket, akik fogyatékkal élnek, közösségi programok helyszínének megközelítésének vizsgálata. Minden programhoz biztosítani a hozzáférésüket.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2029. december 31. (hétfő)
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Elszigeteltség megszűnése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos kapcsolattartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Komplex program szervezése	Különböző ismérvekkel rendelkező társadalmi csoportoknak, közösségeknek kevés az együttes programok száma	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.	Gazdasági Program, költségvetés	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Olyan programszervezés, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot. Tojáskeresés, falunap, főzőverseny, járási-kistérségi horgászverseny, adventi ünnepségek.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	jelenléti ív	humán, pénzügyi, technikai	önkormányzati költségvetés, pályázati forrás	Felgyő, Tömörkény
2	Szociális tűzifa támogatás	A téli tüzelővel nem rendelkező hátrányos helyzetűek száma magas a településen.	A téli hideg enyhítése a rászoruló lakásában.	Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete szociális tüzelőanyag jogosultságról szóló hatályos rendelete	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Kérelemre induló eljárásban, polgármesteri döntéssel a tüzelőanyag rászorultak közötti szétosztása és kiszállítása a fűtési időnyen belül.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	A téli hideg enyhítése a rászoruló lakásában, szociális biztonság erősödése.	humán, pénzügyi, technikai	a határidő folyamatossága	nem releváns
3	Települések közötti kerékpárút tervezése és létesítése	Ópusztaszer-Baks-Csanytelek-Felgyő-Tömörkény települések között	A települések közötti biztonságos kerékpáros közlekedés, munkába	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Top-	A települések közötti biztonságos kerékpáros közlekedés,	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	kerékpárút hossza, igénybe vevők száma	humán, pályázati és pénzügyi.	kerékpárút karbantartása	konzorciumi együttműködés

		a biztonságos kerékpáros közlekedés biztosítása	járás, sportolás lehetőségeinek elősegítése.		Plusz - 1.2.1-21- CS1-2022-00018	sportolás lehetőségeinek elősegítése, tervezés, pályázati és önerő biztosítása.						
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	HELYI FOGLALKOZTATÁSI ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA	Munkanélküliség emelkedése, munkaerő-piaci hátrány, elhelyezkedési nehézségek, munkavállalási aktivitás alacsony, alacsony iskolázottság, motiváltság hiánya.	Közfoglalkoztatás, Start Munkaprogram további fenntartása. Célcsoport tájékoztatása képzési, átképzési lehetőségekről, pályaorientációs tanácsadás.	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Szükséglet- és igényfelmérés, Eszköz- és erőforrás felmérés, Tanácsadás, célcsoport elérése, tájékoztatása, Kapcsolatfelvétel a Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, Munkaerő-piaci integráció elősegítése.	polgármeste r	2029. 12. 31. (hétfő)	Célcsoport elérése legalább 40%-ban, munka- és képzési szerződés, foglalkoztatás fenntartása legalább egy éven keresztül.	pályázati, humán. pénzügyi, technikai	Fenntartható az Önkormányzat határozata és anyagi források megléte mellett.	nem releváns
2	ÚT AZ EGÉSZSÉGHEZ	A mélyszegénységbe n élő emberek egészségi állapota fejlesztésre szorul, települési szintű, országos átlagnál magasabb arányú megbetegedési típusok (daganatos, keringési- és érrendszeri megbetegedések).	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett hátrányos helyzetű lakosság hangsúlyosabb bevonása, az egészségügyi mutatók javítása, az egészségtudatosabb életmód feltételeinek megteremtése, életminőség javulása.	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Célcsoport elérése, Tájékoztató felhívás a helyi újságban a szűrővizsgálatok fontosságáról, Szükségletalapú erőforrás igény felmérése (szűrővizsgálatot végző személyek, vizsgálati hely, eszközök), Kapcsolatfelvétel a szűrővizsgálatot végző szervezetekkel,	polgármeste r	2029. 12. 31. (hétfő)	Célcsoport elérése, a lakossági szűrővizsgálaton résztevők számának emelkedése, a lakossági szűrővizsgálaton kiszűrtek a szakellátáson is megjelennek, általános szemléletformálás.	pályázati, humán, pénzügyi, technikai	Megvalósítás, folyamatos tájékoztatás, igény esetén újabb szűrővizsgálat indítása.	nem releváns

						Szakellátás elősegítése.						
3	CSOPORTOS PREVENCIÓS- ÉS KORREKCIÓS PROGRAMOK	Az egyén- és család nem megfelelő életvitelének rossz hatása ön maga és családja helyzetére.	A családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő- és mediációs programok, szolgáltatások biztosítása.	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Egyéni esetkezelés a szociális munka eszköztárával. Társadalmi beilleszkedést segítő, toleranciára való nevelést célzó előadások. Csoportos érzékenyítő tréning.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Célcsoport 30%-a bekapcsolódik a programokba, a programok folyamatos fenntartása.	pályázati, humán, pénzügyi, technikai	A határidő folyamatossága.	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	ELSZEGÉNYEDÉS JELEI	Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei.	Elszegényedéssel veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése, életminőségben javulás elérése.	Gazdasági Program	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	Fokozott odafigyelés a nevelési-oktatási intézmények részéről, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé, ruha- és adománygyűjtés, osztás, csere-bere akciók szervezése.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Veszélyeztetett gyermekek száma csökkenése, adományban részesülő családok számának emelkedése, életminőségben javulás elérése.	Pályázati, humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos kapcsolattartás	nem releváns
2	SZABADIDŐS LEHETŐSÉGEK BIZTOSÍTÁSA	Sok rászoruló gyermek, fiatal számára nembiztosított a szabadidő, nyári szünidő hasznos eltöltésének lehetősége. Kevés a lehetősége a gyermekeknek a szabadidő tartalmas	A programok koordinálása, újabbak elindítása révén biztosított legyen a hasznos időtöltés a szűkös anyagi forrásokkal rendelkező családok gyermekei, fiataljai számára is, és szívesebben választják ezt, mint a	Gazdasági Program	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	Fel kell mérni, hogy a köznevelési intézmények által szervezett programokon kívül milyen szabadidős lehetőségei vannak a fiataloknak, gyermekeknek. A programok szervezése ennek a figyelembevételével	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	A gyermekek kulturált, hasznos elfoglaltságot találnak a szabadidő eltöltésére.	Pályázati, humán, technikai	Folyamatos pályázatfigyelés és programszervezés. Érdeklődés és igény esetén a programok, foglalkozások rendszeressé válása.	nem releváns

		eltöltésére, ezáltal a szülőknek probléma a hosszú szünetekben, hogy mivel foglalják el gyermekeiket, milyen hasznos és nem drága elfoglaltságot találnak ezekben az időszakokban.	közterületen való céltalan csoportosulást.			I történjen, megfelelő helyszín biztosításával, és a helyi civil szervezetek bevonásával.						
3	Baba-Mama Klub	A GYES-en, GYED-n lévő kismamák sokat vannak egyedül gyermekeikkel, sok esetben a közelükben nincs hasonló korú gyermeket nevelő család, és nincs nyugdíjas nagyszülő sem, így nehezen tudnak társadalmi kapcsolatokat építeni. Fontos a gyermek közösségi életre nevelése mielőtt óvodába megy.	Baba-Mama Klub működtetése	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Adatgyűjtés, tájékoztatás, Baba-Mama Klub működtetése.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Nem maradnak egyedül az anyukák a problémáikkal, megoszthatják azokat, tanácsokat kaphatnak. A gyerekek megszokják a közösséget, a közös játékot.	humán, technikai	A Baba-mama klub folyamatos működtetése.	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	KÉPZÉssel A NŐK FOGLALKOZTATÁSÁÉRT	Magas a nők esetében a tartós munkanélküliség, hiányos vagy alacsony a képzettségi szint,	A nők munkába állását gátló tényezők feltérképezése, tervszerű beavatkozások az akadályoztatás érdekében.	Gazdasági Program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Csongrádi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával lehetőségek feltárása, képzés, átképzés,	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Megszerzett tudás, könnyebb elhelyezkedés, munkanélküliek számának csökkenése.	Humán, technikai.	Folyamatos kapcsolattartás, utánkövetés	nem releváns

		kevés munkalehetőség.	Munkaerő-piac igényeire épülő átképzésekkel a munkába állás megindul.			munkalehetőség keresése.						
2	Családi szerepek, munka és magánélet összehangolása	A nők, különösen a kisgyermeket nevelő nők esetében a munkahelyi- és magánéleti egyensúly megbomlása konfliktusokat okoz. Gyenge a kisgyermeket nevelő nők társadalmi integrációja.	Törekvés a családon belüli feladatmegosztásokra.	Gazdasági Program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Egyéni tanácsadás, előadások, párkapcsolatok erősítését célzó programok.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Előadásokon, programokon résztvevők száma.	Humán, technikai, pénzügyi	Tanácsadások programok folyamatos szervezése.	nem releváns
3	Nők hagyományörző tevékenysége	A faluban – elsősorban - az idősebbek őrzik a hagyományokat. Sok esetben munkájuk nem kap megfelelő elismerést.	Felkeresni azokat a nőket, akik kézműveskednek, elismerni a munkájukat, fenntartani és megőrizni a hagyományokat.	Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Adatgyűjtés, kapcsolatfelvétel, Falunapon- és egyéb rendezvényeken kiállítások megszervezése, elismerés adományozása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Még több nő kapcsolódhat be a hagyományörzésbe	Humán, technikai, pénzügyi	Munkájuk elismerése	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	KRIMINALISZTIKAI VESZÉLYEZTETETTSÉG CSÖKKENTÉSE	A bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály. Sok az egyedül élő idős ember, illetve azok az idősek, akik nem tudják magukat és	Az áldozattá válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben. Biztonságérzet növelése.	Gazdasági Program	Időügyi Nemzeti Stratégia	Felmérni azokat az időseket, akiket érint ez a probléma, figyelemfelkeltő tájékoztató anyag megjelentetése a helyi újságban, a Rendőrséggel és a	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Bűncselekmények, áldozattá válás megelőzése.	Humán, technikai	Folyamatos	nem releváns

		otthonukat megvédeni.				helyi Polgárőr Egyesülettel együttműködve segíteni az idősek személyi- és vagyoni védelmét.						
2	KÖZÖSSÉG AZ IDŐSEKÉRT	Az időskorú lakosság elszigetelődésének veszélye, az elmagányosodás is jelen van egy kisebb rétegnél.	Az időskorú lakosság részvételi aránya emelkedjen a közösségi programokon. Kirekesztettség csökkentése, társadalmi elfogadás.	Gazdasági Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Rendszeres tájékoztatás a programokról több kommunikációs csatornán keresztül, az életkornak megfelelő ajánlásokkal. A programokra való eljutásuk segítségével a jelenléti arány fokozása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	A közösségi programokon az idősek részvételi aránya növekszik.	Humán, technikai, pályázati.	Folyamatos	nem releváns
3	Idősen is egészségesen	Az idősek számának növekedésével és az egészségügyi állapotuk általános romlásával együtt folyamatosan nő az ellátásra szoruló idősek száma.	Területi szűrések lehetőségeinek feltérképezése, az érintett lakosság hangsúlyosabb bevonása, az egészségügyi mutatók javítása, az egészségtudatosabb életmód feltételeinek megteremtése, életminőség javulása.	Gazdasági Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Célcsoport elérése, Tájékoztató felhívás a helyi újságban a szűrővizsgálatok fontosságáról, Szükségletalapú erőforrás igény felmérése (szűrővizsgálatot végző személyek, vizsgálati hely, eszközök), Kapcsolatfelvétel a szűrővizsgálatot végző szervezetekkel, Szakellátás elősegítése.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Célcsoport elérése, a lakossági szűrővizsgálaton résztvevők számának emelkedése, a lakossági szűrővizsgálaton kiszűrtek a szakellátáson is megjelennek, általános szemléletformálás.	pályázati, humán	Megvalósítás, folyamatos tájékoztatás, igény esetén újabb szűrővizsgálat indítása.	nem releváns

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	AKADÁLYMENTESÍTÉS	A szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés nem kielégítő.	Fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés. A fogyatékkal élők egyenlő hozzáféréseinek biztosítása, megkönnyítése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésük növelése, esélyegyenlőségük biztosítása.	Gazdasági Program	Országos Fogyatékosügyi Program	Felmérés, tervezés, költségvetés készítés. Saját- és külső erőforrások bevonásának felmérése, kivitelezés, átadás, nyilvánosság biztosítása.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Elkészül a kivitelezési- és költségvetési tervdokumentáció, a tervezett fejlesztés megvalósul.	pályázati, humán, technikai, pénzügyi	Megvalósulás után fenntartás biztosított.	nem releváns
2	ELSZIGETELTSÉG ENYHÍTÉSE KÖZÖSSÉGI ÉLETBE BEKAPCSOLÁS	A fogyatékkal élők körében általános probléma az egyedüllét. A családok sokszor elfoglaltságuk és anyagi helyzetük miatt sem tudják megoldani fogyatékkal élő családtagjaik közösségbe juttatását.	Minden programhoz biztosítani az egyenlő esélyű hozzáférést.	Gazdasági Program	Országos Fogyatékosügyi Program	Felderíteni azokat a személyeket, akik fogyatékkal élnek, közösségi programok helyszínének megközelítésének vizsgálata. Minden programhoz biztosítani a hozzáférést.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Elszigeteltség megszűnése	Humán, technikai, pénzügyi	Folyamatos kapcsolattartás	nem releváns

3. MEGVALÓSÍTÁS

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Csanytelek Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és **14/2024.(II.29.) Ökt. határozatával elfogadta.**

Csatolt melléklet:

Csanytelek Község Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadó határozatának kivonata.

Csanytelek, 2024. február 29.

Erhard Gyula
Polgármester